

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI**

**PROFESYONEL LİGDEKİ YABANCI FUTBOLCULARIN,
TÜRKİYE'DE FUTBOL OYNAMALARINA İLİŞKİN,
EKONOMİK, SOSYAL VE KÜLTÜREL AÇIDAN GÖRÜŞLERİ
VE YERLİ FUTBOLCULARIN YABANCI FUTBOLCULARA
BAKIŞ AÇILARI**

DOKTORA TEZİ

Eyyup YILDIRIM

Tez Danışmanı

Yrd.Doç. Dr. Mehmet SEZEN

Ankara 2008

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Sağlık Bilimleri Enstitüsü

DOKTORA /YÜKSEK LİSANS TEZ SAVUNMA SINAV TUTANAĞI

ÖĞRENCİNİN ADI ve SOYADI : Eyyüp Yıldırım
ANABİLİM DALI : Beden Eğitimi ve Spor
SINAV TARİHİ : 13 Mart 2008
TEZ KONUSU : "profesyonel ligde oynayan yabancı futbol-
cuların ülkemizde Futbol Dynamolarına
ilişkin olarak Ekonomik, Sosyal ve
Kültürel etilerin araştırılması Belirlenmesi
ve yerel Futbolcuların yabancı Futbolculara
karşı etilerin

KARAR

Yukarıda belirtilen tarihte yapılan Tez Savunma Sınavı sonucunda yukarıda konusu belirtilen tezin

Düzeltilmesine :

Kabulüne :

Reddine :

OYBİRLİĞİ / ~~OYÇOKLUĞU~~ ile karar verilmiştir.

GEREKÇE :

Prof. Dr. İsmail Kılıç
JÜRİ BAŞKANI
Prof. Dr. Dr. Fatih İnançlı
Prof. Dr. Arzu Yılmaz
Prof. Dr. Dr. Mehmet Şen
(Başkanı)
ÜYE
Prof. Dr. Dr. Haluk Sarı (Başkanı)
Prof. Dr. Dr. Fatih Yılmaz

İçindekiler

Kabul ve Onay	I
İçindekiler	II
Tablolar Listesi	IV
Kısaltmalar Listesi.....	V
Önsöz	VI
1.GİRİŞ.....	0
2. GENEL BİLGİLER.....	3
2.1. Futbolun Ortaya Çıkışı ve Dünya’da Gelişimi.....	3
2.2. Türkiye’de Spor Kulüplerinin Tarihi Gelişim	6
2.3. Türkiye’de Futbolun Dönemlere Göre Gelişimi	8
2.3.1. Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı (T.İ.C.İ.) Dönemi	
Öncesi(1903-1922).....	8
2.3.1.1. Futbol Kulüpleri Birlikleri (1903-1920)	8
2.3.1.2.İdman İttifakı Heyet-i Muvakkatesi (1920-1922).....	11
2.3.1.3. Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı (T.İ.C.İ.) Dönemi	
(1922–1936)	12
2.3.1.4. Türk Spor Kurumu (T.S.K.) Dönemi (1936–1938)...	13
2.3.1.5. 3530 Sayılı Yasa Dönemi (1938–1986)	14
2.3.1.6. 3289 Sayılı Yasa Dönemi (1986-1988).....	16
2.3.2 Türk Futbolunda Özerk Yönetim Uygulamaları (1988-	
2005)	17
2.3.2.1. 3461 Sayılı Yasa Dönemi (1988-1989)	17
2.3.2.2. 3524 Sayılı Yasa Dönemi (1989-1992)	18
2.3.2.3. 3813 Sayılı Yasa Dönemi (1992 -2000)	19
2.3.2.4. 4563 Sayılı Yasa Dönemi (2000-2004)	21
2.3.2.5. 5175 Sayılı Yasa Dönemi (2004-.....).....	22
2.4. Futbol ve Kültürel Boyutu	23
2.5. Futbolun Ekonomik Boyutu	25
2.6. Futbolun Sosyal Boyutu	28
2.7. Bosman Kararları	29
2.7.1. Bosman Kararları’nın kısa Tarihi.....	30
2.7.2. Bosman Kararları	31
2.7.3. Bosman Kararları’na Göre Yeni Transferin Temel	
ilkeleri	31
2.8.Türkiye Liglerinde Oynayan Yabancı Futbolcuların Yıllara Göre	
Dağılımı	33
2.8.1.Yabancı Futbolcuların Türkiye de Futbol Oynamayı Tercih	
Etmelerindeki Etkenler.....	34

2.8.1.1. Sosyal ve Kültürel Açıdan	36
2.8.1.2. Ekonomik Açıdan	38
3.GEREÇ VE YÖNTEM.....	40
3.1. Araştırmanın Modeli	40
3.2. Evren.....	40
3.3. Örneklem	41
3.4. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi	41
3.5. Verilerin Toplanması	42
3.6. Verilerin Analizi	42
4. BULGULAR.....	43
5.TARTIŞMA	74
6.SONUÇ.....	90
7.ÖZET	93
8.SUMMARY	95
9.KAYNAKLAR.....	97
10.EKLER	106
11. ÖZGEÇMİŞ.....	116

Tablolar Listesi

Tablo 1. Deneklerin Demografik Bilgileri Dağılımları.....	38
Tablo 2. Yabancı Futbolcuların Türkiye’de Futbol Oynamalarına Neden Olan Ekonomik Etkenlere Dair Görüşlerinin Dağılımı.	450
Tablo 3. Yabancı Futbolcuların Türkiye’de Futbol Oynamalarına Neden Olan Kültürel Etkenlere Dair Görüşlerinin Dağılımı.....	47
Tablo 4. Yabancı Futbolcuların Türkiye’de Futbol Oynamalarına Neden Olan Sosyal Etkenlere Dair Görüşlerinin Dağılımı	49
Tablo 5. Yerli Futbolcuların Ekonomik Görüşlerinin Dağılımı	51
Tablo 6. Yerli Futbolcuların Kültürel Görüşlerinin Dağılımı	53
Tablo 7. Yerli Futbolcuların Sosyal Görüşlerinin Dağılımı.....	55
Tablo 8. Yerli Futbolcuların Eğitim Seviyeleri İle Ekonomik Etki Düzeyi Arasındaki İlişkinin Dağılımı (t testi).....	57
Tablo 9. Yerli Futbolcuların Eğitim Seviyeleri İle Kültürel Etki Düzeyi Arasındaki İlişkinin Dağılımı (t testi).....	58
Tablo10. Yerli Futbolcuların Eğitim Seviyeleri İle Sosyal Etki Düzeyi Arasındaki İlişkinin Dağılımı (t testi).....	59
Tablo11. Yerli Futbolcuların Takım Kategori İle Ekonomik Etki Düzeyi Arasındaki İlişkinin Dağılımı (t testi).....	60
Tablo12. Yerli Futbolcuların Takım Kategori İle Kültürel Etki Düzeyi Arasındaki İlişkinin Dağılımı (t testi).....	61
Tablo13. Yerli Futbolcuların Takım Kategori İle Sosyal Etki Düzeyi Arasındaki İlişkinin Dağılımı (t testi).....	63
Tablo14. Yerli futbolcuların Yaş Durumu ile Ekonomik etki düzeyi arasındaki ilişkinin dağılımı (Varyans).....	64
Tablo15. Yerli Futbolcuların Yaş Durumu İle Kültürel Etki Düzeyi Arasındaki İlişkinin Dağılımı (Varyans)	65
Tablo16. Yerli Futbolcuların Yaş Durumu İle Sosyal Etki Düzeyi Arasındaki İlişkinin Dağılımı (Varyans)	66
Tablo17. Yerli Futbolcuların Eğitim Seviyeleri İle Ekonomik Etki Düzeyi Arasındaki İlişkinin Dağılımı (t testi).....	67
Tablo18. Yerli Futbolcuların Eğitim Seviyeleri İle Ekonomik Etki Düzeyi Arasındaki İlişkinin Dağılımı (t testi).....	68
Tablo19. Yerli Futbolcuların Eğitim Seviyeleri İle Ekonomik Etki Düzeyi Arasındaki İlişkinin Dağılımı (t Testi)	69
Tablo20. Yabancı Futbolcuların Yaş Durumu İle Ekonomik Etki Düzeyi Arasındaki İlişkinin Dağılımı (Varyans)	70
Tablo21. Yabancı Futbolcuların Yaş Durumu İle Kültürel Etki Düzeyi Arasındaki İlişkinin Dağılımı (Varyans)	71
Tablo 22. Yabancı Futbolcuların Yaş Durumu İle Sosyal Etki Düzeyi Arasındaki İlişkinin Dağılımı (Varyans)	72
Tablo23. Yerli ve Yabancı Futbolcuların Ortak Sorulara Verdikleri Cevapların Karşılaştırmalarına İlişkin Dağılımı (t testi).....	73

Kısaltmaların Listesi

- 1. F.İ.F.A** : Uluslar arası Futbol Federasyonları Birliği
- 2. U.E.F.A** : Avrupa Futbol Federasyonları Birliği
- 3. T.İ.C.İ** : Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı
- 4. T.S.K** : Türk Spor Kurumu
- 5. B.T.K** : Beden Terbiyesi Kanunu
- 6. B.T.G.M** : Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü
- 7. B.T.S.G.M** : Beden Terbiyesi Spor Genel Müdürlüğü
- 8. M.E.G.S.B** : Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı
- 9. M.H.K** : Merkez Hakem Komitesi
- 10. CAS** : Uluslar arası Spor Tahkim Mahkemesi

ÖNSÖZ

Futbol; öylesine yaygın ve ciddi organizasyonlar haline geldi ki, sosyal, kültürel ve ekonomik olarak çok geniş bir alanı etkilemektedir. Tüm dünyada milyarlarca insanı peşinden koşturan futbol, tüm ülkelerin ortak konularının birinci maddesini oluştururken, yaratmış olduğu ekonomiyle de çok büyük bir mali güç olarak da gelişimini sürdürmektedir.

Türkiye’de futbol özellikle 1980’li yıllardan itibaren gündelik yaşamda hakkında en çok konuşulan, tartışılan konulardan biri haline gelmiştir. Bu dönüşüm, futbolu yalnızca bir spor dalı olmaktan çıkarıp büyük bir sektöre dönüştürmüştür. Bu sektörün oluşmasını sağlayan en önemli faktör futbolun birleştirici yönüdür. Bu birleştirici yönü nedeniyle tam bir dünya sporu haline gelen futbolda temel amaç da tüketim olmaya başladı.

Futbolun gün geçtikçe yaygınlaşması ve popülerliğinin artması, değişik kültürlerdeki insanların ilgi duyduğu bir uğraş haline gelmesi futbolun gerçekten bir toplumsal olgu olduğunu göstermektedir. “Profesyonel ligde oynayan yabancı futbolcuların, ülkemizde futbol oynamalarına ilişkin olarak, ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan görüşlerinin belirlenmesi ve yerli futbolcuların yabancılara bakış açılarının belirlenmesi” konulu tezimde beni yönlendiren danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Mehmet Sezen’e, önerilerinden dolayı Sayın Prof. Dr. A Faik İmamoğlu’na, Sayın Yrd. Doç. Dr. İ. Fatih Yenel’e, tezimin hazırlanma aşamasında yardımlarından dolayı Sayın Araş. Gör. M. Yaşar Şahin’e, ankete katılan tüm futbolcu arkadaşlarıma ve bana sürekli destek olan aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

1.GİRİŞ

Boş zaman kültürünün gelişmesi ile birlikte sporun bir eğlence unsuru oluşunun yanı sıra, kitleleri teskin edici araç olarak da futbolun geliştiği ifade edilmektedir ¹. 1990'lü yıllardan itibaren futbol artan popülaritesi sayesinde toplumsal ilgi odağı haline gelmiş ve geniş yatırımların yapıldığı bağımsız bir sektöre dönüşmüştür. Burada belirleyici ve yönlendirici kavramlar ticarileşme ve profesyonelleşme olmuştur. Özel TV kanallarının kuruluşuna izin veren yeni yasal düzenlemelerin hayata geçirilmesi bu süreçte etkin rol oynamıştır. Devamında da sporda reklama izin verilmesi beraberinde ticarileşmenin iyice yerleşmesini getirmiştir ².

Sporun sosyal faydasının yanında, profesyonel futbolun bir başka yönü, ekonomik özelliğidir. Profesyonel sporcular bütün zamanlarını sporun emrine vermiş ve faaliyetlerinin sonucunda ekonomik menfaatler bekleyen kişilerdir. Bu sporcular, spor yapmak için bir başka kulübe transferi hem kendileri hem de sözleşme ile bağlı bulunduğu kulübü için son derece önemli bir olaydır. Bu çoğu kez sporcu ve kulübü için bir fırsat niteliği taşımaktadır. Profesyonel futbolcular aynı zamanda kulüpleri bakımından güzel oyunları ile takımlarına para kazandıran, kulübün malını iyi fiyat ile satışa yapan personel gibi bir hüviyete de bürünmüşlerdir. Bütün bunlar göstermektedir ki; futbol, sadece zevkle izlenen bir spor değil aynı zamanda büyük bir ekonomik faaliyettir ³.

Sporun özelliklede futbolun toplumla iç içe olan yapısı özelliği ile de sosyal, kültürel ve ekonomik gelişmeler ile uyum içerisinde hareket ettiği çok yakından incelendiği zaman görülmektedir ⁴.

Futbolun endüstriyel bir süreç içine girmesiyle, giderek devasa boyutlara ulaşan kulüp bütçeleri, bu rekabet ortamında futbolcu transferleri ve yabancı futbolcuların ülkeye uyumu futbol ekonomisinin kaçınılmaz sonuçlarından birisidir⁵. Türkiye'deki futbol bir yaşam biçiminden çok bir ifade biçimi, toplumsal bir retoriktir. Futbolun Türkiye için böyle işleve dönüşmesinde sosyo-kültürel yapının bu coğrafyaya özgü

güncel ve geleneksel etkilerinden söz edilebilir,⁶ bu özellikler futbolcunun saha dışında yaşadıkları ile sportif performansı arasında paralellik arz etmektedir. Sporcu, çoğu kez alışık olmadığı (yabancı) ortamlarda yarışmaktadır. Bu sporcu kişiliği üzerinde olumlu ya da olumsuz yönde etkili olmaktadır. Sporcu kişiliğini etkileyebilecek ekonomik, sosyo-kültürel gibi konuların mutlaka incelenmesi gerekmektedir⁷. İyi bir sporcunun var olan maddi manevi tüm kaynakları en iyi şekilde kullanabilmesi; performansını en üst seviyeye çıkarması, yeni bir çevrede yaşamaya başlamasının birer sonucu olarak ortaya çıkan olumsuz duygularla baş edebilmesi, hedeflere doğru ilerleyebilmesi, takım arkadaşları ve antrenörüyle olumlu ilişkiler geliştirebilmesi, futbolcuların saha dışında yaşadıkları uyumla, yaşadığı atmosferi kabullenme ile ve sosyal davranışlarını denetleyebildiği ölçüde gerçekleşmektedir.

Takım ruhunu verimli hale dönüştürebilmek için, takım üyelerinin o takımda hangi parçayı oluşturacağını önceden belirlemek gerekmektedir. Takımın amaca ulaşabilmesi için oluşturulacak olan ekibin enerjisi, problem çözme, görevlerini en etkili biçimde yerine getirmeye takım üyelerinin kaynaklarını maksimum düzeyde kullanmalarını sağlamaya ihtiyacı vardır⁸.

Bu çalışmanın amacı; Profesyonel ligdeki yabancı futbolcuların, Türkiye’de futbol oynamalarına ilişkin, ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan görüşleri ve yerli futbolcuların yabancılara bakış açılarını belirlemektir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Futbolun Ortaya Çıkışı ve Dünya'da Gelişimi

Başlangıç dönemi ve coğrafi bölgesi hakkında kesin bilgi verilememekle birlikte, olimpiyat oyunlarının ortaya çıkışı hakkında nasıl çeşitli efsaneler, mitler, rivayetler varsa top oyunlarından futbol içinde, birçok millete atfedilen kökler bulunmaktadır. Dünyanın pek çok ülkesinde futbol oyununun ilk formlarının başlangıcı olarak bahsedilmektedir⁹.

Modern futbolun ne zaman, nerede doğduğu hakkında çeşitli iddialar ileri sürülür. Milattan sonra Roma'da özellikle askerler arasında oynanan "Harpatsam"ın bugünkü modern futbolun esasını teşkil ettiği ve Romalıların bu oyunu Elenlerin "Episkyres"adlı oyunlarından esinlenerek ortaya çıkardıkları söylenir¹⁰.

Ortaçağ'da Romalı askerler ve Fransızlar tarafından oynanan "Le Souie"ün de futbolla büyük benzerlikler arz ettiği düşünülmektedir. Kaynağı neresi olursa olsun; İngiltere'de XII'nci yüzyıldan beri futbolun oynanmakta olduğu gerçektir. XVII'nci yy.da İngiltere'de futbol tam anlamıyla "gözde" olmuş; kralların dahi halkı ve soyluları bu oyunu oynamaya teşvik ettikleri görülmüştür. 'futbol' toplumsal doku içinde bir denge ögesi olmuştur. Söylenenlerin pek çoğunda ortak bir yön vardır: İnsanlar düşmanları yendiklerinde futbol oynuyorlardı¹¹.

Bu çığır açan hükümdar ise Kral II. Charles olmuştur. İtalya'ya sığınan II. Charles ile beraberindeki soylular, ülkelerine döndüklerinde İtalya'da gördükleri "Giuocco del Calcio" oyununu İngiltere'de, adalarında da oynatmak ve bunu ülke sathında yaymak için özel bir çaba harcamışlardır. Erken devir Türk Kültür çevrelerinde oynanan top oyunlarından bahseden kaynaklar oldukça sınırlı olmakla birlikte gerek eski Çin kronikleri, gerekse Kaşgarlı Mahmud'un XI. Yüzyıla ait "Divan-ı Lûgat-it Türk" adlı eseri eski Türk toplum hayatını biçimlendiren unsurlardan biri olan sportif top oyunları hakkında önemli bilgiler vermektedir¹⁰.

Çin’de sarı imparator devrinden (M.Ö. 2000) IX. yüzyıla kadar oynanan ve futbol benzeri bir tür ayak topu “Tsuah Kùh”, değişik dönemlere ait Çin kroniklerinde ProtoTürk boylarının maharetle oynadıkları bir oyun olarak zikredilmektedir. “Divan-ı Lûgat-it Türk” de XI. Yüzyıl Türk coğrafyasının spor, oyun ve eğlence hayatı üzerine oldukça zengin bilgiler verilmektedir. Top oyunları ile ilgili olarak “Tepük”, “Çögen”, “Top Yuvarlaşmak” gibi oyunlardan ve bunlarla ilgili kavramlarından bahsedilmektedir. Sözü edilen oyunlar arasında Tepük, oyun aracı olan Mezkür’ün görünümü ve oyunun oynanış biçimi yeterince açıklanamadığından, gerek dil bilimi çalışmalarının gerekse Türk spor tarihinin problem alanlarından birini oluşturmaktadır ¹².

Tarihsel süreç içerisinde oldukça önemli aşamalar kaydeden futbol bu gün de güncelliğini her yönü ile korumaktadır. Toplumla bütünleşmiş yapısı itibariyle siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik gelişmeleri etkileyip yönlendirebilen futbol, bilimsel araştırmalara da konu olmaktadır. Türkiye’de futbol, Türk spor örgütlenmesinin başlangıcında olduğu gibi birçok yapısal değişime de öncülük etmesi anlamında çok önemli bir yere sahiptir.

Futbol, bugünkü haline en yakın şeklini, XVII. yüzyılda İngiltere’de almış, gerek halk, gerekse soylular arasında ilgi gören futbol, Britanya adalarında hızla yayılırken büyük bir gelişme göstermiş ve olgunlaşma aşamalarından geçmiştir. Örneğin: İngiltere’de 1848 yılına kadar uygulanan değişik futbol kurallarını standart futbol oynanmasını sağlamak amacıyla “Cambridge Kuralları” adı altında birleştirilmesi, Cambridge Üniversitesi öğrencileri arasında yapılan maç, 1857 yılında İngiltere’de resmi ilk futbol kulübü “Sheffield Club” nün açılması, modern futbolun doğuş tarihi olarak kabul edilen 26 Ekim 1863 tarihinde futbolun İngiltere’de uyandırdığı büyük ilgi karşısında 11 kulüp temsilcisinin Londra’da toplanarak futbol dünyasının ilk federasyonu olan İngiltere Futbol Federasyonu “Football Association”u kurmaları bu gelişmelerin en

önemlilerindendir. Glasgow'dan Danven'e, 1879 yılında para ve parlak iş teklifleriyle futbolcu getirilmesiyle futbolda profesyonellik yolunda ilk adımın atılması, 1885 yılında futbolda profesyonellik İngiltere Futbol Federasyonu tarafından resmen kabul edilmesi, İngiliz kurallarıyla uygulanan futbolun 1889 yılından itibaren Danimarka ve Hollanda'da futbol federasyonları kurulmasıyla Avrupa'ya yayılması karşısında 1893 yılında Amerika kıtasında ilk futbol federasyonunun Arjantin'de kurulması, 1908'de ise Londra Olimpiyat Oyunları ile futbolun ilk kez Olimpiyat Oyunları'nda yer alarak İngiltere şampiyon olması, futbolun gelişim aşamaları açısından diğer önemli gelişmeler olarak ifade edilebilir.

Dünya futbolunun yöneticiler kuruluğu olan “ Federation Internationale de Football Association” (F.I.F.A.) 21 Mayıs 1904 yılında kendi federasyon kuruluşlarını gerçekleştiren Avrupa liglerinden Fransa, Belçika, Danimarka, Hollanda, İsveç ve İsviçre'nin katılımıyla, o güne kadar sadece Britanya adalarında düzenlenen İngiltere, K. İrlanda, Galler ve İskoçya'nın katıldığı uluslararası futbol turnuvasını genişleterek bir dünya turnuvası haline getirmek için Paris'te kurulmuştur ¹³.

F.I.F.A. hareketinin öncülüğünü, organizasyonun bir süre başkanlığını yapan Fransız futbolcu Rober Guerin ve Hollandalı Hirchman yapmıştır. Kurulduğunda F.I.F.A.da yer almayan Britanya Futbol Federasyonları 1906 yılında bu birliğe katılmışlardır ¹⁴. Dünya Futbolunun yöneticiler kuruluğu olan F.I.F.A. Futbolda kuralların uygulanması, değiştirilmesi, uluslararası maçların ve turnuvaların düzenlenmesi konusunda en yetkili organ olan FİFA'nın merkezi Züriç'te olup, 2002 yılı itibariyle 202 üyesi bulunmakta ve kendisine bağılı 6 konfederasyondan teşekkül etmektedir ¹⁵.

F.I.F.A. üyesi olarak faaliyetlerini sürdüren bazı Avrupa ülkelerinin Futbol Federasyonlarında görev yapan kişilerden bir kısmı, 1950'li yıllarda, Avrupa Futbol Birliğini (U.E.F.A) kurmayı düşünmüşlerdir. Düşünceyi ortaya atan kişilerin başında, İtalya Futbol Federasyonu eski

genel sekreteri ve başkanı Ottorino Barassi ile Fransa Futbol Federasyonu genel sekreteri Henry Delaunay ve Belçika Futbol Federasyonu başkanı Jose Crahay gelmektedir. Bu kişiler daha sonra İngiltere Futbol Federasyonu başkanı Ernst Thommen, genel sekreteri Sir Stanley Rous ve Alman Futbol Federasyonu başkanı Dr. Peco Bauvvens'in de desteğini sağlayarak, U.E.F.A.'nın kuruluşu ile ilgili olarak ilk toplantı Zürich'te, aynı yıl ikincisi Helsinki'de, üçüncüsü 1953 yılında Paris'te yapılmıştır. Bu toplantılar sonunda, Güney Amerika ülkelerinin konfederasyon halinde birleşmeleri örnek alınarak en kısa zamanda U.E.F.A.'nın resmen kurulması için diğer Avrupa ülkeleri ile temasa geçmişlerdir. Merkezi İsviçre'nin Bern şehrinde olan U.E.F.A.'nın ilk kongresi 2 Mart 1955 tarihinde 29 üye ülkenin katılımıyla Viyana'da yapılmıştır. Yönetim kurulu Danimarkalı Ebbe Schwartz başkanlığında belirlenmiştir ¹³.

2.2. Türkiye'de Spor Kulüplerinin Tarihi Gelişim

Sporun kitlelere ulaştırılmasında spor teşkilatlarının önemi inkar edilemez. Günümüzde bu teşkilatlar zincirinin kitlelerle muhatap olan son halkasını kulüpler oluşturmaktadır. Osmanlılar döneminde sporun kitlelere ulaşmasını sağlayan bugünkü kulüp fonksiyonunu yerine getiren tekkeler bulunmaktaydı ¹⁶.

Spor tekkeleri, tıpkı dinsel işlev gören asılları gibi, doğa-üstü destek bulan "dünyevi" bir otorite sistemidir. Bir başka deyişle tekkelerin bünyesinde uygulanan otoritenin kaynakları, dinsel ve dünyevi olmak üzere ikilidir. Spor tekkeleri bütünüyle "dünyevi" olan günlük otorite yapısı esnaf örgütlerindeki "usta-çırak", din tekkelerindeki "şeyh-mürîd" ilişkisinin tekrarıdır. Şöyle ki Osmanlı spor tekkelerinde şeyhler (öğretmenler) eğitip buyurmakta, müritler ise (sporcular) buyrulanları yapmaktadır. Özetle, Osmanlı İmparatorluğu'nun spor yapısı, savaştan arındırılmışlığıyla batının, hiyerarşik otoritesiyle doğunun özgün yapılarının ilginç bir sentezidir. Bu tekkeler daha çok güreş ve okçuluk alanlarında hizmet

vermekteydiler. Tanzimat'tan sonra diğer tekkeler de olduğu gibi spor tekkeleri de fonksiyonlarını yitirmeye başladılar ¹⁷. Daha sonra güreşe ve okçuluğa verilen önem futbola kaymaya başlamıştır.

Farklı yazarların, ilk kulüpleşme hareketlerine ilişkin görüşlerine bakacak olursak; Fişek'e göre, jimnastik sporunun okul programlarında yer aldığı 1863 yılı, ülkemizde, spor ve sporun yönetimi için başlangıç noktası olup İstanbul'daki ilk spor kulübü Moda Futbol ve Rugby adı ile 1896 yılında İngilizler tarafından kurulmuştur. İlk Türk Spor Kulübü ise, Reşat Danyal ve Fuat Hüsnü tarafından 1899 yılında kurulan Black Stockings'tir. İngiliz Aileler, 1894 yılında da, İzmir'in Bornova ilçesinde Football and Rugby Club (Futbol ve Ragbi Kulübü) kurmuşlardır. Moda 1896, Kadıköy 1899, Black Stockings 1899, Imogene (1900), Elpis (1900)'den sonra bugün de Türkiye Spor Kulüpleri dünyasında etkin yerleri bulunan Beşiktaş (1903), Galatasaray (1905) Fenerbahçe (1907) yıllarında kurulmuşlardır ¹⁸.

Kahraman ise; 23 Nisan 1873 tarihinde İstanbul da İngilizce yayınlanan The Levant Herald isimli Gazeteden aldığı bilgilere dayanarak, Osmanlı Devletinde spor yapmak amacıyla Avrupa'daki anlamıyla ilk spor kulübünün 1867 yılında, Sultan Abdülaziz zamanında İngiliz emekli amirallerinden Hobart Paşa (Augustun Charles Hobart Hampden) tarafından The Imperid Yachting and Boating Club adıyla kurulduğunu yazmaktadır ¹⁹.

Tayga; ilk spor kulüpleri konusunda farklı bir değerlendirme yapmaktadır. Buna göre, Ülkemizdeki ilk futbol kulübü 1899 yılında, çoğunluğu Galatasaraylı gençlerden olmak üzere Black Stockings Football Club (Siyah Çoraplılar) adıyla kurulmuştur. Ancak, ilk Türk spor kulübü ise 1905 yılı Ekim ayında kurulan Galatasaray'dır. Bu kulüpten sonra kayıtlarını yaptıran spor kulüpleri ise Fenerbahçe, Beşiktaş, Süleymaniye, Vefa, Nişantaşı, Türkgücü ve Altınordu'dur ²⁰.

Yıldız, kayıt numaraların vererek, ülkemizin ilk resmi kulübünün Beşiktaş Osmanlı Jimnastik Kulübü olduğunu belirtmektedir²¹.

Dünyanın her ülkesinde olduğu gibi, Türkiye'ye de İngiliz denizcilerinin, diplomat ailelerinin, tüccarların tanıtımıyla futbol girmiştir. İlk futbol maçları, 1890 yılında, İzmir'de, La Fontaine ailesinin çevresinde toplanan İngiliz gençleri arasında yapılmıştır. Osmanlı'ya özgü tekke örgütlenmesinin bırakılarak batıya özgü "özyönetimci kulüp" modeline yöneliş başlamıştır¹⁷.

İzmir'de oturmakta olan bazı İngiliz aileleri iş icabı İstanbul'a taşınmışlar ve İngiliz sefarethanesindeki bazı memurları da aralarına alarak Moda Çayırında 1895'de futbol oynamaya başlamışlardır. İzmir'den İstanbul'a gelen futbolcularla beraber İngiliz sefarethanesindeki personellerden bazılarının iştiraki ile ve onlara uygulanan dokunulmazlıktan da istifade ederek "moda futbol ve ragbi kulübü" 1896'da kurulmuştur. İzmir ve İstanbul'da bulunan İngiliz aileleri 1897 tarihinden itibaren her sene bir yerde oynanmak üzere beş sene futbol ve ragbi maçları tertip etmişlerdir²². 1903 yılı öncesinde kurulmuş olan kulüpler arasında maçlar yapılmasına rağmen, takım sayısı az olduğu için hep aynı bir iki takım arasında gerçekleştirilen maçlara seyirci ilgisi çok sınırlı kalmıştır. İngiltere'de geliştirilen teknik kuralları bilenlerin sayısı fazla olmadığından hakem sıkıntısı çekilmiştir. Bütün bu olumsuzlukları ortadan kaldırmak için İstanbul Futbol Birliği kurulmuştur.

2.3. Türkiye'de Futbolun Dönemlere Göre Gelişimi

2.3.1. Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı (T.İ.C.İ.) Dönemi

Öncesi(1903-1922)

2.3.1.1. Futbol Kulüpleri Birlikleri (1903-1920)

Ticaret amacıyla İzmir ve İstanbul'a yerleşen İngiliz askerleri XIX. yüzyılın sonlarında Türkiye'de modern sporların tanınip yayılmasında önemli rol oynamışlardır. Türkiye'de ilk modern spor merakını yayanlar "Kandilli Kriket Kulübü"nü tesis etmiş olan bankacı "Ftansos" ailesidir.

Osmanlı Devleti'nin son devrinde ilk modern futbol 1895'de İzmir'in Bornova semtinde ticaretle uğraşan İngiliz gençleri tarafından oynanmıştır. La Fontaine Giraud, Whittall, Charnand, aileleri ilk futbol oynayanlardır. Aynı kişiler Bornova'da olan "Football and Rugby Club" adı altında bir de spor kulübü kurmuşlardır. 1899 yılında çoğunluğu Galatasaraylı gençlerden oluşan futbol kulübü "Siyah Çoraplılar" ismiyle kurulmuştur. Kırmızı, Beyaz forma seçen kulüp devlet yönetiminin katı tutumu nedeniyle bir varlık gösteremedi dağılmıştır. 1900 yılında İzmir'de Rumlar "Panaonios" ve "Apollon", Ermeniler de, "Dork" Kulübünü kurmuşlardır²³. İstanbul'da 1900 yılında İngilizler tarafından İngiliz elçilik mensuplarına tahsis edilen Imogene asıllı bir yatın mürettebatından kurulu bir takım olan "Imogene", Rumlar tarafından da "Elpis" kulüpleri kurulmuştur.

Daha sonra 1901 yılında "Kadıköy Futbol Kulübü" adıyla Fuat Hüsnü Bey'in önderliğinde kurulan kulübün yaşamı iki ay sürmüştür. Bir yıl sonra aynı ad altında İngiliz ve Rumların kurdukları kulübün çalışmalarına ise izin verilmiştir. Böylece ilk Türk spor Kulübü olan "Beşiktaş Basiret Osmanlı Jimnastik Kulübü"nin 1903 yılında doğmasına imkân vermiştir. 1903 yılında Beşiktaş futbol kulübünün kurulmasından sonra aynı yıl İngiliz Kadıköy kulübünden ayrılan bazı İngilizler "Moda Futbol Kulübü"nü hayata geçirmişlerdir. 1905 yılında "Galatasaray", 1907 "Fenerbahçe" Spor kulüpleri kurulmuş, 1908 yılında ülkede meşrutiyetin ilanı ile gelen özgürlük spor alanında da kendini göstermiştir. Bu dönemlerde, gayri resmi olarak faaliyetlerini sürdüren futbol kulüpleri, Meşrutiyet'in ilanı sonunda, Ağustos 1909 tarihinde "Cemiyetler Kanunu" nun¹⁸. 1910 yılını takip eden senelerde başta İstanbul olmak üzere Anadolu'nun çeşitli kentlerinde Türk sporu, kulüpler bazında belli bir örgüt düzeni içine girmiştir. Hem spor faaliyeti hem de ileride Türk ocaklarının çekirdeğini oluşturmak ve milli mücadeleye çok sayıda vatanperver sağlamak amacıyla "Türk Gücü" spor kulübü kurulmuştur. 14 Mart 1913'de kurulan Türk Gücü Spor Kulübünün özelliği hem kurucusunun, hem de sporcularının Türk olmasıydı. Beşiktaş, Galatasaray, Fenerbahçe, Vefa,

Moda spor gibi kuruluşlarını İttihatçılara kabul ettiren kulüplerin kurucuları Türk olmakla birlikte çoğunun sporcuları azınlıklardan oluşmaktaydı. İstanbul, İzmir ve Selanik'te kurulan kulüpleri, Cumhuriyet'in kuruluşuna kadar 1914 yılında "Altay İdman Yurdu", 1917 yılında "Eyüp", 1921 yılında "Kasımpaşa", aynı yılda "Topkapı", 1923 yılında "Şişli" ve izmir "Altınordu", Ankara "Gençlerbirliği" kulüpleri izlemiştir ²⁴.

Yabancılarla birlikte XIX. Yüzyılın başlarında başlayan kulüpleşme hareketleri sonucu, ikili olarak yapılan futbol maçları, futbola gönül verenleri tatmin etmemeye başlamış ve bir teşkilatlanmaya ihtiyaç duyulması nedeniyle, İstanbul'da kurulmuş olan Moda ve Kadıköy kulüpleri adına, James La Fontaine ve Henry Pears, Elpis kulübü adına Aleko ve İmojen elçilik gemisi takımı adına, Horace Armitage bir araya gelerek, İngiltere'de tatbik edilmekte olan futbol kaideleri ve lig statülerini getirterek bir yönetmelik hazırlamışlar ve 17-Mayıs-1903 tarihinde "İstanbul Futbol Birliği"ni (İ.F.B) kurmuşlardır. Kulüplerin, kendi aralarında bir araya gelerek imzaladıkları bu sözleşme ile kurulan birliğin taşra örgütü olmaması yanında, yasal olarak da bir dayanağı yoktu, birlik 1910 yılında dağılmıştır. İ.F.B.'nin dağılmasından hemen sonra, 1908 tarih 1680 sayılı Cemiyetler Kanununa göre tescillerini yaptırarak, hukuki statüye kavuşan birçok kulüp faaliyetlerini sürdürerek, organizasyonlarını düzenleyebilecek bir üst kuruluşa ihtiyaç duymuşlardır. Galatasaray, Kadıköy, Fenerbahçe, Progres ve Stugglers kulüpleri bir araya gelerek, 1910 yılında "İstanbul Futbol Kulüpleri Ligi" ni (İ.F.K.L.) kurmuşlardır ²⁵.

İ.F.K.L. dışında kalan Anadolu Spor, İstanbul Jimnastik Kulübü, Dar'ül-fünun Terbiye-i Bedeniyye Kulübü, Şehremini Mümaresat-ı Bedeniyye Kulübü, Sanayi Mektebi Futbol Kulübü ve Fenerbahçe Spor Kulübü bir araya gelerek "Cuma Ligi"ni kurmuşlardır. "Cuma Birliği" teşkilatının kurulması ve "Türk Fan Birliği", 1915-1916 futbol sezonunda, "Yeni Pazar Ligi" 1920 yılında teşkil edilmiştir. Cuma Birliği lig çalışmalarına devam ederken, Cuma Birliğine karşı, Altınörs, Beşiktaş,

Beylerbeyi, Darüşşafaka, Haliç, Fener, Hilal, Kumkapı, Türk Gücü ve Üsküdar, Vefa kulüpleri bir araya gelerek 1919 yılında “Türk İdman Birliği”ni kurmuşlardır. II. Meşrutiyetle birlikte faaliyetlerine son veren etnik kökenli kulüpler, 1920 yılında faaliyete geçen Rum Elpis, Strugglers, Pera, Ermeni Birlik, Ermeni Dork, Musevi Experance, Musevi Maccabi, İtalyan Stello ile Türk İdman Birliğinden ayrılan Beşiktaş, Üsküdar kulüpleri birlikte 1920'de yeni bir “Pazar Ligi” teşkil etmişlerdir ²⁰.

2.3.1.2.İdman İttifakı Heyet-i Muvakkatesi (1920-1922)

Her geçen gün artan futbol kulübü sayısı ve hem Pazar, hemde Cuma ligleri karışıklık ve karışıklık sonrası bu liglerin birleşmesi yine de kulüpler arasındaki uyumsuzluğu giderememiştir. Bu sebeple kulüpler bir araya gelerek aralarında yeni bir birlik oluşturmanın yollarını aramışlardır. 26 Haziran 1920 tarihinde, demokratik spor örgütlenmesi alanında uzun yıllar etkisini sürdürecekt olan “Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı”na (T.İ.C.İ) kök olacak yeni bir örgüt olarak ortaya “İdman İttifakı Heyet-i Muvakkatesi” çıkmıştır ²⁵.

Altınordu, Beylerbeyi, Darüşşafaka, Anadolu, Bakırköy, Fenerbahçe, Hilal İdmanyurdu, Nişantaşı, Süleymaniye, Türkgücü, Vefa ve Galatasaray spor kulüpleri bu birliğin özünü oluşturmuşlardır ²⁶. Diğer bütün lig ve birlikler gibi “İdman İttifakı Heyet-i Muvakkatesi” de 22 Mayıs 1922'de, Türkiye'nin ilk ulusal spor kuruluşu olan T.İ.C.İ 'nin kurulmasıyla noktalanmıştır ²⁴.

Böylece, tüzel kişiliğe kavuşan ve resmileşen spor kulüpleri bir araya gelerek, günümüz T.F.F'nun ilk oluşumu olarak kabul edilebilecek birlikleri meydana getirmişlerdir.

2.3.1.3. Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı (T.İ.C.İ.) Dönemi **(1922–1936)**

Türkiye'de sporun, dolayısıyla futbolun istenilen seviyede gelişerek örgütlenmesi, Cumhuriyetin ilanı sonrası dönemine rastlamaktadır. Türkiye'de sporun sevk ve idaresi, 1922 yılında 16 spor kulübünün birleşerek oluşturdukları bağımsız, özerk ve yerinden yönetim anlayışına sahip T.İ.C.İ. ile başlar²⁷.

1924 Anayasası'nda sporun yönetimine dair herhangi bir hüküm bulunmamasına rağmen 1922-36 yılları arası devlet, sporu T.İ.C.İ. vasıtasıyla sevk ve idare etmeye çalışmış, bu amaçla kamu yararı gözetilen dernek statüsü edindiğini ve ülkeyi yurt dışında temsil etmeye yetkili tek spor örgütü olduğunu kabul etmiştir²⁰.

Bu yıllarda, spor kulüplerinin sayıca artmaları ve çeşitli isimler altında futbol ligleri oluşturmaları, farklı spor dallarında faaliyet göstermeleri, büyük kargaşalıkları da beraberinde getirmiştir. Türk sporunun bu içinde bulunduğu kargaşadan bir an önce kurtarılması fikrinin ağırlık kazanması, günün spor adamlarının en büyük gayesi haline gelmişti²⁸.

T.İ.C.İ.'nin kurulmasıyla birçoğu futbol faaliyeti gösteren spor kulüpleri spor alanında kulüpler üstü ilk teşkilatlanmayı gerçekleştirmişlerdir. T.İ.C.İ. tüzüğü içinde yer alan "Federasyon Nizamnamesi"nde; "Federasyonların kurulmaları ya da kaldırılmaları, Genel Merkezin teklifi ve Genel kongrenin kararına bağlıdır"²⁵. İlk kurulan federasyonlar, atletizm, güreş ve futboldur¹⁷. Bu federasyonlar içinde yer alan futbol federasyonu, 31 Temmuz 1922 günü "Futbol Encümeni" adıyla kurulan ve T.İ.C.İ.'nin 13 Nisan 1923 tarihinde İstanbul'da yapmış olduğu olağanüstü toplantısı sonunda, ilk başkanlığına Yusuf Ziya Öniş Bey seçilerek "Futbol Heyet-i Müttehidesi" olarak adını alan T.F.F, Dünya futbolunun resmi örgütü olan F.I.F.A' ya üyelik için başvurmuş ve bu başvurusu T.İ.C.İ.'nin kuruluş yıllarında 21 Mayıs 1923 günü İsviçre'nin

Cenevre kentinde yapılan genel kurul toplantısında kabul edilmiş, T.F.F. Futbolun Uluslararası örgütü olan F.İ.F.A.'nın 26. üyesi olmuştur ¹⁰. T.İ.C.İ. VIII. Umumi Kongresinde üyeler, ittifak ile fesih kararı almış ve aynı toplantıda Türk Spor Kurumu (T.S.K.) kurularak, bu kurum tek parti teşkilatına bağlanmıştır ²⁹.

2.3.1.4. Türk Spor Kurumu (T.S.K.) Dönemi (1936–1938)

Gazi Eğitim Enstitüsünün Beden Terbiyesini 1932 yılında Türkiye'ye gelerek kurmuş olan Alman Beden Eğitimi ve Spor profesörü, Dr.Karl Diem, Atatürk'ün isteği üzerine, tekrar gelerek, T.S.K.'nin kuruluş çalışmalarını yapmıştır. T.S.K.'nin kuruluş tüzüğü'nün birinci maddesine göre amacı “Türkiye'de sporun milli ve fenni esaslara göre yayılmasına ve yükselmesine çalışır, Türk sporculuğunu yurt içinde ve dışında temsil eder.” şeklinde yer almıştır. T.S.K.'nin merkez yapılanması belirli sporlarla ilgili organları olarak kurulan federasyonların görevleri, Ana Tüzüğü'nün 18 ve 20. maddeleri, Vazife ve Salahiyet Nizamnamesinin 10. ve 15. maddelerine göre “...alakadar olduğu sporun teknik işlerini görmek, gerekirse yardımcı komiteler kurarak hakem ve lisans işlerini yürütmek, ceza ve mükâfat vererek bölgeler arasında çıkan ihtilafları halletmek, uluslararası federasyonlarla münasebete girerek, yabancı temasları programlamak, takımları seçmek, bütçeleri tanzim etmek, yarışmalar için şartlar ve yarışma takvimini belirlemek” ³⁰ şeklinde tanımlanmaktadır. Türk sporu 1936-38 yılları arası, bir miktar merkezîyetçi anlayışın hakim olduğu, geçiş dönemi olarak kabul edilebilecek T.S.K. tarafından sevk ve idare edilmiştir ¹⁶.

Bu teşkilatlanma içerisinde faaliyetlerini sürdüren T.F.F. spor ve siyaset ilişkilerinin iç içe bulunduğu ilk örnek olma özelliği taşıması yanında, sporda kulüplerin federatif yönetiminden, Devlet yönetimine geçişinin “Ara Rejimi” olarak tanımlanmaktadır ³¹.

Bu dönemde futbol diğer federasyonlar gibi işlem görmüş ve futboldaki saha, tribün ve toplum olaylarının, iktidarda bulunan Cumhuriyet

Halk Partisi (C.H.P.)'ye mal edilmesi ve partinin suçlanması nedeniyle, sporda devletçi bir yönetim şekli düşünölmeye başlanmıştır ²⁵.

2.3.1.5. 3530 Sayılı Yasa Dönemi (1938–1986)

T.İ.C.İ. ve T.S.K. örneklerinden sonraki dönemde Sporu devlete yönettirmekten başka bir yolun olmadığı düşöncesi ile doğrudan hükümete bağılı bir spor teşkilatı kurmak amacıyla, 3530 sayılı Beden Terbiyesi Kanunu (B.T.K.) çıkarılarak kamu otoritesinden sorumlu, tüzel kişiliğe haiz, katma bütçeli Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü (B.T.G.M.) teşkilatı kurulmuştur. Merkezîyetçi idare anlayışının hakim olduğu bu teşkilat Türk sporunu 1986 yılına kadar sevk ve idare etmiştir ³².

Bu kanun çerçevesinde Futbol yönetimi ile ilgili bazı uygulamalar bulunmaktadır. Merkez Danışma Kurulunun 31.5.1939 tarihli toplantısında B.T.K.'nin 7. maddesi hükmüne istinaden futbol federasyonu başta olmak üzere atletizm, güreş, su sporları, bisiklet, atıcılık, dağıcılık ve kış sporları, eskrim ve jimnastik ile spor oyunları federasyonları merkezi nitelik taşıyan B.T.G.M.'ye bağlanmıştır. Sözü edilen yasa çerçevesinde, futbolla ilgili taşradaki faaliyetleri yürütmek üzere, her vilayette ajanlıklar kurulmuş; her bölgenin amatör futbol faaliyetlerinin organizesi için “Lig Tertip Heyetleri” ve “Hakem Komiteleri” kurulmuştur ³³.

B.T.G.M. bünyesindeki federasyonların ana hedefi amatör spor faaliyetleri ile ilgili olmuş; bu nedenle etkinlikler hep amatörlük prensipleri dikkate alınmıştır. Ancak, 1930'lu yılların sonlarında Türk futbolunda başlayan gizli profesyonelliğin, amatör olarak faaliyetlerini sürdüren kulüpler üzerindeki baskısı üzerine, İstanbul 1. lig futbol kulüp (FB, GS, BJK, Beykoz, Vefa, İstanbul spor, Kasımpaşa, Emniyet.) temsilcileri futbol organizasyonlarının profesyonel bir forma kavuşturulması talebiyle federasyona resmi başvuruda bulunmuşlardır ³⁴.

Bu girişim sonrasında “Beden Terbiyesi Umum Müdürlüğü”nden Saim Seymener, Fenerbahçe Kulübü yöneticisi, Dr.

Rüştü Dağlaroğlu ve Beşiktaş Jimnastik Kulübü yöneticisi Sadun Usoğlu; “Futbol Profesyonellik Talimatnamesi’ni” hazırlamışlardır. Hazırlanan bu talimatnamenin B.T.G.M. Merkez Danışma Kurulunca 10 Eylül 1951 tarihinde kabul edilip 24 Eylül 1951 tarihinde yürürlüğe girmesiyle futbolda profesyonellik kabul edilmiş; T.F.F. ligleri 61 maddelik bu talimatname çerçevesinde düzenlenmiş ve 1958–1959 sezonunda Türkiye Profesyonel Futbol Ligi oluşturulmuştur. “Profesyonel Futbol Yönetmeliği” nin hukuki statüye kavuşması 29.8.1962 Tarih, 1193 sayılı Resmi Gazetede yayınlanması ile gerçekleşmiştir³⁵.

Ancak, işlerin nasıl yürütüleceğine dair “Profesyonel Futbol Hizmetleri Yönetmeliği”nin, 11.Mayıs.1966 tarih, 12296 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak uygulamaya sokulması sonrasında gerçek anlamda işlerlik kazana bilmiştir.

Böylece, Türk sporunda ilk profesyonelleşme hareketinin, B.T.G.M. bünyesinde yer alan Futbol Federasyonu tarafından gerçekleştirildiği görülmektedir. Spor kulüplerinin profesyonel futbol faaliyetlerinde gerekli kanun, tüzük ve yönetmeliklerin zamanında çıkartılamaması, çıkartılan kanun tüzük ve yönetmeliklerin ise tam anlamıyla ihtiyaca cevap verememesi nedeniyle, büyük kitlelerin ilgi odağı olan futbol sporunda, politikacılar gerçekleştirebilmek amacıyla futbolun içine girmişler ve futbol sporunda birçok karışıklıkların doğmasına yol açmışlardır. Ulvi Yenal Beyin, 27.2.1978 tarihli Tercüman gazetesinde de yazdığı gibi “Türk futbolunda, profesyonel kulüp enflasyonu ortaya çıkmıştır.” Siyasilerin kadro düzenlemelerinden en çok etkilenen kurumlardan birisi olan T.F.F.,1976-1981 tarihleri arasında on kez federasyon başkanı değişikliğine maruz kalmıştır²⁵.

Türkiye Futbol Federasyonunun U.E.F.A.'ya girişi bu döneme rastlamaktadır. Bu yıllar arasında göreve gelen federasyonlar tarafından hazırlanan plan ve programlar kâğıt üzerinde kalmış yönetimler süreklilik arz etmediği için, planlanan programlar ve faaliyetler uygulanamamış

kurumlaşma sürecinde önemli mesafeler kat edilememiştir. Bu dönemde Federasyonlarla ilgili çıkarılan kanunlarla birlikte 1982 yılında T.F.F. tarafından çıkartılan yedi ayrı talimatlarla, futbolun yönetimine ve kurumlaşmasına tam anlamıyla işlerlik kazandırılmadığı görülmektedir.

2.3.1.6. 3289 Sayılı Yasa Dönemi (1986-1988)

Günün ihtiyaçlarına İhtiyaçlara cevap veremez hale gelerek yetersizliği anlaşılan 3530 sayılı “B.T.S.G.M. Teşkilat ve Görevleri” hakkındaki kanun, bazı değişikliklerle yürürlükten kaldırılması ile 1986 yılında 3289 sayılı BTGM'nin teşkilat ve görevleri hakkındaki yeni kanun kabul edilmiştir. Amacı, merkezde katma bütçeli ve tüzel kişiliğe sahip B.T.G.M.'nin, taşrada ise özel bütçeli il ve ilçe müdürlüklerinin kurulmasını, teşkilat görev ve yetkilerine ait esas ve usulleri düzenlemek olan bu kanun,1989 yılında ise 356 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile “Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü” (G.S.G.M) adını alarak Başbakanlığa bağlanmıştır. 3289 sayılı Kanuna ait tasarının genel gerekçesinde belirtildiği üzere, bu kanun, teşkilatı, sporcusu, kulüpleri, özel ve kamu tüzel kişileri ile spor ve spor faaliyetlerini bir bütün olarak düzenlemiş spor kanunu niteliğindedir ¹².

Profesyonel dallar, B.T.S.G.M.'nin yapacağı teklif üzerine, Merkez Danışma Kurulunun görüşünün de alınması sonunda, M.E.G.S.B. tarafından tespit olunur (m.24).

Kanunun 2.bölüm 3.kısımında yer alan "Çeşitli Hükümler" başlığı altında, bir veya daha fazla spor dalının teknik ve idari bakımdan bir federasyona bağlanması, amatör federasyonların adedi ile profesyonel dallar, Merkez Danışma Kurulunun görüşü alınarak, B.T.S.G.M. teklifi üzerine, M.E.G.S.B. tarafından tespit olunarak, amatör ve profesyonel futbolun iki ayrı kurul il tarafından yönetilmesine yer verilmiştir.

3289 Sayılı Kanun dönemine kadar, hukuki açıdan hiç bir dayanağı olmayan profesyonel futbolun, 3289 Sayılı Kanunun 24. Maddesi 1.2.3.

bentleri ile hukuki bir zemine oturtularak, yasal desteğe kavuştuğu görülmektedir³⁶.

Bu yapılanmaya kavuşan federasyonunun ayrı ve kendine has bir kanuna göre yönetilmesi gerektiği görüşü ağırlık kazanmaya başlamış ve bu yönde çalışmalara başlanılmıştır.

2.3.2 Türk Futbolunda Özerk Yönetim Uygulamaları (1988-2005)

2.3.2.1. 3461 Sayılı Yasa Dönemi (1988-1989)

Daha önceki yıllarda olduğu gibi futboldaki başarısızlığın nedeni, teşkilatlanmadaki aksaklıklara bağlanmış ve bunun sonucu olarak da, futbol federasyonunun özerk olarak yönetilmesi düşüncesi, spor kamuoyunun gündemini teşkil eder olmuştur. 18 Ocak 1985 tarihinde, devrin Başbakanı, Turgut Özal, kendi başkanlığında “Spor Danışma Toplantısı” adı altında bir toplantı yapmıştır.

Toplantıya katılan Tamer Güney, “Profesyonel Futbolun, İngiltere örneğinde olduğu gibi, Lig Komitesi tarzında bir kurul tarafından yönetilmeli ve federasyonun ekonomik ve idari özerkliği olması gerekir” şeklinde görüş belirtmiş, Ulvi Yenil ise “Futbolun, amatör ve profesyonel olarak ikiye ayıramayacağını” ifade etmiştir. Sonra, “B.T.G.M. Federasyonlarının Kuruluş Görev, Yetki ve Sorumluluk Yönetmeliği”nin 7.Maddesi değiştirilerek, sadece T.F.F. için geçerli olmak koşulu ile “Profesyonel Futbol Genel Kurulu” oluşturulmuştur²⁵.

Ancak, başkanın değişmesi ile bu kurulunda görevi sona ermiştir. Profesyonel futbolun idaresinin bu teşkilatlanma içerisinde sürdürülemediği gerekçesi ile, 28.Mayıs.1985 tarihinde Gaziantep Milletvekili Ata Aksu, profesyonel futbolun mali ve idari açıdan özerk hale gelmesi ve amatör futbolun da çağdaş seviyeye yükseltilmesi amacıyla, hazırlamış olduğu “T.F.F. kuruluş Kanunu” tasarisını Türkiye Büyük Millet Meclisi (T.B.M.M.) ne teklif etmiştir. T.B.M.M. sunulan, ancak yürürlüğe

girme imkanı bulmadan spor tarihine bir belgesel çaba olarak geçen önerilerden birisi olarak hazırlanan tasarıda profesyonel futbola yasal dayanak hazırlanması yanında, futbol işlerinin yönetimine yeni bir şekil verilmek istenerek yeni bir yapılanma içerisinde T.F.F. kurulması planlanmıştır²⁵.

“Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı” (M.E.G.S.B.) T.F.F'nin özerkliğine dair bir kanun hazırlamaya başlamış ve sonuçta da hükümet, profesyonel futbolun profesyonelce yönetilmesi ve futbolumuzun daha ileri seviyeye götürülebilmesi amacıyla 27-05-1988 tarihinde, 3461 Sayılı “Türkiye Futbol Federasyonu Teşkilat ve Görevleri hakkındaki Kanun” kabul edilmiştir. 7-6-1988 gün ve 19835 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren bu kanunla, T.F.F., B.T.S.G.M' den ayrılarak, tüzel kişiliğe sahip, özel hukuk hükümlerine ve Başbakanlığın gözetim ve denetimine tabi olmasını öngörmüştür (3461 Sayılı Kanun, m.1, m.27). Amatör futbolu da, bu kanun içinde ancak B.T.S.G.M'ye bağlı bir kurulun yönetimine bırakmıştır.

Anılan kanunda T.F.F.'nin görevleri, Türkiye'de profesyonel futbol faaliyetlerini milli ve milletlerarası kaidelere göre yürütmek, teşkilatlandırmak, geliştirmek ve Türk futbolunu yurt içinde ve yurt dışında temsil etmek olarak belirlenmiştir³⁷.

2.3.2.2. 3524 Sayılı Yasa Dönemi (1989-1992)

Futbol Federasyonu Başkanı ve diğer kurulların Başbakan tarafından atanacağı hakkında 3524 Sayılı kanun teklifi T.B.M.M. Genel kurulunda görüşüldükten sonra 02.03.1989 tarihinde kabul edilmiş, 18.3.1989 tarih 20112 sayılı Resmi Gazete de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir, Bu kanun gereği T.F.F. başkanlarının, Başbakan tarafından dört yıl süreyle atanmaya başladıkları dönem olarak değerlendirilmiştir.

3461 Sayılı Kanununun 26. maddesinde yer alan "Teşkilatın Çalışma Usul ve Esasları ile ilgili Kanun"un uygulanmasına dair diğer

hususlar, yönetim kurulunca hazırlanacak ve Bakanlar Kurulu tarafından yürürlüğe konulacak Ana Statü ile belirlenir." hükmü doğrultusunda, Ana Statü üzerinde yapılan çalışmalar sonunda, 16.06.1989 tarih, 20197 sayılı Resmi Gazetede yayınlanmış olan "Ana Statü" yürürlüğe girmiş, böylece T.F.F.'nin çalışma usul ve esasları belirlenmiştir.

İlgili 3524 Sayılı Kanunun 1.maddesi ile, 27.05.1988 tarihli 3461 Sayılı kanunun 29. Maddesi değiştirilmiş;"5.7.9.11. ve 13. maddelerin seçimle ilgili hükümleri bu kanununun yayımından dört yıl sonra, diğer hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer." şeklinde belirtilmiştir. 3461 sayılı kanunun 5.7.9.11. ve 13. Maddelerinin seçimle ilgili hükümleri yürürlüğe girinceye kadar a) Federasyon başkanının Başbakan tarafından seçilir, b) Başkan vekillerini Yönetim Kurulunun, Genel Sekreter ile Federasyon Yan Kurullarını, federasyon Başkanının seçer, c) Denetleme Kurulunun asil ve yedek üyelerini, Genel müdürün teklifi üzerine başbakan seçer d) Tahkim Kurulunun asil ve yedek üyelerini ise, T.F.F. Başkanının teklifi üzerine Başbakanın seçmesi ve seçilenlerin görev sürelerinin dört yıl olması ve bu kanun hükümlerini başbakan yürütür şeklinde değişiklikler 3524 Sayılı kanunun yürürlüğe girmesiyle kabul edilmiştir ³⁸.

2.3.2.3. 3813 Sayılı Yasa Dönemi (1992 -2000)

Türkiye Futbol Federasyonunun, tam anlamıyla demokratik ve özerk bir yapıya kavuşturulması, amatör futbolun da T.F.F. yönetimine devredilerek Türk futbolunun iki başlılıktan kurtarılması, Merkez Hakem Kurulu ile ilgili bir teşkilatlanmaya yer verilmesi, kulüplerin futbol ile ilgili televizyon radyo, basılı yayın ve reklam konularında, ticari ve mali haklarının düzenlenmesi ve eksikliklerin giderilmesi amacıyla hazırlanan, 3813 Sayılı "Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanun" 17.06.1992 tarihinde kabul edilerek 3.7.1992 gün ve 21273 sayılı Resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren bu kanunla, T.F.F.'nin özerkliği tam anlamıyla ve açık olarak tanımlanmıştır ³⁹.

Yapılanma biçimiyle 3461 sayılı kanuna göre kurulan Türkiye Futbol Federasyonu ile farklılık arz etmeyen teşkilat, organlarının teşekkülü ve yetkileri açısından tam özerkleşmeye yönelik önemli farklılıklar göstermektedir. Bunlar, aslında çoğu eksik ve hatalı hükümlerin giderilmesini amaçlayan ve Türk sporu adına çağdaş bir gelişme olarak kabul edilmesi gereken yeniliklerdir ¹².

T.F.F. özerk bir teşkilat olduğu İdare anlayışı, hizmet bakımından yerinden yönetim esası üzerine kurulduğu ancak bu günkü idari konumu ile ilgili problemlerinin de olduğu birçok çalışmada vurgulanmaktadır. Türkiye Futbol Federasyonu Başkanlığının, Başbakanlığın "İlgili Kurulu" olarak görünmesi ve Devlet Bakanları arasında görev dağılımına ilişkin Başbakanlık genelgelerinde Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ile beraber bir Devlet Bakanının sorumluluğuna verilmesi de 9.10.1984 tarih ve 18540 sayılı Resmi gazetede yayınlanan 3046 sayılı Yasanın "ilgili kuruluş" tanımına göre bir hukuki, idari ve mali statüye sahip hizmet yerinden yönetim kuruluşu kabul edildiğinin bir göstergesidir. Ayrıca; T.F.F. organlarının seçiminde spordan sorumlu Devlet Bakanının gönderdiği "Talimat" ile başkan adaylarının birlikte çalışmak istedikleri Tahkim Kurulu, Denetleme Kurulu ve Merkez Hakem Kurulu listelerini de sunmak zorunda bırakılması bağımsız çalışması gereken kurulları bağımlı hale getirmesi açısından eleştirilmiştir ⁴⁰.

3461 sayılı Yasadan sonra T.F.F.nin "genel idare dışında yer alan bir özel hukuk tüzelkişiliğine dönüştüğü"nü kabul eden Danıştay'a göre, "özel hukuk hükümlerine tabi olduğunun karara bağlanmasının salt bu nedenle Federasyonca veya Federasyon bünyesinde yer alan kurullarca tesis edilen işlemlerin idari işlem olması niteliğini ortadan kaldırmayacağı, ve bazı kurumlar özel hukuk hükümlerine tabi olsalar dahi Anayasa Mahkemesi Kararına göre de "...bu hal onların hukuk rejimi olan idare hukuku ve kamu kanunlarına bağlılık ilkesini ortadan kaldırmaz"

ifadelerinden anlaşıldığına göre T.F.F'nin bir kamu tüzel kişisi olduğu kanun koyucunun taktiriyle özel hukuk alanına tabi olması öngörülmüştür.

T.F.F. kamu hizmetine bir tüzel kişilik verilmesi suretiyle bir hizmet yerinden yönetim kuruluşu oluşturulduğu ve her ne kadar özel hukuka tabi olsa da sonuçta bir kamu tüzel kişisi olduğu, personelin ve mali statüsünün diğer kamu tüzel kişilerinden biraz farklı olması sonucu değiştirmedigi, bir hizmet yerinden yönetim kuruluşu olarak idari bir kurum olduğu ve idari bir kurum özel hukuk hükümlerine tabi olsa dahi esas bağlı olduğu hukuk düzeni idare hukuku kurallarıdır. T.F.F'nin bir organı olarak kurulan, verdiği kararların federasyonun bir işlemi sayılan Tahkim Kurulu kararlarına karşı yargı yolunun açılması gerekmektedir. İdari kararlara karşı yargı yolunu kapatmak Anayasa ve hukuk devleti ilkesine aykırılık teşkil etmektedir. Fakat Anayasa mahkemesi ve Yargıtay'da Tahkim yolunu kabul ederek bu aykırılığı tanıyarak T.F.F'nin klasik bir hizmet yerinden yönetim kuruluşu olmasına rağmen bağımsızlığı güçlendirilmek istenmiştir ⁴¹.

2.3.2.4. 4563 Sayılı Yasa Dönemi (2000-2004)

17.6.1992 tarihli ve 3813 sayılı "Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri hakkındaki Kanun" nun bazı maddeleri 14.04.2000 tarihinde kabul edilerek 20.4.2000 gün ve 24026 sayılı Resmi gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 4563 sayılı kanunla değiştirilmiştir. Bu kanuna göre 3813 sayılı kanunun 5., 6(b), 7., 9., 10(f), 15., 20., 29., maddeleri değiştirilmiş, 8(h) ve (ı), 18., 23., 31. maddelerine fıkralar eklenmiştir.

Bu düzenlemelerde de öncekine benzer Spordan Sorumlu Devlet Bakanlığının denetimi ve gözetimi ilkesine sadık kalındığı, (m.1,3,9,12,) yurt dışında yeteri kadar personelden oluşan temsilciliklerin açılması ve kapatılması Dış İşleri Bakanlığı'nın görüşü alınarak Spordan Sorumlu Devlet Bakanın kararına tabi olması (m.9) federasyonun henüz

özerkliğin bir ilkesi olan kesin karar alma yetkisine sahip olmadığının birer göstergeleridir ⁴².

2.3.2.5. 5175 Sayılı Yasa Dönemi (2004-.....)

3813 sayılı “Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri hakkındaki Kanun” 4563 sayılı kanunla değiştirilmiştir. Aynı kanun tekrar 5175 Sayılı “Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş Ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” la birlikte değişime uğramıştır. 25.05.2004 Tarihinde kabul edilerek, 10.06.2004 Tarih ve 25488 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren 5175 sayılı kanunla birlikte daha önce değişikliğe uğrayan maddeler tekrar değiştirilmiş, yürürlükten kaldırılmış, yeni maddeler eklenmiştir.

Bu Kanunda 3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanununun 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının sonuna “İdarî birimlerin görev yerleri Yönetim Kurulunca belirlenir”. Cümle eklenmiştir.

3813 sayılı Kanununun 5., 6(b)., 22.maddesinin (e), 10.maddesinin (a) ve (f) bentleri değiştirilmiş, aynı maddeye (o) bendinden sonra gelen bentler eklenmiş ve maddenin (ö) bendi (u) olarak teselsül ettirilmiştir. 7. ve 9. maddesinin birinci fıkraları, 25. maddesinin 3. fıkrası değiştirilmiş, 8. maddesinin (h) ve (i) bentleri yürürlükten kaldırılmıştır.

21. ve 23. maddeleri ile birlikte 28. maddesine “Millî müsabakalarda protokol tribünü Federasyon tarafından düzenlenir” şeklinde fıkralar eklenmiştir.

3813 sayılı Kanununun 12. maddesi başlığı ile birlikte Denetleme Kurulunun görev, yetki ve sorumluluklarını belirleyecek şekilde değiştirilmiş ayrıca 13. 15 ve 29 uncu maddeleri değiştirilmiştir ⁴³. 3813 sayılı yasaya eklenecek ek madde, federasyon başkanı ve yönetim kurulu üyelerinde aranacak şartları düzenleyecek, halen 114 olan genel kurul delege sayısı yeni düzenleme ile 225'e çıkacak, kulüp delegelerinin sayısı

154 olacak, ligde şampiyonluk kazanmış kulüplere ekstradan 2'şer delege verilecek olması demokratik atılımlar olarak nitelendirilebilir. 5175 sayılı yasadaki en önemli değişikliğin halen genel kurulca seçilecek 5 üyeden oluşan kurul, bundan böyle Yargıtay'ın vereceği 2, Danıştay'ın önereceği 1 ve genel kurulun seçeceği 2 üyeden teşkil edilerek, Tahkim Kurulu'nda olması. Tahkimle ilgili tartışmaları azaltacak niteliktedir. Federasyonun denetimi de yeni değişiklik ile sıkı bir şekilde yapılacak olması ile birlikte harcamaların sportif faaliyetler için yapılıp yapılmadığı, verimli kullanımı, bilânçolar, mali tablolar, denetim kurulu tarafından rapor edilecek ve bu rapor genel kuruldan asgari 1 ay önce delegelere gönderilecek olması olumlu gelişmeler olarak nitelendirilebilir.

Türk Futbolu'nun geleceğine yön verecek, 3813 sayılı "Türkiye Futbol Federasyonu'nun Kuruluş ve Görevleri" hakkındaki yasada yapılacak değişiklikleri içeren yasa futbolun tüm unsurlarını yakından ilgilendirecek çok önemli değişiklikler getirmiştir. "Merkez Hakem Komitesi" (M.H.K.) ve Tahkim Kurulları'nın oluşumu, genel kurul delege yapısı, başkan ve yönetim kurulu üyelerinde aranacak şartlar, paralı başkan vekilliklerinin kaldırılması, cezaların üst sınırının 500 milyar liraya çıkarılması, federasyon bütçesinin yüzde 2'sinin M.H.K. bütçesine tahsis edilmesi gibi değişiklikler spor kamuoyunda "devrim" niteliğinde reformlar olarak nitelendirilmiştir.

Spor Yüksek Kurumu Yasa Tasarısını"31.maddesinde ²³ ve Anayasa Mahkemesi Başkanlığının 05.01.2006 tarihi 2005/5 Esas 2006/3 karar sayılı yürürlüğü durdurma kararında olduğu gibi tartışmaların ve doğabilecek ihtilafların halen bulunduğu göz önünde tutularak ⁴⁴. T.F.F ilgili yasasında bulunan bazı maddelerin "Spor Yüksek Kurumu Yasasına" göre yeniden uyarlanması gerekmektedir.

2.4. Futbol ve Kültürel Boyutu

Futbol, bugün, tarih sahnesindeki mitolojik anlamlarından sıyrılmış olsa da gücü ve hakimiyeti temsil etme özelliğini hala

sürdürmektedir. İnsanoğlunun tarih sahnesine çıktığı günden itibaren, adeta mitolojik anlamdaki güce sahip olma içgüdüleriyle, yuvarlanan cisimlere vurmaktan zevk alma duygusu, futbolu, bugün dini bir ayin ve izlendiği her dakikadan zevk alınan görsel bir şölen haline getirmiştir.

“Oyun, bir şey için mücadele ve bir şeyin temsilidir... Oyun, özgürce razı olunan, ama tamamen emredici kurallara uygun olarak, belirli zaman ve mekân sınırları içinde gerçekleştirilen, bizatihi bir amaca sahip olan, bir gerilim ve sevinç duygusu ile alışılmış hayattan başka türlü olmak bilincinin eşlik ettiği, iradi bir eylem ve faaliyettir”⁴⁵.

Huizinga'nın oyun kavramındaki gerilim ve sevinç duygusunun en yaygın kullanıldığı alan olan futbol, günümüzde, sadece oyun olmaktan çıkıp kültürel ve ulusal kimliğin ifadesi olmanın yanında, siyasette de halkı yönlendirmede araç olarak kullanılabilir. Futbol, 21. yüzyıl dünyasının gelişmeleri içinde, teknolojik donanımlı stadyumları, reklamları, özel TV kanalları, TV programları ve uzmanları, gazete ve dergileri, kupa, tişört, forma gibi maddi kültür ürünlerinin satıldığı butik tarzı mağazaları, yüksek transfer ücretleri, futbolcuları, teknik direktörleri, çalışanları ve taraftarları ile hayal gücünü zorlayan dev bir endüstri haline gelmiştir.

Sosyal bir varlık olan insanın sosyalizasyon zincirini oluştururken kullandığı en önemli kültürel değerlerden biridir. Aileye, takıma, siyasi bir gruba, millete ait olma, kişinin toplumda üstlendiği rolün belirlenmesinde ve sosyal statü kazanmasında mihenk taşı görevi üstlenmektedir. Hemşehri dernekleri, kabul günleri, dini ve etnik gruplar, öğrencisi olunan okul gibi aitlik duygusunun ön plana çıktığı topluluklar yanında, kent kökenli merkezlerde bu duygunun en yoğun yaşandığı alan “futbol”dur. ‘Sosyal fonksiyonlara katılan insanların isteklerine göre belli bir zamanda meydana gelen grup olan futbol takımı ve sosyal grubun üyesi olan taraftarları, sosyal grup oluşturarak, fertler arasında etkileşimin bulunmadığı “yığın”dan ayrılırlar. Futbolun temel amacı olan başarı,

paylaşımı, aidiyetliği ve mutluluğu beraberinde getirir. Bir futbol takımının başarısı, üstünlük duygusuyla özelde takım taraftarlarının, genelde ülke itibarının yükselmesini sembolize eder. Takımın kazanmasıyla elde edilen zafer, kapalı fonksiyon olarak taraftarın özel ve iş hayatındaki başarısının yükselmesine, motivasyonunun artmasına, buhran ve sıkıntılarından kurtulmasına yardımcı olur⁴⁶.

Talcot Parsons'un Yapısal Fonksiyonalizm teorisine göre, kültür, farklı toplumsal konumlar ve rollere bağlanan inançlar, değerler ve kurallar alanıdır. Kültür, modern endüstriye dayalı toplumun normal işlev üstlenmesinde rol oynar. Kültürün bu geniş fonksiyonlarının içinde spor kültürü, belirli kurallar düzeni içinde, kişinin kendini ifade etmesine, gerginliklerini gidererek saldırgan duygularını açığa çıkarmasına zemin oluşturur.

Polonyalı antropolog Bronislaw Malinowski, 'insana özgü düşün ve becerilerden, inanç ve törelerden oluşan bütünsel bir toplam' olarak gördüğü kültür tanımı içinde 'ekonomik, normatif, eğitsel, sanatsal, dinsel etkinlikler ile insan organizmasının bazı karakteristikleri arasında ilişki kurulabileceği'⁴⁷ düşüncesinden hareketle herhangi bir amacı gerçekleştirmek ve sonuca varmak için insanların örgütlenmesinin gerekliliği üzerinde durmuştur. "Nesneyle onu kullanan insan arasında, bireysel ya da toplumsal teknikle yasal mülkiyet kavramı arasında var olan, ama üretim tarzına da uzanan bağlar, konutla orada oturan ev üyeleri arasındaki ilişkiler o denli açıktır ki bütünüyle asla gözden kaçırılmazlar, ama hiçbir zaman da açıkça ayırt edilemezler; çünkü, yaygın deyişle söylersek, doğal olan kadar zor teşhis edilen hiçbir şey yoktur."

2.5. Futbolun Ekonomik Boyutu

Modern toplumda siyasal iktidarlar kendi özelliklerine ve amaçlarına hizmet edecek tarzda spor dalları geliştirmişlerdir. Boş zaman kültürünün gelişmesiyle birlikte sporun bir eğlence unsuru oluşunun yanı

sıra, kitleleri teskin edici bir araç olarak da futbolun geliştiği ifade edilmektedir. Modern toplumda futbolun siyasal yaşamla çok yakından bir irtibatı bulunmaktadır. Fazla örgütlü olmayan, dağınık "Kitle Toplumu" özelliği taşıyan toplumlarda futbol kitleleri kapsayan bir etkinlik olarak gelişmektedir⁴⁸.

İngiltere deki "Football Task Force" futbolun yasal ticari çıkarlarıyla toplumsal sorumlulukları arasında bir denge oluşturulması için hazırladığı plan için, tam 14 "Futbol ve Toplum" projesinin yönetimi, 28 yerel yönetim, 30 profesyonel futbol kulübü, 10 bölgesel futbol birliği, 73 taraftar grubu, 10 toplum organizasyonu ve proje yönetimi ve 3 bayan futbol kulübüyle sistematik görüşler yapmış ve rapor halinde Başbakan'a sunularak yayınlanmıştır⁴⁹.

Sporun artık profesyonelleşen ve büyük bir endüstri haline gelen kolu olan futbolun ayrı bir başlık altında değerlendirilmesinin yapılmasında yarar görülmektedir. Bu endüstriye yapılan yatırımlar, yalnızca kulüpler ve futbolcularla sınırlı kalma boyutunu aşmıştır. Eğlence sektörü, medya sektörü, müşterek bahis sektörü, spor malzemeleri sektörü, ulaşım sektörü, turizm sektörü, dolaylı ve doğrudan futbol endüstrisindeki gelişmeleri izlemekte ve yararlanmaktadır. Yine dünyada pek çok medya kuruluşu futbol endüstrisi ile yakından ilgilenmeye başlamıştır¹.

Toplum bilimi açısından beş kıtada olağanüstü boyutlara ulaşan ticari bir etkinlik durumunda olan futbolun aktif yapılan bir spor olmasının yanında, büyük kitleler tarafından seyredilen bir oyun olarak önemi ortadadır. Yalnız stadyumlarda artan seyirci sayısı açısından değil, televizyonu başında milyonlarca kişinin aynı anda bir maçı seyretmesi düşünülecek olursa, medya endüstrisi açısından ne kadar önemli bir yer tutmaya başladığı da görülür. Çağdaş toplumsal yaşam futbolun şahsında sportif ilgilerin benimsenmesi çerçevesinde belirginleşmektedir. O nedenle

giderek artan ilgi futbolun başlı başına bir sektör haline gelmesinde etkili olmuştur⁶.

Bu günkü anlamda futbol oyununun spora dönüşmesinin en belirgin özelliklerinden biride eğlence tarzında bir toplumsal olay iken, günümüzde büyük kitleleri peşinden koşturan bir sektör durumuna da gelmiş olmasıdır. Toplumların futbola olan ilgisi bu spor dalına bütün kurumlarıyla ve kuruluşlarıyla endüstri düşüncesini geliştirmek amacıyla hareket eden özellikle profesyonel lig müsabakaları milyonlarca kişinin dikkatini çekmesinden kaynaklanmaktadır.

İtalya, İngiltere, Almanya, İspanya ve son zamanlarda da Türkiye de büyük işadamları futbol kulüplerinin başında yer alarak bu kulüpler üzerinden ekonomik çıkarlarını sürdürmeye çalışmaktadırlar. Kısaca, modern toplumda spor etkinliği üzerinden büyük ekonomik sirkülasyon sağlanmaktadır⁵⁰.

Futbol, para ve reklamla özdeşleşmiştir. Bu yüzden yüzlerce sektör doğmuştur. Futbolun ekonomik boyutundan herkes yararlanmaktadır. Spor malzemeleri üreten işletmelere, turizm kuruluşları, ,gıda üreticileri, televizyon kuruluşları, gazeteler ve daha ismini sayamadığımız yüzlerce kuruluş futbolun etken olduğu ekonomik kazançtan pay almaktadır. Yalnızca kişi veya kuruluşlar değil aynı zamanda maçların oynanacağı ülkelerde büyük ekonomik yarar sağlamaktadırlar.

Dünyanın birçok ülkesinde olduğu gibi ülkemizde de en popüler spor dalı olan futbol, günümüzde profesyonel spor dallarından birisi haline gelmiştir. Genellikle dernek şeklinde örgütlenen futbol kulüpleri tarafından yürütülen sportif faaliyetler diğer ülkeler de olduğu gibi Türkiye’de de oldukça önemli bir ekonomik faaliyetin konusunu oluşturmaktadır. Futbol kulüplerinin bütçeleri artık trilyonlarla ifade edilmekte, futbol sektörünün parasal hacmi gün geçtikçe büyümektedir.

Bu gün futbolun gelişen ticari yönüne bakıldığında, İngiliz futbol kulüplerinin diğer Avrupa ülkelerine göre daha ön planda yer aldığı görülmektedir.

İtalya, Almanya, İspanya veya Avrupa'nın herhangi bir ülkesinde yer alan büyük futbol kulüpleri ciddi bir biçimde yeniden yapılanmayı sağlarken, halka açılarak, yeni yatırımcılar yönetime davet etmekte ve lig düzenlemelerini bu yapıya uygun olarak yeniden oluşturmağa çalışmaktadırlar.

Hedeflerin açık olmasına karşın bunlara ulaşmak o kadar basit olmamakta, pek çok kulüp geleneksel örgütsel yapısını (yani dernek veya benzeri örgütlenme) değiştirerek daha ticari ve profesyonel bir yapıya dönüşmek zorunda kalmaktadır. Bu değişikliklerden bekleneni kulüplerin modern stadyumlara sahip olması ve ticari faaliyetlerini geliştirebilmesi için finansal kaynaklara ulaşma arzusu olarak tanımlamak mümkündür ⁵¹.

2.6. Futbolun Sosyal Boyutu

Günümüzde giderek artan sayıda her yaşta insan spor yapmanın sevincini ve yararlarını keşfetmektedir. Futbol da bu sporların başında gelmektedir. Futbol, tüm yaşlarda ve değişik kültürlerde dünyanın her yanında sevilen bir spor dalıdır ⁵¹. Dünya milletlerinin büyük bir bölümünde olduğu gibi yurdumuzda da toplumun tamamına yakınının ilgi alanına giren futbol sporu, milyonları peşinden sürüklemeye devam etmektedir⁵³.

Futbol, ilgi çekiciliği ve çeşitli toplumlarda zevkle uygulanabilirliğinden dolayı geniş kitlelere mal olmakta, milyonlarca insanın ilgi odağı haline gelmektedir ³⁹. Bilindiği üzere, futbol; her yaş, meslek ve eğitim düzeyinden çok sayıda insanın ilgi duyduğu sosyal bir olgudur. Bu ilgi ülkemizin sosyo-ekonomik-kültürel durumu içerisinde aktif olarak spora katılım yerine pasif olarak izleme şeklinde ağırlık kazanmıştır

⁵⁴.

Toplum içinde farklı kişi ve ortamlarla iletişim kurarak varlığını sürdürme ihtiyacı hisseden insan, aradığı desteği, kimi zaman dinde, kimi zaman ideolojide, kimi zaman da tuttuğu takımda bulur. Şahsi kimlikten sıyrılarak toplumsal kimliğe bürünen taraftar, bireyselleşmenin zıddı olarak, futbolla toplumsallaşmaktadır. Kişisel mutsuzluklar, düş kırıklıkları, başarısızlıklar, futbolun geniş kitlelere ulaşan misyonuyla umuda dönüşür ve toplumsal bir olay haline gelir ⁶.

Sosyal hayatın düzenlenmesinde adeta gizli anayasa olarak kabul edilen sosyal normların toplumsal boyutunu gözler önüne sermektedir. En önemli özelliği, ödüllendirme, dışlama, kınama, teşhir etme gibi yaptırımlar olan sosyal normlar, insanları bunalımdan, yalnızlıktan ve yanlış davranmaktan koruyan; mutlu olmalarını sağlayan örf, adet, gelenek, görenek gibi sosyal değerlerdir. Maç, takım, taraftar, hakem gibi anahtar kelimelerden oluşan futboldan habersiz olmak, maç izlememek ve beraberinde gelen değerlendirmelerin içinde bulunmamak, futbolun, adeta sosyal bir norm haline gelerek yaptırım gücüyle kişinin toplumdan soyutlanmasına, dışlanmasına sebep olabilmektedir. Futbol dünyanın her ülkesinde olduğu gibi ülkemizde de sosyal hayatın içerisinde yer alan ve hemen hemen herkesin içerisinde yer alabileceği bir toplumsal olgudur. Futbolun ortaya çıkmasında ve bu kadar sevilen bir dal olmasında mutlak suretle seyircinin de büyük payı vardır. Her türden ve her kesimden kişiye hitap edebilme özelliği taşıyan futbol kendi içerisinde fakat dışarıyla da bağımlı bir dünya oluşturmaktadır.

2.7. Bosman Kararları

1990 yılında Belçika 1. ligi kulübü FC Liege oyuncusu Jean-Marc BOSMAN Fransız kulübü Dunkergue transfer olmak istedi. FC Liege bu transferi ülkelerarası transfer kuralları uyarınca engellemek istedi. Buna göre kulüpler aralarında bir transfer ücreti miktarında anlaşacaklardı ve FC Liege çok yüksek bir transfer ücreti talep etti. Bosman bu uygulamaya itiraz etti ve FC Liege kulübü, Belçika Futbol Federasyonu ve Avrupa futbol

otoritelerini mahkemeye verdi. Ona göre transfer ödemeleri konusundaki futbol kuralları, AB vatandaşlarının iş aramak için serbest dolaşım hakkını engellemekteydi. Bu sürecin sonucu ise futbol sektöründeki ekonomik ilişkilerin radikal bir şekilde değişmesi oldu. Bu konuda yaşananların sonucunda ulaşılan nokta, futbolda liberal bir devrimi işaret ediyordu⁵⁵.

2.7.1. Bosman Kararları'nın kısa Tarihi

Önce futbolda, daha sonra diğer spor dallarında transfer yönetmeliklerinin kısa sürede çöpe atılmasına ve buna bağlı olarak futbolda liberal devrimin başlamasına neden olan BOSMAN, 26 yaşında sıradan bir Belçikalı Futbolcuydu.

BOSMAN'ın 1990 yılının temmuz ayında Royal FC Liege takımıyla kontratı sona ermişti. Kulübüyle yeniden iyi bir kontrat yapmak istemesine karşın; kulübünden kendisine 1 yıllık bir kontrat karşılığı taban fiyat öneriliyordu: aylık 750 euro. Bu durumu kabullenmeyen Bosman, kendisine başka bir kulüp arayışı içerisine girdi. Sonunda, Fransız kulübü Dunkergue ile anlaştı.

Ancak Royal FC Liege kulübü, UEFA, FİFA ve Belçika Futbol Federasyonunun transfer yönetmeliklerine yaslanarak sözleşmesi bitmiş bu futbolcuyu, 400 bin euro'ya satış listesine koymuştu ve Fransız kulübü Dunkergue'den bu tutarı talep etmekteydi. Bu tutarı ödeme gücü olmayan kulüp, Bosman'ı kiralama yoluna ve bir yıl için 30 bin euro ödeme yapılacağı konusunda, FC Liege kulübü ile prensipte anlaşma sağladı. Dunkergue, Bosman'ı sezonun ilk bölümüne yetiştirebilmek için, Fransa federasyonunca belirlenen son tarih 3 ağustos'tan önce renklerine bağlaması gerekiyordu. Bosman 30 Temmuz tarihinde Fransızlara, aylık 2 bin 250 euro karşılığında imza attı. Aynı gün Dunkergue banka teminatı ve sözleşmeyi Belçika kulübüne yollamasına rağmen; Fransız kulübünün mali bir bunalımda olduğu haberini, öğrenen FC Liege kulübü, sözleşmeyi işleme koymadı ve Bosman'ı idari olarak cezalandırarak, kadro dışı bıraktı

ve Fransa Federasyonuna bonservisini göndermedi. Bosman'dan ilk maçlarda faydalanamayacak Dunkergue de bu transferden vazgeçti.

Hiçbir geliri ve işsizlik sigortası olmayan, yönetmelikler gereği hiçbir kulüpte de oynayamayan Bosman bunun üzerine Lige 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde davayı açtı. Belçikalı hakim ayrıca dava kapsamına liglerde uygulanan yabancı sınırlamasının Avrupa Topluluğu çalışma yasalarına aykırı olduğu yönündeki görüşünü de kattı. Beş yıllık zorlu davanın ardından Avrupa Adalet Divanı 15 Aralık 1995'te ünlü kararını çıkardı.

2.7.2. Bosman Kararları

Açılan davayı sonuçlandıran Avrupa Adalet Divanı

1. Öncelikle Futbolun bir ekonomik sektör olarak kabul edilmesi gerektiğini; futbol dahil tüm profesyonel spor dallarının, birer ekonomik alan ve aktivite olarak görülmesinin zorunlu olduğunu;
2. Avrupa topluluğu vatandaşı futbolcuların, kontratlarının bitiminin ardından bonservis gibi kısıtlamalarla transferlerinin engellenmesinin hiçbir hukuki dayanağı olmadığını;
3. AB vatandaşı futbolcuların milliyetlerine dayalı herhangi bir kısıtlamanın milli takımlar dışında, yapılmasının yasa dışı olduğunu;
4. Bu konuda kulüpler tarafından yapılacak rekabeti engelleyici centilmenlik anlaşmalarının Avrupa Komisyonu tarafından, en ağır şekilde cezalandırılacağını;
5. Bu kararların bundan sonraki gelişmelere de kaynak olacağını; gerekçeli kararında hükme bağlamıştır.

2.7.3. Bosman Kararları'na Göre Yeni Transferin Temel ilkeleri

1. 23 yaşının altındaki oyuncuların transferinde, oyuncu yetiştiren özellikle küçük kulüplerin çabalarını ödüllendirecek bir bonservis ödenmelidir.

2. Özellikle oyuncu yetiştiren amatör kulüplerin yaşamlarını sürdürmelerini sağlayacak gelirleri yaratacak bir dayanışma mekanizması kurulmalıdır.
3. 18 yaşın altındaki futbolcuların uluslar arası transferlerinde, bu oyuncuların sportif ve akademik çalışmalarını garanti altına alacak yönetmeliklerin futbolu yönetenler tarafından oluşturulması gerekmektedir.
4. Bir sezonda bir tek transfer dönemi olmalı ve bir oyuncu yılda bir tek transfer yapabilmelidir.
5. Sözleşmeler minimum 1 yıl, Maksimum 5 yıl süreli olmalıdır.
6. Sözleşmeler 28 yaşına kadar 3 yıl, daha sonra 2 yıl koruma altında olmalıdır.
7. Ceza sistemi sportif mücadelenin kendine özgü kuralları özgün işleyişine göre düzenlenecektir (4 aydan 12 aya kadar). Sözleşmelerin tek taraflı bozulması hakkı sadece sezon sonunda mümkün olabilecektir.
8. Kontratların tek taraflı olarak kulüp veya oyuncu tarafından bozulması durumunda bozan taraf bir tazminat ödemelidir.
9. Geçerli neden olmaksızın koruma dönemindeki sözleşmelerin tek taraflı olarak bozulması durumunda oyuncu, kulüp ve menajerlere sportif cezalar uygulanacaktır.
10. Transfer anlaşmazlıklarını çözmek için kulüpler ve oyuncu temsilcileri ile bağımsız bir başkandan oluşmuş, pratik, efektif, hızlı ve objektif bir hakemlik müessesesi oluşturulmalıdır.

Hakemlik müessesesi tamamıyla isteme bağılıdır ve kulüp ve oyuncuların ulusal mahkemelere başvurularına engel oluşturmaz⁵.

2.8.Türkiye Liglerinde Oynayan Yabancı Futbolcuların Yıllara Göre Dağılımı

Futbol takımlarımızda çok eskiden beri yabancı futbolcu oynatılabilmekteydi. Mesela İstanbul 'da Birinci Ligde Arjantinli Oscar Adalet takımında, İtalyan Aldo Emniyet (Yedikule Emniyet) takımında oynamıştı. Daha sonra yabancı oyuncu oynatılıp oynatılmaması ve sayısı sürekli tartışılmış, son zamanlardaki gelişim bu sayının giderek artması yönünde olmuştur⁵⁶.

1996 yılında yurtiçi müsabakalarda 3 artı 1 kuralı uygulanması kaydıyla yabancı kontenjanı 4'e çıkarılmıştı. 1997-1998 sezonunda Birinci Lig takımlarının oynatabilecekleri yabancı futbolcu sayısı 4 olarak belirlenmişti.

1998-1999 sezonunun ortasında değişiklik yapılarak sayı 5'e çıkarıldı. Bir süre sonra Tahkim Kurulu, yürütmeyi durdurma kararı verdi. Ancak daha önce transfer işlemlerini tamamlamış kulüplerin 5 yabancı oynatabileceği kabul edildi. Bu gelişmelerle ilgili tenkitler üzerine Federasyon, kulüplerin bu değişikliğe yol açan talebinin 4 artı 2 şeklinde olduğunu, döviz ödenen yabancılardan bir veya ikisinin kenarda tutulmasındansa kontenjanın 5'e çıkarılmasının uygun görüldüğünü açıkladı¹². 2005-2006 sezonunda Süper Ligdeki takımların 6 yabancı futbolcu oynatabilmesi kabul edilmiş, 2007-2008 futbol sezonunda ise 6+2 için kontenjanda değişiklik yapmayı uygun görmüştür.

Türkiye Futbol Federasyonu Eğitim Dairesi verilerine göre; 1990-1991, 2007-2008 Futbol sezonu arasında ülkemizde futbol oynayan yabancı futbolcuların sayısal verileri aşağıda çıkartıldığı gibidir.

Yıl (sezon)	Yabancı futbolcu	Yıl (sezon)	Yabancı futbolcu
1990-1991	43	1999-2000	101
1991-1992	41	2000-2001	124
1992-1993	52	2001-2002	140
1993-1994	65	2002-2003	137
1994-1995	66	2003-2004	131
1995-1996	61	2004-2005	137
1996-1997	85	2005-2006	137
1997-1998	92	2006-2007	126
1998-1999	96	2007-2008	130
Toplam			1751

2.8.1.Yabancı Futbolcuların Türkiye de Futbol Oynamayı Tercih Etmelerindeki Etkenler

Sporun artık profesyonelleşen ve büyük bir endüstri haline gelen kolu olan futbolun ayrı bir başlık altında değerlendirilmesinin yapılmasında yarar görülmektedir. Bu endüstriye yapılan yatırımlar, yalnızca kulüpler ve futbolcularla sınırlı kalma boyutunu aşmıştır. Eğlence sektörü, medya sektörü, müşterek bahis sektörü, spor malzemeleri sektörü, ulaşım sektörü, turizm sektörü, dolaylı ve doğrudan futbol endüstrisindeki gelişmeleri izlemekte ve yararlanmaktadır. Yine dünyada pek çok medya kuruluşu futbol endüstrisi ile yakından ilgilenmeye başlamıştır¹

Futbol oyununun spora dönüşmesinin en belirgin özelliklerinden biride eğlence tarzında bir toplumsal olgu iken, günümüzde büyük kitleleri etkileyen bir sektör durumuna gelmiş olmasıdır. Toplumların futbola olan ilgisi bu spor dalına bütün kurumlarıyla ve kuruluşlarıyla endüstri düşüncesini geliştirmek amacıyla hareket eden özellikle profesyonel lig müsabakaları milyonlarca kişinin dikkatini çekmesinden kaynaklanmaktadır. Futbol, para ve reklamla özdeşleşmiştir. Bu yüzden yüzlerce sektör doğmuştur. Futbolun

ekonomik boyutundan yalnızca kişi veya kuruluşlar değil aynı zamanda maçların oynanacağı ülkelerde büyük ekonomik yarar sağlamaktadırlar⁵⁷.

Sanayileşme, hizmet sektörünün gelişmesi, bilgi çağı ve hızlı kentleşme sonucunda toplu yaşama kültürü ve sosyal yapı giderek farklı özellikler kazanmıştır. Toplumsal eğilimleri moral, kültür, yaşam felsefesi, ekonomik refah gibi olgular biçimlendirmektedir. Çağdaş toplumlar, futbolu sosyal hayatın ayrılmaz bir parçası sayarken, geri kalmış toplumlar ise önemini kavrayamamış ve göz ardı etmişlerdir. Günümüzde, toplumların futbola yaklaşımları, toplumların genel yapısını yansıtır. Futbol aslında gelişmişliğin bir ölçütü olarak da kabul edilmektedir⁵⁸.

Sosyal etkinlikler, farklı kültür, eğitim, gelir sahibi insanların bir araya gelerek tanışması ve kaynaşmasını sağlar. Bu tür etkinlikler, çeşitli eğlence, yarışma ve ticari faaliyetlerle desteklenir. Bir oyun olarak futbol bu açıdan oldukça işlevseldir. Futbol, farklılıklarına bağlı olarak birbirine yabancı olan kişileri bir araya getirerek, kaynaşmalarını ve tanışmalarını sağlar⁵⁹.

2006-2007 sezonunda ülkemizde top koşturan 126 yabancı futbolcunun performansına bakıldığı zaman, ortaya birbirinden ilginç sonuçların ortaya çıktığı görülmüştür. Bir maç oynayıp ülkesine dönen futbolcuların yanında 34 maçın tamamında oynayan yabancı futbolcular da bulunmaktadır. Buna sezon içinde Türk vatandaşlığına geçirilenler de dâhil. Kadrosunda en çok yabancı futbolcuya Konya spor yer verdi. Dokuz yabancı futbolcu oynatan Yeşil-Beyazlıları 8'er yabancıyla Trabzon, Ankara, Kayserispor, Sivas, Vestel Manisa, G.Birliği, Ç.Rize, Kayseri Erciyes takip etti. En az yabancı oynatan takım ise Bursaspor'du. Yeşil-Beyazlılar bu sezonda sadece 4 yabancı ile mücadele ettiği görülmüştür⁶⁰.

Süper Lig'de 2007-2008 sezonunda 18 takımın kadrosunda 117 yabancı futbolcu bulunmaktadır. Bunlardan; Fenerbahçe, Bursa,

Ç.Rize ve V.Manisa 8'erle en çok, Trabzon ve İstanbul BŞ ise 4'erle en az yabancıya sahip takımlar olarak bulunmaktadır⁶¹.

2.8.1.1. Sosyal ve Kültürel Açidan

Günümüzde kişilerin sahip olduğu sosyo-ekonomik yapı, yaşam tarzlarını büyük ölçüde etkilemekte ve toplum içinde sosyal statüsünü belirlemektedir⁶². Kültür kavramının sosyal bilim literatüründeki yerici çağrışımları göz önünde bulundurulduğunda futbolun, futbol taraftarlığının veya futbol kültürünün genel olarak popüler kültür olarak nitelenmesi, günümüzde futbolun her düzeyde kazanmış olduğu iktidarın karşısında o kadar kolay değildir. Futbolun modern toplumun bütünlüğü içinde bir dizi toplumsal işlevi vardır.

Zaten popüler kültürün hiç bir biçimi de bu işlevlerden vareste değildir. Ancak popüler kültür eleştirilerinde söz konusu olan bir alan olarak kendisi top yekûn bir popüler kültür kaynağı olan futbolun, nasıl kendi içinde katmanlaşabildiği ve değişik kültürel seviyelere aynı anda hitap edebildiğidir. Bu yanıyla futbol bir evrensel fenomen hâlini almıştır. Kendisine eşlik eden bütün olumsuzluklara rağmen, herkesin kendinden bir şeyler bulabildiği, muhayyileyi körükleme özelliği olan bir olgudur⁶³.

Türk futbolunda yabancı oyuncu sayısının artırılmasının gündemde olduğu günümüzde Avrupa futbolunun önde gelen kulüplerinde başarıya ulaşmanın yolunun yabancı futbolcular ile olacağı belirtilmiştir. UEFA Kupası ve Avrupa Şampiyonlar Ligi'nde geçen sezon zirveye oynayan kulüplerin kadrolarındaki yabancı futbolcu sayılarının, Türkiye'yi Avrupa kupalarında temsil eden takımlardan çok daha fazla olması dikkati çekiyor. UEFA Kupası'nda 2006-2007 sezonunda çeyrek final oynayan takımların kadrolarında ortalama 10 yabancı futbolcu yer alırken, Avrupa Şampiyonlar Ligi'nde 2006-2007 sezonunun en iyi 8 takımında toplam 116

yabancı futbolcunun forma giymesi maddi olanakları iyi olan kulüplerin yetenekli futbolcuları transfer etmelerinden kaynaklanmaktadır.

Yabancı sınırlamasının kalkmasını savunanların Türk futbolcusunun yabancı oyuncularla yeterince rekabet edemediğini söylemesi gerçeği yansıtmamaktadır. Türk futbolunda sorun Türk futbolcuların kendi takımlarında yabancı oyuncularla yeterince rekabet edememesi değil, futbol kulüplerinin altyapılarının yeterince gelişmiş olmamasıdır. Eğer Türk futbolcusunu yeterli temel eğitimin verilmediği bir altyapıdan çıktıktan sonra doğrudan rekabete girmesi, o Türk futbolcusunun kendi takımında tutunabilmesi mümkün değildir. Böyle bir durumda Türk takımları yabancı futbolcularla dolarken Türk futbolcusu, üst düzey takımlarda kendine yer bulamayacaktır.

Bu yasağın kaldırılmasını talep eden kulüpler, Türk futbolunda azınlığı oluşturmaktadır. Zaten prosedürde var olan 6 yabancı oynatabilme hakkını çok az sayıda takımdan başka kimse kullanmamaktadır. Yabancı sınırlaması olmadığı zaman da yine bu haktan belirli kulüpler yararlanabilecektir. Türk futbolcusu şu anda 6 yabancı sınırlaması olmasına rağmen altyapıdan A takıma çıktıktan sonra, yabancı futbolcularla karşılaştırıldığında takım yöneticileri tarafından daha az tercih ediliyor. Eğer yabancı sınırlaması kalkarsa Türk futbolcusu takım yöneticilerinin tercihleri sebebiyle kendine oynayacak takım bulamayabilir⁶⁴.

Tüm bunların yanında Türk futbolcusu sınırlama tamamen kaldırılrsa dahi yabancı rakiplere göre yine de daha çok talep görebilir. Bunun sebebi, birbiri ile aynı kalitedeki iki futbolcudan kültürel açıdan uyumu en kolay olacak olan Türk futbolcusunun tercih edilecek olmasıdır. Türk futbolcusunda Türkiye'yi beğenmeme, ligi beğenmeme, oğlunun eğitimi, eşinin karşı çıkması, dil sorunu vs kaprisli durumlar pek görülmez⁶⁵.

Beşiktaş Futbol Takımı'nın yabancı oyuncularını, Türkiye ve İstanbul'da bulunmaktan dolayı memnun olduklarını belirterek, Türkiye'de az yer görmesine karşın gördükleri yerlerin hoşuna gittiğini ifade ederek, Yaşam tarzlarımız aynı olmasa da Türkler Brezilyalılara çok benzediğini ve Werder Bremen'e alışmasının uzun sürdüğünü, Beşiktaş'a ise hemen alıştığını ve bununda Türk insanların sıcak kanlılığından kaynaklandığını belirtti.

2.8.1.2. Ekonomik Açıdan

Sosyal yapının, yanı sıra yabancı futbolcuların transferlerinde ekonomik yapıda büyük ölçüde etkili olmaktadır. Ekonomik yapı bir ülkenin, ve ya spor kulüplerinin gelirlerinin nereden ve nasıl sağlandığıdır. Ekonomik sistem, sportif anlamda kulüp yönetim tarz ve yapıların toplumsal içerikleri; üretim, tüketim ve bölüşüm süreçlerinin toplumsal yönleri, karar mekanizmaları, karar organları ve kulübün iç ve dış sorunları vb. ile ilgilidir.

Sporun sosyal faydasının yanında profesyonel futbolda bir başka yön, ekonomik özelliğidir. Profesyonel sporcular bütün zamanlarını sporun emrine vermiş ve faaliyetlerinin sonucunda ekonomik menfaat bekleyen kişilerdir. Bu sporcular, spor yapmak için bir başka kulübe transferi hem kendileri hem de sözleşme ile bağlı bulunduğu kulübü için son derece önemli bir olaydır. Bu çoğu kez sporcu ve kulübü için bir fırsat niteliği taşımaktadır. Profesyonel futbolcular aynı zamanda kulüpler bakımından güzel oyunları ile takımlarına iyi para kazandıran, kulübün malını iyi fiyatla satış yapan personel gibi bir hüviyete de bürünmüşlerdir. Bu sporcular başarılı oldukları takdirde kulübün, işletmenin pazarını artıran ve kulübe büyük paralar kazandıran kişi durumundadır. Bütün bunlar göstermektedir ki futbol, yalnızca zevkle izlenen bir spor değil aynı zaman da büyük bir ekonomik faaliyettir³.

Bosman kararının Avrupa futbolu üzerinde başka etkileri de olmuştur. Bunların başında AB içi transferlerin hız kazanması ile Takımlarda yerli oyuncu sayısı azalmıştır. Bu durum aynı zamanda transfer ücretlerinde oyuncuların payını kulüplerin aleyhine olarak artırmıştır. Bosman kararının bir diğer etkisi ise gerek ulusal düzeyde gerek uluslararası düzeyde kulüpler arasındaki rekabetçi dengeyi bozmuştur. Mali imkanı daha iyi olan kulüpler serbestleşen transfer şartlarından istifade ederek daha yetenekli ve iddialı kadrolar kurmuşlar ve bu sayede gerek ulusal düzeyde gerek uluslararası alanda sportif başarıyı tekelleri altına almışlardır⁶⁶.

Aykut Kocaman; Türkiye liginde oynayan yabancı futbolcudan anladığımız tek şey var o da daha ucuz futbolcu olduğudur. Maliyet anlamında yabancı futbolcular kulüplere çok daha cazip geliyor. Böyle olunca da takımlar bu ucuz oyunculara daha fazla ilgi gösteriyorlar. Kulüpler yabancı futbolcu transfer ederken kadro kalitesini artırma gibi kaygıları olmadığını ve bu futbolcuların Türk futboluna herhangi bir katkısı olmadığını beyan etmiştir. Kaliteli yabancı futbolcu transfer etmek için kulüplerin sağlam bir bütçe oluşturması gerektirdiği ve yabancılar için ülkemizin kolay bir yer olduğunu belirtmiştir. Kaliteli oyuncuların son dönemlerinde iyi paralar karşılığında ülkemize geldiklerini ifade etmiştir⁶⁷.

Türk transfer borsasına bu yaz damgasını vuran en büyük transfer şüphesiz Roberto Carlos'un Fenerbahçe'ye gelişi, Sadece Türkiye'de değil, tüm dünyada bu transfer geniş yankı bulduğunu, Sarı - Lacivertlilerin bu hamlesi dış basında yer aldı. Fenerbahçe Kulübü Başkanı Aziz Yıldırım da, Roberto Carlos transferinin Türkiye'nin tanıtımına yaptığı katkının görmezden gelinemeyeceğini söyledi. Yıldırım, Roberto Carlos transferine değinerek, Böylesine büyük oyuncular artık Türkiye'ye sadece para için değil, severek isteyerek geldiği müddetçe, her zaman söylediğimiz gibi Türk futbolu bundan önemli yararlar sağlayacağını beyan etmiştir⁶⁸.

Fenerbahçe'nin Roberto Carlos ve Galatasaray'ın da Lincoln transferlerini değerlendiren Emre Belözoğlu çarpıcı açıklamalarda bulunarak, "Bu oyuncuların Türkiye'yi tercih etmesindeki sebeplerden biri bu kulüplerin çok büyük takımlar olması ve maddi anlamda da onlara sunulan imkanların ön planda olabileceğini belirtmiştir⁶⁹.

Yabancı futbolcu transferlerinde menajer ve yöneticilerin etkisinin olduğu göz ardı edilemeyecek bir gerçektir. Beşiktaş teknik direktörü Ertuğrul Sağlamın, yönetim ile görüştüğünü ve yönetimin sunduğu futbolcuların hiçbirini kabul etmediğini ve kendi menajerinin tavsiye ettiği yabancı futbolcuları istediğini belirtirken, Demirörenin ise, ligin başlamasına kısa bir süre kaldığını hatırlatarak, genç teknik adama, "kendi buldukları oyuncuların hepsinin aradıkları özelliklere uygun olduğunu ve teknik direktörün hangi futbolcuyu isterse onu alacağını" belirtmiştir⁷⁰.

3.GEREÇ VE YÖNTEM

Bu bölümde, araştırmanın evren ve örnekleme ile verilerin toplanması, analizi ve kullanılacak istatistiksel işlemler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Profesyonel Ligde Oynayan Yabancı Futbolcuların Ülkemizde Futbol oynamalarına ilişkin olarak Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Açından Görüşlerinin Belirlenmesi ve Yerli Futbolcuların Yabancılara Bakış Açıları incelemek amacıyla, Süper lig ve 2. lig A Kategorisinde oynayan yabancı ve yerli futbolcuların görüşlerine dayalı olarak yürütülen bu araştırma, tarama modelindedir. Betimsel araştırma için, araştırmacı tarafından iki bölüm ve konuyla ilgili çeşitli maddelerden oluşan anket formu oluşturularak uygulanmıştır.

3.2. Evren

Araştırmanın evrenini, 2006-2007 futbol sezonunda Türkcell Süper Lig ve 2. Lig A Kategorisinde futbol oynayan yerli ve yabancı futbolcular oluşturmaktadır. Türkcell Süper Lig'deki dört büyük takım

arasında gösterilen Fenerbahçe, Galatasaray, Beşiktaş ve Trabzon Spor' a gerekli izinler alınmadığı için, anketler bu takımlara uygulanamamıştır.

3.3. Örneklem

Araştırmanın örnekleme; 2006-2007 futbol sezonunda, Türkcell Süper Lig ve 2. Lig A Kategorisinde yer alan, 14 takım, 250 yerli ve 71 yabancı futbolcu olmak üzere, toplam 321 futbolcudan oluşmaktadır. Örneklemde yer alan takımlar; Ç.Rize, Sivas Spor, Konya Spor, Kayseri Spor, Kayseri Erciyes Spor, G. Antep Spor, Antalya Spor, Denizli Spor, Sakarya Spor, Ankara Gücü, Gençlerbirliği, Ankara Spor, Diyarbakır Spor, Elazığ Spor'dur.

3.4. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Profesyonel Ligdeki Yabancı Futbolcuların Türkiye'de Futbol Oynamalarına İlişkin Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Açından Görüşleri ve Yerli Futbolcuların Yabancılara Bakış Açıklarına İlişkin veriler, futbolcu görüşlerinden elde edilmiştir. Bu amaçla, yerli ve yabancı literatür taranıp, uzman görüşleri de alınarak likert ölçekli anket formu ve açık uçlu sorular hazırlanmıştır.

Araştırmada 2 Anket formu kullanılmıştır. Yerli futbolculara yönelik, "Yabancı futbolculara yönelik bakış açıklarına" ilişkin görüş maddeleri bölümünün güvenilirlik-geçerlilik çalışması sonucunda toplam 56 yerli futbolcunun görüşleri alınmış ve döndürülmemiş temel bileşenler analizinden (Unrotated Factor Solution) yararlanılmıştır. İlk hazırlanan ölçekte bulunan 46 maddeye ilişkin yapılan faktör analizi sonucunda, işlemeyen 11 madde atılmış ve ölçeğin güvenilirlik katsayısı, Cronbach Alpha .787 olarak bulunmuştur. Ayrıca ölçeğin geçerliliği için uzman kanısından da yararlanılmıştır.

Yabancı futbolculara yönelik, "Türkiye'nin ekonomik sosyal ve kültürel yönden bakış açıklarına" ilişkin görüş maddeleri bölümünün güvenilirlik-geçerlilik çalışması sonucunda toplam 34 yerli futbolcunun görüşleri alınmış ve döndürülmemiş temel bileşenler analizinden

(Unrotated Factor Solution) yararlanılmıştır. İlk hazırlanan ölçekte bulunan 43 maddeye ilişkin yapılan faktör analizi sonucunda, işlemeyen 8 madde atılmış ve ölçeğin güvenirlik katsayısı, Cronbach Alpha .783 olarak bulunmuştur. Ayrıca ölçeğin geçerliliği için uzman kanısından da yararlanılmıştır.

3.5. Verilerin Toplanması

Veriler araştırmacı tarafından örnekleme dahil edilen sporcular üzerinde anket uygulanarak elde edilmiştir.

3.6. Verilerin Analizi

Anket yoluyla elde edilen veriler, SPSS for Windows 12.0 paket programında analiz edilmek için bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Verilerin analizi için aşağıdaki istatistiksel işlemler yapılmıştır.

Araştırmaya katılanların kişisel bilgileri ile ilgili tanımlayıcı istatistiksel analizler için, Frekans ve Yüzde Alma teknikleri kullanılmıştır.

Sporcu görüşlerinin analizi ve karşılaştırılmasında, frekans ve yüzde alma tekniği ile birlikte likert tipi ölçek kullanıldığından dolayı genel aritmetik ortalama alma tekniği kullanılmıştır.

Veriler örneklem grubunun Yaş, Eğitim ve Takım Kategori değişkenlerinin karşılaştırılmasında, Bağımsız Gruplar t-testi ve tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. İstatistiki karşılaştırmada anlamlılık düzeyi olarak 0,01 ve 0,05 seçilmiştir.

Araştırmada uygulanan likert tipi ölçek, beşli derecelendirme şeklinde hazırlanmıştır. Beşli derecelendirme ölçeği, eşit ortalamalar esas alınarak;

Kesinlikle Katılmıyorum – Hiç Uygun Değil	: 1,00 - 1,80
Katılmıyorum - Uygun Değil	: 1,81 - 2,60
Kısmen Katılıyorum - Kısmen Uygun	: 2,61 - 3,40
Katılıyorum - Uygun	: 3,41 - 4,20
Tamamen Katılıyorum – Tamamen Uygun	: 4,21 - 5,00

şeklinde puanlandırılmıştır.

4. BULGULAR

Tablo 1. Deneklerin Demografik Bilgileri Dağılımları

SEÇENEKLER		YERLİ SPORCU		YABANCI SPORCU	
		f	%	f	%
Yaş	16-20	41	16.4	-	-
	21-25	92	36.8	15	21.1
	26-30	92	36.8	40	56.3
	31 ve üzeri	25	10.0	16	22.6
TOPLAM		250	100	71	100
Eğitim	İlköğretim	-	-	-	-
	Lise	187	74.8	56	78.9
	Yüksek Öğretim	63	25.2	15	21.1
	Yüksek Lisans	-	-	-	-
	Doktora	-	-	-	-
TOPLAM		250	100	71	100
Profesyonellik Yaşı	1Yıldan az	-	-	-	-
	1-3 Yıl	47	18.8	3	4.2
	4-6 Yıl	92	36.8	14	19.7
	7-10 Yıl	76	30.4	38	53.6
	11Yıl ve üzeri	35	14.0	16	22.5
TOPLAM		250	100	71	100
Kulüpte Oynama Süresi	1Yıldan az	47	18.8	34	47.9
	1-3 Yıl	146	58.4	33	46.5
	4-6 Yıl	39	15.6	4	5.6
	7-10 Yıl	17	6.8	-	-
	11Yıl ve üzeri	1	0.4	-	-
TOPLAM		250	100	71	100
Kategori	TFF 1. Lig	39	15.6	-	-
	Turkcell Süper Lig	211	84.4	71	100
TOPLAM		250	100	71	100

Tablo 1’de, yabancı futbolcuların, %56.3’ünün 26-30, %22.6’sının 31 ve üzeri, %21.1’inin de 21-25 yaş grubunda oldukları görülürken, %78.9’unun lise, %21,1’inin Yüksek Okul eğitimi aldıkları tespit edilmiştir. Yabancı futbolcuların % 53.6 sı 7-10 yıl, % 22.5 i 11 yıl ve üzeri, % 19.7 si 4-6 yıl, % 4.2 si ise 1-3 yıllar arası futbol oynadıkları ve % 47.9 u 1 yıldan az, % 46.5 i 1-3 yıl, % 5.6 sı ise 4-6 yıldır buldukları kulüpte futbol yaşamlarını sürdürmektedirler. Ankete katılan yabancı

futbolcuların % 100 ile tamamını süper lig de oynayan yabancı futbolcular oluşturmaktadır.

Yerli futbolcuların % 10.0 ı 31 yaş ve üzeri, % 16.4 ü 16-20 yaş, % 36.8 i de 21-25, 26-30 yaş grubunda oldukları görülmektedir ve % 74,8'i Lise, % 25,2'sinin de Yüksek Okul düzeyinde bir eğitim durumuna sahip olduğu görülmektedir. Ankete katılan yerli futbolcuların % 14.0'nın 11 yıl ve üzeri, % 18.8' i 1-3 yıl arası, % 30.4' ü 7-10 yıl ve % 36.8'ininde 4-6 yıl arası profesyonel futbol oynadıkları tespit edilmiştir. yerli futbolcuların bulunduğu kulüpte sporculuk yaptığı sürenin dağılımı ise, 11 yıl ve üzeri % 0.4, 7-10 yıl arası % 6.8, 4-6 yıl arası %15.6, 1 yıldan az % 18.8 ve 1-3 yıl arası sporculuk yapanlar ise % 58.4 olduğu görülmüştür. Ankete katılan yerli futbolcuların % 15.6 sının 2. lig A ve % 84.4 ünü ise süper lig de oynayan futbolcular oluşturmaktadır.

Tablo 2. Yabancı Futbolcuların Türkiye’de Futbol Oynamalarına Neden Olan Ekonomik Etkenlere Dair Görüşlerinin Dağılımı.

DEĞİŞKENLER	%	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	TOPLAM	\bar{X}	S
	f								
1. Transfer olduğum kulüp her zaman özel (ev, araba, gb.) isteklerime cevap verir.	%	5.6	8.5	15.5	54.9	15.5	100	3.66	1.03
	f	4	6	11	39	11	71		
2. Türkiye’de futbol oynamayı tercih etme nedenim tamamen ekonomiktir.	%	-	12.7	7.0	64.8	15.5	100	3.83	0.84
	f	-	9	5	46	11	71		
3. Mensubu bulunduğum kulüp ile daima maddi problemler yaşadım.	%	2.8	25.4	22.5	36.6	12.7	100	3.30	1.07
	f	2	18	16	26	9	71		
4. Kulübümüzde prim, maaş ve transfer taksitleri zamanında ödenir.	%	7.0	14.1	16.9	54.9	7.0	100	3.40	1.04
	f	5	10	12	39	5	71		
5. Ekonomik problemlerim kulübüm tarafından sorunsuz bir şekilde halledilir.	%	7.0	9.9	19.7	56.3	7.0	100	3.46	1.01
	f	5	7	14	40	5	71		
6. Takımın genelindeki maddi problemler beni her zaman rahatsız etmiştir.	%	4.2	2.8	9.9	71.8	1.3	100	3.83	0.82
	f	3	2	7	51	8	71		
7. Kulüple yaşadığım maddi sorunları problem olarak yansıtırım	%	26.8	26.8	35.2	11.3	26.8	100	3.30	0.99
	f	19	19	25	8	19	71		
8. Maddi problemler, kulüpten ayrılmam için en önemli nedendir.	%	4.2	11.3	4.2	53.5	14.1	100	3.61	1.00
	f	3	8	12	38	10	71		
9. Kulüpteki ekonomik problemler performansımı düşürür.	%	1.4	31.0	22.5	26.8	18.3	100	3.29	1.13
	f	1	22	16	19	13	71		
10. Ekonomik problemler yöneticilere ve kulübe bakış açımı değiştirir.	%	1.4	23.9	26.8	33.8	14.1	100	3.35	1.04
	f	1	17	19	24	10	71		

Tablo 2’de ankette yer alan, “Transfer olduğum kulüp her zaman özel isteklerime cevap verir” maddesi, yabancı futbolcular tarafından üst düzey olan “katılıyorum” derecesiyle (\bar{X} =3.66) benimsenirken, “Türkiye’de futbol oynamayı isteme nedenim tamamen ekonomiktir” maddesi, yabancı futbolcular tarafından üst düzey olan “katılıyorum” derecesiyle (\bar{X} =3.83) görüşlerini belirtmişlerdir. Mensubu bulunduğu kulüp ile yaşadığı maddi problemlerin dağılımına bakıldığı

zaman, yabancı futbolcuların genelde kararsız kaldıkları görülürken ($\bar{x}= 3.30$), “prim maaş ve transfer taksitleri zamanında ödenir” maddesi, yabancı futbolcular tarafından üst düzey olan “katılıyorum” derecesiyle ($\bar{x}=3.40$) cevaplanmıştır. “Ekonomik problemlerim kulübüm tarafından sorunsuz şekilde halledilir ” maddesi, “katılıyorum” ($\bar{x}=3.46$) ile cevaplanmış ve “Takım genelindeki maddi problemler beni her zaman rahatsız etmiştir” maddesi, ankete katılan yabancı futbolcular tarafından üst derece olan “Katılıyorum” derecesiyle ($\bar{x}=3.83$) görüş belirttikleri tespit edilmiştir. “Kulüple yaşadığım maddi sorunları problem olarak yansıtırım” maddesi, orta derece olan “Kararsızım” ($\bar{x}=3.30$), “Maddi problemler kulüpten ayrılmam için en önemli sebeptir ” maddesi, ankete katılan yabancı futbolcular tarafından üst derece olan “Katılıyorum” derecesiyle ($\bar{x}=3.86$) cevaplanmıştır. “Kulüpteki ekonomik problemler performansımı düşürür” maddesi ankete katılan yabancı futbolcuların, orta derece olan “Kararsızım” derecesiyle ($\bar{x}=3.29$) cevaplandıkları görülürken, “Ekonomik problemler kulübe ve yöneticilere bakış açımı değiştirir” maddesine orta derece olan “Kararsızım” derecesiyle ($\bar{x}=3.35$) görüş beyan ettikleri görülmektedir.

Tablo 3. Yabancı Futbolcuların Türkiye’de Futbol Oynamalarına Neden Olan Kültürel Etkenlere Dair Görüşlerinin Dağılımı.

DEĞİŞKENLER	%	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	TOPLAM	\bar{X}	s
	f								
11. Ülkeme döndüğümde, Türkiye hakkında olumlu yönde tanıtımlar yaparım.	%	2.8	12.7	21.1	54.9	8.5	100	3.53	0.92
	f	2	9	15	39	6	71		
12. Türk mutfak kültürünü beğeniyorum.	%	-	4.2	9.9	71.8	14.1	100	3.95	0.64
	f	-	3	7	51	10	71		
13. Ülkenizde, kendi ülkemiz kültürüne göre yaşamaya gayret gösteririm.	%	4.2	9.9	4.2	76.1	5.6	100	3.69	0.88
	f	3	7	3	54	4	71		
14. Futbolu bıraktıktan sonra Türkiye’de yaşamayı isterim.	%	1.3	12.7	23.9	45.1	7.0	100	3.23	1.12
	f	8	9	17	32	5	71		
15. Antrenmanlarda kendi ülkemize özgü çalışmalar konusunda fikirler veririm.	%	11.3	40.8	14.1	25.4	8.5	100	2.78	1.19
	f	8	29	10	18	6	71		
16. Ülkeniz kültürüne alışmakta zorlanıyorum.	%	-	38.0	15.5	40.8	5.6	100	3.14	1.00
	f	-	27	11	29	4	71		
17. Türk müziklerini dinlemekten hoşlanırım.	%	1.4	18.3	18.3	54.9	7.0	100	3.47	0.92
	f	1	13	13	39	5	71		
18. Takım arkadaşlarıma kendi kültürümüzden örnekler veririm.	%	2.8	19.7	7.0	62.0	8.5	100	3.53	0.99
	f	2	14	5	44	6	71		
19. Mensubu bulunduğum kulüpte kendi vatandaşından başka bir futbolcunun bulunmasını isterim.	%	-	-	1.4	26.8	71.8	100	4.70	0.48
	f	-	-	1	19	51	71		
20. Türk vatandaşlığına geçmek isterim.	%	8.5	22.5	28.2	31.0	9.9	100	3.11	1.12
	f	6	16	20	22	7	71		

Tablo 3’de Yabancı futbolcuların, “Ülkeme döndüğümde Türkiye hakkında olumlu tanıtımlar yaparım” maddesine üst derece olan “Katılıyorum” derecesiyle ($\bar{x}=3.53$) belirttikleri görülürken, Ankete katılan yabancı futbolcuların, “Türk mutfak kültürünü beğeniyorum” maddesine üst derece olan “Katılıyorum” derecesiyle ($\bar{x}=3.99$) görüş belirttikleri tespit edilmiştir. “Ülkenizde kendi ülkemiz kültürüne göre yaşamaya gayret gösteririm” maddesine üst derece olan “Katılıyorum” derecesiyle ($\bar{x}=3.69$)

ve “Futbolu bıraktıktan sonra Türkiye de yaşamayı isterim” maddesine orta derece olan “Kararsızım” derecesiyle ($\bar{x}=3.23$) belirttikleri görülmektedir. “Antrenmanlarda kendi ülkemize özgü çalışmalar konusunda fikirler veririm” maddesinde ankete katılan yabancı futbolcular orta dereceyle “Kararsız” olduklarını ($\bar{x}=2.78$) belirttikleri görülmüş ve “lkeniz kültürüne alışmakta zorlanıyorum” maddesinde Kararsız ($\bar{x}=3.14$) kaldıkları görülmektedir. “Türk müziklerini dinlemekten hoşlanırım” maddesine ankete katılan yabancı futbolcuların üst derece olan “Katılıyorum” derecesiyle($\bar{x}=3.47$) belirttikleri görülürken “Takım arkadaşlarıma kendi kültürümüzden örnekler veririm” maddesine üst derece olan “Katılıyorum” derecesiyle($\bar{x}=3.53$) belirttikleri tespit edilmiştir. “Kulüpte kendi uyuğundan başka bir futbolcunun bulunmasını isterim” maddesine üst derece olan “Tamamen katılıyorum” ($\bar{x}=4.70$) ve “Türk vatandaşlığına geçmek isterim” maddesine orta derece olan “Kararsızım” derecesiyle ($\bar{x}=3.11$) görüş beyan ettikleri görülmektedir.

Tablo 4. Yabancı Futbolcuların Türkiye’de Futbol Oynamalarına Neden Olan Sosyal Etkenlere Dair Görüşlerinin Dağılımı.

DEĞİŞKENLER	%	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	TOPLAM	\bar{X}	s
21. Türkiye de fırsat buldukça sosyal faaliyetlere katılırım.	%	8.5	29.6	18.3	42.3	1.4	100	2.98	1.06
	f	6	21	13	30	1	71		
22. Saha dışında yerli futbolcularla arkadaşlık kurabiliyorum.	%	-	7.0	7.0	77.5	8.5	100	3.87	0.65
	f	-	5	5	55	6	71		
23. Saha dışında yabancı futbolcularla arkadaşlık kurabiliyorum.	%	-	-	5.6	84.5	9.9	100	4.04	0.39
	f	-	-	4	60	7	71		
24. Takım arkadaşlarımla aile ziyaretleri gerçekleştiririz.	%	7.0	45.1	4.2	40.8	2.8	100	2.87	1.12
	f	5	32	3	29	2	71		
25. Takımımızdaki yerli ve yabancı futbolcular birbirlerine karşı ilgisizdir.	%	-	54.9	21.1	14.1	9.9	100	2.78	1.02
	f	-	39	15	10	7	71		
26. Takımımızdaki yerli ve yabancı sporcular, birbirlerine karşı dostça ve arkadaşça davranırlar.	%	-	5.6	21.1	60.6	12.7	100	3.80	0.72
	f	-	4	15	43	9	71		
27. Saha içindeki ve dışındaki tutum ve davranışlarımla örnek olmasına özen gösteririm.	%	-	8.5	5.6	78.9	7.0	100	3.84	0.66
	f	-	6	4	56	5	71		
28. Sanat ve kültürel faaliyetlere gitmeye özen gösteririm	%	5.6	32.4	18.3	42.3	1.4	100	3.01	1.02
	f	4	23	13	30	1	71		
29. Kulübümüzdeki sosyal faaliyetlerin azlığı beni olumsuz etkiler.	%	5.6	43.7	11.3	32.4	7.0	100	2.91	1.13
	f	4	31	8	23	5	71		

Tablo 4’de Yabancı futbolcular, “Türkiye de fırsat buldukça sosyal faaliyetlere katılırım ” maddesine orta derece olan “Kararsızım” (\bar{x} =2.98) ile belirttikleri görülürken, “Saha dışında yerli futbolcular ile arkadaşlık kurabiliyorum” maddesine üst derece olan “Katılıyorum” derecesiyle(\bar{x} =3.87) görüş belirttikleri görülmektedir. “Saha dışında yabancı futbolcular ile arkadaşlık kurabiliyorum” maddesine üst derece olan “Katılıyorum” (\bar{x} =4.04) ve “Takım arkadaşlarımla aile ziyaretleri gerçekleştiririz” maddesine orta seviye olan Kararsız (\bar{x} =2.87) kaldıkları tespit edilmiştir. “Takımdaki yerli ve yabancı futbolcular birbirlerine karşı

ilgisizdir” maddesine orta seviye olan “Kararsızım” derecesiyle ($\bar{x}=2.78$) katıldıkları görülürken, ankete katılan yabancı futbolcuların “Takımdaki yerli ve yabancı futbolcular birbirlerine karşı dost ve arkadaşça davranırlar” maddesine üst seviye olan “Katılıyorum” derecesiyle ($\bar{x}=3.80$) belirttikleri görülmektedir. “Saha içindeki ve dışındaki, tutum ve davranışlarımın örnek olmasına özen gösteririm” maddesine, üst seviye olan “Katılıyorum” ($\bar{x}=3.84$) ve “Sanat ve kültürel faaliyetlere gitmeye özen gösteririm ” maddesinde Kararsız ($\bar{x}=3.01$) olduklarını belirtmişlerdir. “Kulübümüzdeki sosyal faaliyetlerin azlığı beni olumsuz etkiler” maddesine, orta seviye olan “Kararsızım” derecesiyle ($\bar{x}=2.91$) katıldıkları tespit edilmiştir.

Tablo 5. Yerli Futbolcuların Ekonomik Görüşlerinin Dağılımı

DEĞİŞKENLER	%	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	TOPLAM	\bar{X}	s
	f								
1. Ülkemizde ki yabancı futbolcu sayısının artması, kulüp ekonomisinin olumsuz etkiler.	%	12.8	4.4	6.4	28.4	48.0	100	3.94	1.36
	f	32	11	16	71	120	250		
2. Yabancı futbolcu transferi Türk futbol ekonomisini olumsuz yönde etkiliyor.	%	6.4	20.8	18.0	32.4	22.4	100	3.43	1.22
	f	16	52	45	81	56	250		
3. Kulüp yöneticilerinin yabancı futbolcu transferlerine etkisi kulübümüzü ekonomik yönden olumsuz etkiler.	%	3.2	4.4	7.6	51.6	33.2	100	4.07	0.93
	f	8	11	19	129	83	250		
4. Menajerlerin yabancı futbolcu transferlerindeki etkisi kulüp ekonomisini olumsuz etkiler.	%	2.8	5.2	5.2	46.0	40.8	100	4.16	0.94
	f	7	13	13	115	102	250		
5. Yabancı futbolcuların sözleşmelerindeki özel istekleri, Türk futbolunu olumsuz yönde etkiliyor.	%	2.8	4.8	10.0	39.6	42.8	100	4.14	0.97
	f	7	12	25	99	107	250		
6. Yabancı futbolcuların aldıkları paraların karşılığını verdiklerine inanıyorum.	%	11.2	14.4	32.0	26.0	16.4	100	3.22	1.21
	f	28	36	80	65	41	250		
7. Yabancı futbolcuların forma – t shirt vb. gibi reklam amaçlı malzemelerin satışı yerli futbolculara göre daha çok tercih edilir.	%	6.8	18.4	10.8	42.0	22.0	100	3.54	1.21
	f	17	46	27	105	55	250		
8. Yabancı futbolcular zamanında halledilmeyen maddi sorunları problem eder.	%	5.6	10.4	5.2	43.6	35.2	100	3.92	1.15
	f	14	26	13	109	88	250		
9. Yabancı futbolcuların maddi problemleri kulüp tarafından daha sorunsuz ve öncelikli şekilde giderilir.	%	2.4	3.6	4.4	46.0	43.6	100	4.24	0.88
	f	6	9	11	115	109	250		
10. Yabancı futbolcuların Türkiye de futbol oynamayı tercih etme nedenleri ekonomiktir.	%	6.8	14.4	16.0	40.0	22.8	100	4.22	0.81
	f	3	7	22	116	102	250		

Tablo 5’de yerli futbolcuların, “Türkiye de yabancı futbolcu kontenjanı yeterlidir” maddesine, üst seviye olan “Katılıyorum” derecesiyle ($\bar{x}=3.94$) gerçekleştirdikleri görülürken, “Yabancı transferlerinin Türk futbolunu olumsuz yönde etkiliyor” maddesine futbolcular, üst seviye olan “Katılıyorum” derecesiyle ($\bar{x}=3.43$) görüşlerini beyan ettikleri

görülmektedir. “Kulüp yöneticilerinin yabancı futbolcu transferlerine etkisi vardır” görüşüne, üst seviye olan “Katılıyorum” derecesiyle ($\bar{x}=4.07$) belirttikleri görülmüş ve “Menajerlerin yabancı futbolcu transferine etkisi vardır” maddesine, üst seviye olan “Katılıyorum ” derecesiyle ($\bar{x}=4.16$) katıldıkları görülmektedir. “Yabancı futbolcuların sözleşmelerinde özel istekleri oluyor” görüşünü savunan yerli futbolcular, üst seviye olan “Katılıyorum” derecesiyle ($\bar{x}=4.14$) destekledikleri görülmektedir ve “Yabancı futbolcuların aldıkları paraların karşılığını verdiklerine inanıyorum” maddesine yerli futbolcular, orta seviye olan “Kararsızım” derecesiyle ($\bar{x}=3.22$) görüş bildirdikleri tespit edilmiştir. “Yabancı futbolcuların forma-t-shirt vb. gibi reklam amaçlı malzemelerin satışı yerli futbolculara oranla daha çok tercih edilir” beyanına yerli futbolcular, üst seviye olan “Katılıyorum” derecesiyle ($\bar{x}=3.54$) görüş bildirdikleri görülürken, “Yabancı futbolcular zamanında halledilmeyen maddi sorunları problem eder” maddesine, yerli futbolcular üst seviye olan “katılıyorum” derecesiyle ($\bar{x}=3.92$) belirttikleri görülmektedir. Ankete katılan yerli futbolculara, “Yabancı futbolcuların maddi problemleri kulüp tarafından daha sorunsuz ve öncelikli olarak halledilir” görüşüne üst seviye olan “Tamamen Katılıyorum” derecesi ($\bar{x}=4.24$) ile görüş beyan ettikleri görülmüş ve “Yabancı futbolcuların Türkiye de futbol oynamayı tercih nedenleri ekonomiktir” maddesine, üst seviye olan “ Tamamen Katılıyorum” derecesi ($\bar{x}=4.22$) ile yerli futbolcuların destekledikleri görülmektedir.

Tablo 6. Yerli Futbolcuların Kültürel Görüşlerinin Dağılımı

DEĞİŞKENLER	%	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	TOPLAM	\bar{X}	S
	f								
11. Yabancı futbolculara Türkiye'nin tarihi ve turistik yerlerinden bahsedirim.	%	6.8	18.4	10.8	42.0	22.0	100	3.57	1.18
	f	17	36	40	100	57	250		
12. Yabancı futbolculara Türk mutfak kültürünün çeşitliliği hakkında bilgi veririm.	%	2.4	20.4	10.8	42.8	23.6	100	3.64	1.12
	f	6	51	27	107	59	250		
13. Yabancı futbolculara antrenman yöntemlerimize ilişkin yeni yaklaşımlar öneririm.	%	2.0	17.2	28.4	32.8	19.6	100	3.50	1.05
	f	5	43	71	82	49	250		
14. Yabancı futbolcuların Türkiye'nin tanıtımına katkıları oldukça fazladır.	%	3.6	11.2	13.2	46.0	26.0	100	3.79	1.06
	f	9	28	33	115	65	250		
15. Yabancı futbolculara kendi ülkemiz kültürü hakkında bilgilendiririm.	%	2.0	12.0	16.0	45.2	24.8	100	3.78	1.01
	f	5	30	40	113	62	250		
16. Yabancı futbolcular kendi kültürümüzü öğrenme konusunda çaba sarf ederler.	%	4.4	14.8	22.4	37.2	21.2	100	3.56	1.11
	f	11	37	56	93	53	250		
17. Ülkemiz kültürüne alışmakta zorlanıyorlar.	%	12.0	24.4	22.0	26.8	14.8	100	3.08	1.25
	f	30	61	55	67	37	250		
18. Kulübümüzün takım ruhuna adapte olmakta zorlanırlar.	%	11.6	22.4	25.2	28.4	12.4	100	3.07	1.21
	f	29	56	63	71	31	250		
19. Yabancı futbolcuların teknik taktik ve oyun kültürü bakımından yerli futbolculardan farklı olduğuna inanmıyorum.	%	5.6	12.4	15.2	45.2	21.6	100	3.64	1.11
	f	14	31	38	113	54	250		
20. Yabancı futbolcular kulüpte kendi vatandaşından başka bir futbolcunun bulunması için baskı oluştururlar.	%	6.4	20.4	29.2	23.6	20.4	100	3.31	1.19
	f	16	51	73	59	51	250		

Tablo 6'da ankete katılan yerli futbolculara “ Yabancı futbolculara Türkiye'nin tarihi ve turistik yerlerinden bahsedirim” maddesine, üst seviye “Katılıyorum” derecesiyle (\bar{x} =3.57) Katıldıkları görülürken, “Yabancı futbolculara Türk mutfak kültürünün çeşitliliği hakkında bilgi veririm” görüşüne üst seviye olan “Katılıyorum” derecesiyle (\bar{x} =3.64) destekledikleri görülmektedir. “ Yabancı futbolculara antrenman yöntemlerimize ilişkin yeni yaklaşımlar öneririm” maddesine üst düzey olan “ Katılıyorum” derecesiyle (\bar{x} =3.50) görüş beyan ettikleri görülmektedir ve “Yabancı futbolcuların Türkiye'nin tanıtımına katkıları oldukça fazladır”

maddesine ankete katılan yerli futbolcular üst seviye olan “Katılıyorum” derecesiyle ($\bar{x}=3.79$) katıldıkları görülmektedir. “Yabancı futbolcuları kendi ülkemiz kültürü hakkında bilgilendiririm” maddesine üst derece olan “Katılıyorum” düzeyi ile ($\bar{x}=3.78$) görüş bildirdikleri görülürken, “ Yabancı futbolcular kendi kültürümüzü öğrenme konusunda çaba sarf ederler” görüşüne üst derece olan “ Katılıyorum” derecesiyle ($\bar{x}=3.56$) katıldıkları tespit edilmiştir. “Ülkemiz kültürüne alışmakta zorlanıyorlar” maddesine, ankete katılan yerli futbolcular orta düzey olan “Kararsızım” derecesiyle ($\bar{x}=3.08$) görüş beyan ettikleri ve “Kulübümüzün takım ruhuna adapte olmakta zorlanıyorlar” maddesine yerli futbolcular, “Kararsızım” derecesiyle ($\bar{x}=3.07$) belirttikleri görülmüştür. “Yabancı futbolcuların teknik taktik ve oyun kültürü bakımından yerli futbolculardan farklı olduklarına inanıyorum” maddesine üst seviye olan “Katılıyorum” derecesiyle ($\bar{x}=3.64$) desteklerken, “Yabancı futbolcular kulüpte kendi vatandaşından başka bir futbolcunun bulunması için baskı oluştururlar” maddesine yerli futbolcular kararsızlıklarını belirtmişlerdir ($\bar{x}=3.31$).

Tablo7. Yerli Futbolcuların Sosyal Görüşlerinin Dağılımı

DEĞİŞKENLER	%	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	TOPLAM	\bar{X}	s
	f								
21. Saha dışında yerli futbolcularla arkadaşlık kurabiliyorlar.	%	5.2	9.6	12.0	53.6	19.6	100	3.72	1.04
	f	13	24	30	134	49	250		
22. Saha dışında yabancı futbolcularla arkadaşlık kurabiliyorlar.	%	2.4	6.0	5.2	62.8	23.6	100	3.99	0.86
	f	6	15	13	157	59	250		
23. Yabancı futbolcular ile tarihi ve turistik yerlerini fırsat buldukça gezerim.	%	13.2	26.0	30.4	22.8	7.6	100	2.85	1.14
	f	33	65	76	57	19	250		
24. Takımdaki yabancı arkadaşlarımı sosyal faaliyetlere yönlendiririm.	%	16.8	21.6	24.8	28.4	8.4	100	2.90	1.22
	f	42	54	62	71	21	250		
25. İyi performans gösteren yabancı futbolculara, takım arkadaşlarım saygı gösterirler.	%	12.8	18.8	10.8	44.4	13.2	100	3.26	1.26
	f	32	47	27	111	33	250		
26. Takımımızdaki yerli ve yabancı futbolcular birbirlerine karşı ilgisizdir.	%	17.6	45.6	18.0	14.8	4.0	100	2.42	1.06
	f	44	114	45	37	10	250		
27. Takımımızdaki yerli ve yabancı sporcular, birbirlerine karşı dostça ve arkadaşça davranırlar.	%	2.8	6.8	18.4	47.2	24.8	100	3.84	0.96
	f	7	17	46	118	62	250		
28. Yabancı futbolcular saha içindeki ve dışındaki tutum ve davranışlarının örnek olmasına özen gösterirler.	%	3.2	12.0	31.6	36.4	16.8	100	3.51	1.01
	f	8	30	79	91	42	250		
29. Sanatsal faaliyetlere gitmeye özen gösterirler.	%	11.6	25.2	26.8	28.8	7.6	100	2.95	1.14
	f	29	63	67	72	19	250		
30. Takım içerisinde gruplaşmalar meydana getiriyorlar.	%	23.6	25.2	23.6	16.4	11.2	100	2.66	1.30
	f	59	63	59	41	28	250		

Tablo 7’de yerli futbolculara “Saha dışında yerli futbolcularla arkadaşlık kurabiliyorlar” maddesine üst düzey olan “Katılıyorum” derecesiyle ($\bar{x}=3.72$) katıldıkları görülürken, “Saha dışında yabancı futbolcularla arkadaşlık kurabiliyorlar” maddesine yerli futbolcular üst düzey olan “Katılıyorum” derecesiyle ($\bar{x}=3.99$) görüş beyan ettikleri görülmektedir. Ankete katılan yerli futbolculara “Yabancı futbolcular ile fırsat buldukça tarihi ve turistik yerleri gezerim” maddesine orta derece olan ($\bar{x}=2.85$) “Kararsızım” ile katılım göstermişler ve “Takımdaki yabancı arkadaşlarımı sosyal faaliyetlere yönlendiririm” maddesine, yerli futbolcular

orta derece olan ($\bar{x}=2.90$) “Kararsızım” ile katılım gösterdikler tespit edilmiştir. “ İy i performans gösteren yabancı futbolculara takım arkadaşlarım saygı gösterirler” maddesine, yerli futbolcular orta derece olan “Kararsızım” ($\bar{x}=3.26$) düzeyi ile belirttikleri görülürken, “Takımımızdaki yerli ve yabancı futbolcular birbirlerine karşı ilgisizdirler” maddesine, alt seviye olan ($\bar{x}=2.42$) “Katılmıyorum” derecesiyle katılım göstermişlerdir. “Takımdaki yerli ve yabancı futbolcular birbirlerine arkadaşça ve dostça davranırlar” maddesine üst düzey olan “Katılıyorum” derecesiyle ($\bar{x}=3.84$) ve “ Yabancı futbolcular saha iç i ve dışındaki tutum ve davranışlarına özen gösterirler” maddesine, üst düzey olan “Katılıyorum” derecesiyle ($\bar{x}=3.51$) görüş beyan ettikleri görülmektedir. “Sanatsal faaliyetlere gitmeye özen gösterirler” maddesine, yerli futbolcular orta derece ($\bar{x}=2.95$) olan “Kararsızım” düzeyi ile belirtirlerken, “Yabancı futbolcular takım içerisinde gruplaşmalar meydana getiriyorlar” maddesine, orta derece ($\bar{x}=2.66$) olan “Kararsızım” ile katılım göstermişlerdir.

Tablo 8. Yerli Futbolcuların Eğitim Seviyeleri İle Ekonomik Görüşleri Arasındaki İlişkinin Dağılımı (t testi)

DEĞİŞKENLER	Lise (N=187)		Yüksekokul (N=63)		t	p
	\bar{X}	S	\bar{X}	S		
1. Ülkemizde ki yabancı futbolcu sayısının artması, kulüp ekonomisinin olumsuz etkiler.	4.02	1.31	3.71	1.49	1.543	.124
2. Yabancı futbolcu transferi Türk futbolunu olumsuz yönde etkiliyor.	3.49	1.25	3.26	1.13	1.247	.214
3. Kulüp yöneticilerinin yabancı futbolcu transferlerine etkisi kulübümüzü ekonomik yönden olumsuz etkiler.	4.11	.90	3.94	1.01	1.335	.183
4. Menajerlerin yabancı futbolcu transferlerindeki etkisi kulüp ekonomisini olumsuz etkiler.	4.19	.98	4.07	0.80	.859	.391
5. Yabancı futbolcuların sözleşmelerindeki özel istekleri, Türk futbolunu olumsuz yönde etkiliyor.	4.16	.96	4.11	1.01	.346	.730
6. Yabancı futbolcuların aldıkları paraların karşılığını verdiklerine inanıyorum.	3.33	1.25	2.87	.99	2.66	.008**
7. Yabancı futbolcuların forma – t shirt vb. gibi reklâm amaçlı malzemelerin satışı yerli futbolculara göre daha çok tercih edilir.	3.54	1.18	3.52	1.30	.122	.903
8. Yabancı futbolcular zamanında halledilmeyen maddi sorunları problem eder.	3.83	1.23	4.19	.80	-2.141	.033**
9. Yabancı futbolcuların maddi problemleri kulüp tarafından daha sorunsuz ve öncelikli şekilde giderilir.	4.29	.76	4.11	1.16	1.424	.156
10. Yabancı futbolcuların Türkiye de futbol oynamayı tercih etme nedenleri ekonomiktir.	4.29	.80	4.01	.81	2.407	.017*

* : P<0.05, ** : P<0.01

Tablo 8’de yerli futbolcuların eğitim düzeyi ile ekonomik etki düzeyi arasındaki ilişki incelendiğinde; Soru 6’da, “Yabancı futbolcuların, aldıkları paraların karşılığını verdiklerine inanıyorum” maddesi, Lise eğitimi alan futbolcular tarafından, orta düzey olan “Kararsızım” derecesiyle (\bar{x} =3.33) benimsenmiştir. Bu maddeye yönelik futbolcu görüşleri arasında, eğitim değişkenine göre anlamlı bir fark vardır [p<0.01].

Soru 8’de, “Yabancı futbolcular, zamanında halledilmeyen maddi sorunları problem eder” maddesi, Yüksekokul eğitimi alan futbolcular tarafından, üst düzey olan “Katılıyorum” derecesiyle($\bar{x}=4.19$) benimsenmiştir. Bu maddeye yönelik futbolcu görüşleri arasında, eğitim değişkenine göre anlamlı bir fark vardır[p<0.05].

Soru 10’da, “Yabancı futbolcuların, Türkiye’de futbol oynamayı tercih etme nedenleri ekonomiktir” maddesi, Lise eğitimi alan futbolcular tarafından, en üst düzey olan “Tamamen Katılıyorum” derecesiyle($\bar{x}=4.29$) benimsenmiştir. Bu maddeye yönelik futbolcu görüşleri arasında, eğitim değişkenine göre anlamlı bir fark vardır[p<0.05].

Tablo 9. Yerli Futbolcuların Eğitim Seviyeleri İle Kültürel Görüşleri Arasındaki İlişkinin Dağılımı (t testi)

DEĞİŞKENLER	Lise (N=187)		Yüksekokul (N=63)		t	p
	\bar{X}	S	\bar{X}	S		
11. Yabancı futbolculara Türkiye’nin tarihi ve turistik yerlerinden bahsedirim.	3.59	1.17	3.50	1.20	.527	.599
12. Yabancı futbolculara Türk mutfak kültürünün çeşitliliği hakkında bilgi veririm.	3.68	1.11	3.52	1.13	1.017	.310
13. Yabancı futbolculara antrenman yöntemlerimize ilişkin yeni yaklaşımlar öneririm.	3.61	1.07	3.19	.93	2.803	.005**
14. Yabancı futbolcuların Türkiye’nin tanıtımına katkıları oldukça fazladır.	3.77	1.14	3.85	.77	-.528	.598
15. Yabancı futbolculara kendi ülkemiz kültürü hakkında bilgilendiririm.	3.88	1.01	3.50	.96	2.564	.011*
16. Yabancı futbolcular kendi kültürümüzü öğrenme konusunda çaba sarf ederler.	3.59	1.15	3.44	.98	.954	.341
17. Ülkemiz kültürüne alışmakta zorlanıyorlar.	3.01	1.30	3.26	1.09	-1.387	.167
18. Kulübümüzün takım ruhuna adapte olmakta zorlanırlar.	3.08	1.22	3.06	1.17	.095	.925
19. Yabancı futbolcuların teknik taktik ve oyun kültürü bakımından yerli futbolculardan farklı olduğuna inanmıyorum	3.66	1.13	3.58	1.05	.498	.619
20. Yabancı futbolcular kulüpte kendi vatandaşından başka bir futbolcunun bulunması için baskı oluştururlar.	3.31	1.21	3.31	1.13	-.042	.967

* : P<0.05, ** : P<0.01

Tablo 9’da yerli futbolcuların eğitim düzeyi ile kültürel etki düzeyi arasındaki ilişki incelendiğinde; Soru 13’de, “Yabancı futbolculara, antrenman sistemimize yönelik yeni yaklaşımlar öneririm” maddesi, Lise eğitimi alan futbolcular tarafından, üst düzey olan “Katılıyorum” derecesiyle($\bar{x}=3.61$) benimsenmiştir. Bu maddeye yönelik futbolcu görüşleri arasında, eğitim değişkenine göre anlamlı bir fark vardır[p<0.01].

Soru 15’de, “Yabancı futbolcuları, kendi ülkemiz kültürü hakkında bilgilendiririm” maddesi, Lise eğitimi alan futbolcular tarafından, üst düzey olan “Katılıyorum” derecesiyle($\bar{x}=3.88$) benimsenmiştir. Bu maddeye yönelik futbolcu görüşleri arasında, eğitim değişkenine göre anlamlı bir fark vardır[p<0.05].

Tablo10. Yerli Futbolcuların Eğitim Seviyeleri İle Sosyal Görüşleri Arasındaki İlişkinin Dağılımı (t testi)

DEĞİŞKENLER	Lise (N=187)		Yüksekokul (N=63)		t	p
	\bar{X}	S	\bar{X}	S		
21. Saha dışında yerli futbolcularla arkadaşlık kurabiliyorlar.	3.80	1.03	3.50	1.06	1.938	.054
22. Saha dışında yabancı futbolcularla arkadaşlık kurabiliyorlar.	3.99	.88	3.98	.79	.083	.934
23. Yabancı futbolcular ile tarihi ve turistik yerlerini fırsat buldukça gezerim.	2.91	1.14	2.66	1.12	1.525	.128
24. Takımdaki yabancı arkadaşlarımı sosyal faaliyetlere yönlendiririm.	2.90	1.19	2.87	1.32	.202	.840
25. İyi performans gösteren yabancı futbolculara, takım arkadaşlarım saygı gösterirler.	3.77	1.30	3.53	1.13	-2.007	.046*
26. Takımımızdaki yerli ve yabancı futbolcular birbirlerine karşı ilgisizdir.	2.39	1.10	2.49	.94	-.620	.536
27. Takımımızdaki yerli ve yabancı sporcular, birbirlerine karşı dostça ve arkadaşça davranırlar.	3.87	1.04	3.76	.66	.778	.437
28. Yabancı futbolcular saha içindeki ve dışındaki tutum ve davranışlarımın örnek olmasına özen gösterirler.	3.57	.97	3.33	1.10	1.664	.097
29. Sanatsal faaliyetlere gitmeye özen gösterirler.	3.03	1.10	2.71	1.22	1.948	.053
30. Takım içerisinde gruplaşmalar meydana getiriyorlar.	2.62	1.36	2.79	1.09	-.912	.363

* : P<0.05, ** : P<0.01

Tablo 10’da, yerli futbolcuların eğitim düzeyi ile sosyal etki düzeyi arasındaki ilişki incelendiğinde; Soru 25’de, “İyi performans gösteren yabancı futbolculara, takım arkadaşlarım saygı gösterirler” maddesi, Lise eğitimi alan futbolcular tarafından, üst düzey olan “Katılıyorum” derecesiyle($\bar{x}=3.77$) benimsenmiştir. Bu maddeye yönelik futbolcu görüşleri arasında, eğitim değişkenine göre anlamlı bir fark vardır[$p<0.05$].

Tablo11. Yerli Futbolcuların Takım Kategori İle Ekonomik Görüşleri Arasındaki İlişkinin Dağılımı (t testi)

DEĞİŞKENLER	TFF 1. Lig (N=39)		Turkcell süper lig (N=211)		t	p
	\bar{X}	S	\bar{X}	S		
1. Ülkemizde ki yabancı futbolcu sayısının artması, kulüp ekonomisinin olumsuz etkiler.	3.84	1.24	3.96	1.39	-.485	.0628
2.Yabancı futbolcu transferi Türk futbolunu olumsuz yönde etkiliyor.	2.58	1.16	3.59	1.17	-4.910	.000**
3. Kulüp yöneticilerinin yabancı futbolcu transferlerine etkisi kulübümüzü ekonomik yönden olumsuz etkiler.	4.07	.87	4.07	.94	.036	.971
4. Menajerlerin yabancı futbolcu transferlerindeki etkisi kulüp ekonomisini olumsuz etkiler.	4.20	.89	4.16	.95	.266	.790
5. Yabancı futbolcuların sözleşmelerindeki özel istekleri, Türk futbolunu olumsuz yönde etkiliyor.	4.07	1.10	4.16	.96	-.494	.622
6.Yabancı futbolcuların aldıkları paraların karşılığını verdiklerine inanıyorum.	3.02	1.03	3.25	1.23	-1.092	.276
7.Yabancı futbolcuların forma – t shirt vb. gibi reklam amaçlı malzemelerin satışı yerli futbolculara göre daha çok tercih edilir.	3.94	.88	3.46	1.25	2.311	0.022*
8.Yabancı futbolcular zamanında halledilmeyen maddi sorunları problem eder.	4.07	1.03	3.83	1.17	.903	.367
9.Yabancı futbolcuların maddi problemleri kulüp tarafından daha sorunsuz ve öncelikli şekilde giderilir.	4.38	.63	4.22	.92	1.051	.294
10.Yabancı futbolcuların Türkiye de futbol oynamayı tercih etme nedenleri ekonomiktir.	4.30	.83	4.21	.81	.663	.508

* : $P<0.05$, ** : $P<0.01$

Tablo 11’de, yerli futbolcuların, takımlarının buldukları kategori ile ekonomik etki düzeyi arasındaki ilişki incelendiğinde; Soru 2’de, “Yabancı futbolcu transferi Türk futbolunu olumsuz yönde etkiliyor”

maddesi, Türkcell Süper Ligde oynayan futbolcular tarafından, üst düzey olan “Katılıyorum” derecesiyle($\bar{x}=3.59$) benimsenmiştir. Bu maddeye yönelik futbolcu görüşleri arasında, Takım Kategori değişkenine göre anlamlı bir fark vardır[p<0.01].

Soru 7’de, “Yabancı futbolcuların, forma, t-shirt vb. gibi reklam amaçlı malzemelerin satışı, yerli futbolculara göre daha çok tercih edilir” maddesi, TFF. 1. Lig’de oynayan futbolcular tarafından, üst düzey olan “Katılıyorum” derecesiyle ($\bar{x}=3.94$) benimsenmiştir. Bu maddeye yönelik futbolcu görüşleri arasında, Takım Kategori değişkenine göre anlamlı bir fark vardır[p<0.05].

Tablo12. Yerli Futbolcuların Takım Kategori İle Kültürel Görüşleri Arasındaki İlişkinin Dağılımı (t testi)

DEĞİŞKENLER	TFF 1. Lig (N=39)		Türkcell süper lig (N=211)		t	p
	\bar{X}	S	\bar{X}	S		
11. Yabancı futbolculara Türkiye'nin tarihi ve turistik yerlerinden bahsedirim.	3.05	1.09	3.67	1.17	-3.063	.002**
12. Yabancı futbolculara Türk mutfak kültürünün çeşitliliği hakkında bilgi veririm.	3.23	1.15	3.72	1.09	-2.558	.011*
13. Yabancı futbolculara antrenman yöntemlerimize ilişkin yeni yaklaşımlar öneririm.	2.87	.95	3.62	1.03	-4.242	.000**
14. Yabancı futbolcuların Türkiye'nin tanıtımına katkıları oldukça fazladır.	3.64	.81	3.82	1.10	-.992	.322
15. Yabancı futbolculara kendi ülkemiz kültürü hakkında bilgilendiririm.	3.33	1.05	3.87	.98	-3.102	.002**
16. Yabancı futbolcular kendi kültürümüzü öğrenme konusunda çaba sarf ederler.	3.35	1.01	3.59	1.12	-1.231	0.220
17. Ülkemiz kültürüne alışmakta zorlanıyorlar.	3.33	.92	3.03	1.30	1.371	.172
18. Kulübümüzün takım ruhuna adapte olmakta zorlanırlar.	3.30	.76	3.03	1.27	1.302	.194
19. Yabancı futbolcuların teknik taktik ve oyun kültürü bakımından yerli futbolculardan farklı olduğuna inanmıyorum	3.69	.79	3.63	1.16	.269	.788
20. Yabancı futbolcular kulüpte kendi vatandaşından başka bir futbolcunun bulunması için baskı oluştururlar.	3.15	.98	3.34	1.22	-.902	.368

* : P<0.05, ** : P<0.01

Tablo 12’de, yerli futbolcuların, takımlarının buldukları kategori ile kültürel etki düzeyi arasındaki ilişki incelendiğinde; Madde 11’de, “Yabancı futbolculara Türkiye’nin tarihi ve turistik yerlerinden bahsederim” maddesi, Türkcell Süper Ligde oynayan futbolcular tarafından, üst düzey olan “Katılıyorum” derecesiyle($\bar{x}=3.67$) benimsenmiştir. Bu maddeye yönelik futbolcu görüşleri arasında, Takım Kategori değişkenine göre anlamlı bir fark vardır[p<0.01].

Soru 12’de, “Yabancı futbolculara Türk mutfak kültürünün çeşitliliği hakkında bilgi veririm” maddesi, Türkcell Süper Ligde oynayan futbolcular tarafından, üst düzey olan “Katılıyorum” derecesiyle($\bar{x}=3.72$) benimsenmiştir. Bu maddeye yönelik futbolcu görüşleri arasında, Takım Kategori değişkenine göre anlamlı bir fark vardır[p<0.05].

Soru 13’de, “Yabancı futbolculara, antrenman sistemimize yönelik yeni yaklaşımlar öneririm” maddesi, Türkcell Süper Ligde oynayan futbolcular tarafından, üst düzey olan “Katılıyorum” derecesiyle($\bar{x}=3.62$) benimsenmiştir. Bu maddeye yönelik futbolcu görüşleri arasında, Takım Kategori değişkenine göre anlamlı bir fark vardır[p<0.01].

Soru 15’de, “Yabancı futbolcuları, kendi ülkemiz kültürü hakkında bilgilendiririm” maddesi, Türkcell Süper Ligde oynayan futbolcular tarafından, üst düzey olan “Katılıyorum” derecesiyle($\bar{x}=3.87$) benimsenmiştir. Bu maddeye yönelik futbolcu görüşleri arasında, Takım Kategori değişkenine göre anlamlı bir fark vardır[p<0.01].

Tablo13. Yerli Futbolcuların Takım Kategori İle Sosyal Görüşleri Arasındaki İlişkinin Dağılımı (t testi)

DEĞİŞKENLER	TFF 1. Lig (N=39)		Turkcell süper lig (N=211)		t	p
	\bar{X}	S	\bar{X}	S		
21. Saha dışında yerli futbolcularla arkadaşlık kurabiliyorlar.	3.48	1.23	3.77	1.00	-1.567	.119
22. Saha dışında yabancı futbolcularla arkadaşlık kurabiliyorlar.	4.00	.88	3.99	.86	.063	.950
23. Yabancı futbolcular ile tarihi ve turistik yerlerini fırsat buldukça gezerim.	3.20	1.05	2.79	1.14	2.092	.037*
24. Takımdaki yabancı arkadaşlarımı sosyal faaliyetlere yönlendiririm.	3.20	1.05	2.84	1.24	1.698	.091
25. İyi performans gösteren yabancı futbolculara, takım arkadaşlarım saygı gösterirler.	3.43	.94	3.23	1.31	.921	.358
26. Takımımızdaki yerli ve yabancı futbolcular birbirlerine karşı ilgisizdir.	2.61	.84	2.38	1.09	1.247	.213
27. Takımımızdaki yerli ve yabancı sporcular, birbirlerine karşı dostça ve arkadaşça davranırlar.	3.71	.88	3.86	.98	-.886	.377
28. Yabancı futbolcular saha içindeki ve dışındaki tutum ve davranışlarının örnek olmasına özen gösterirler.	3.20	1.05	3.57	.99	-2.105	.036*
29. Sanatsal faaliyetlere gitmeye özen gösterirler.	2.97	1.08	2.95	1.15	.109	.913
30. Takım içerisinde gruplaşmalar meydana getiriyorlar.	2.56	1.11	2.68	1.33	-.520	.604

* : P<0.05, ** : P<0.01

Tablo 13’de, yerli futbolcuların, takımlarının buldukları kategori ile sosyal etki düzeyi arasındaki ilişki incelendiğinde; Soru 23’de, “Yabancı futbolcular ile tarihi ve turistik yerleri fırsat buldukça gezerim” maddesi, TFF 1. Lig’de oynayan futbolcular tarafından, orta düzey olan “Kararsızım” derecesiyle($\bar{x}=3.20$) benimsenmiştir. Bu maddeye yönelik futbolcu görüşleri arasında, Takım Kategori değişkenine göre anlamlı bir fark vardır[p<0.05].

Soru 28’de, “Yabancı futbolcular, saha içindeki ve dışındaki tutum ve davranışlarının örnek olmasına özen gösterirler” maddesi, Türkcell Süper Lig’de oynayan futbolcular tarafından, üst düzey olan

“Katılıyorum” derecesiyle($\bar{x}=3.57$) benimsemiştir. Bu maddeye yönelik futbolcu görüşleri arasında, Takım Kategori değişkenine göre anlamlı bir fark vardır[p<0.05].

Tablo14. Yerli Futbolcuların Yaş Durumu ile Ekonomik Görüşleri Arasındaki ilişkinin dağılımı (Varyans)

DEĞİŞKENLER	16-20 yaş (N=41)(a)		21-25 yaş (N=92)(b)		26-30 yaş (N=92)(c)		31 ve üstü (N=25) (d)		Varyans	
	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	F	p
1. Ülkemizde ki yabancı futbolcu sayısının artması, kulüp ekonomisinin olumsuz etkiler.	3.68	1.61	3.82	1.42	4.04	1.27	4.44	.86	2.002	.114
2.Yabancı futbolcu transferi Türk futbolunu olumsuz yönde etkiliyor.	3.73	1.16	3.35	1.20	3.48	1.20	3.04	1.36	1.867	.136
3. Kulüp yöneticilerinin yabancı futbolcu transferlerine etkisi kulübümüzü ekonomik yönden olumsuz etkiler.	3.85	1.01	4.09	1.82	4.03	1.04	4.48	.58	2.463	.063
4. Menajerlerin yabancı futbolcu transferlerindeki etkisi kulüp ekonomisini olumsuz etkiler.	3.92	1.03	4.28	.96	4.10	.93	4.36	.70	1.819	.144
5. Yabancı futbolcuların sözleşmelerindeki özel istekleri, Türk futbolunu olumsuz yönde etkiliyor.	4.12	.78	4.08	1.02	4.15	1.05	4.40	.76	.682	.564
6.Yabancı futbolcuların aldıkları paraların karşılığını verdiklerine inanıyorum.	3.34	1.17	3.01	1.23	3.38	1.21	3.20	1.11	1.605	.189
7.Yabancı futbolcuların forma – t shirt vb. gibi reklam amaçlı malzemelerin satışı yerli futbolculara göre daha çok tercih edilir.	3.6	1.26	3.63	.95	3.57	1.34	3.20	1.44	.906	.439
8.Yabancı futbolcular zamanında halledilmeyen maddi sorunları problem eder.	4.09	.96	3.92	.97	3.88	1.39	3.80	1.04	.449	.718
9. Yabancı futbolcuların maddi problemleri kulüp tarafından daha sorunsuz ve öncelikli şekilde giderilir.	4.02	.82	4.18	.91	4.34	.89	4.48	.77	2.020	.112
10.Yabancı futbolcuların Türkiye de futbol oynamayı tercih etme nedenleri ekonomiktir.	4.14	.76	4.10	.90	4.36	.78	4.28	.61	1.763	.155

* : P<0.05, ** : P<0.01

Tablo 14’de, yerli futbolcuların, yaş durumu ile ekonomik etki düzeyi arasındaki ilişki incelendiğinde; futbolcu görüşleri arasında, yaş durumu değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tablo15. Yerli Futbolcuların Yaş Durumu İle Kültürel Görüşleri Arasındaki İlişkinin Dağılımı (Varyans)

DEĞİŞKENLER	16-20 yaş (N=41)(a)		21-25 yaş (N=92)(b)		26-30 yaş (N=92)(c)		31 ve üstü (N=25) (d)		Varyans	
	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	F	p
11. Yabancı futbolculara Türkiye'nin tarihi ve turistik yerlerinden bahsedirim.	3.68	1.23	3.52	1.15	3.70	1.52	3.12	1.05	1.802	.147
12. Yabancı futbolculara Türk mutfak kültürünün çeşitliliği hakkında bilgi veririm.	3.73	1.22	3.60	1.11	3.75	1.06	3.28	1.13	1.269	.285
13. Yabancı futbolculara antrenman yöntemlerimize ilişkin yeni yaklaşımlar öneririm.	3.53	1.14	3.45	.97	3.58	1.13	3.36	.90	.417	.741
14. Yabancı futbolcuların Türkiye'nin tanıtımına katkıları oldukça fazladır.	3.48	1.24	3.80	1.00	3.90	.97	3.88	1.20	1.522	.209
15. Yabancı futbolculara kendi ülkemiz kültürü hakkında bilgilendiririm.	3.82	1.13	3.66	.90	3.90	1.05	3.76	1.01	.883	.450
16. Yabancı futbolcular kendi kültürümüzü öğrenme konusunda çaba sarf ederler.	3.78	1.33	3.47	.99	3.58	1.10	3.40	1.15	.893	.445
17. Ülkemiz kültürüne alışmakta zorlanıyorlar.	2.82	1.37	3.08	1.06	3.10	1.42	3.36	1.03	.971	.407
18. Kulübümüzün takım ruhuna adapte olmakta zorlanırlar.	2.90	1.28	3.20	1.00	3.06	1.37	2.92	1.18	.771	.509
19. Yabancı futbolcuların teknik taktik ve oyun kültürü bakımından yerli futbolculardan farklı olduğuna inanmıyorum	3.43	1.41	3.64	.89	3.72	1.17	3.72	1.10	.669	.572
20. Yabancı futbolcular kulüpte kendi vatandaşından başka bir futbolcunun bulunması için baskı oluştururlar.	3.29	1.05	3.29	1.08	3.33	1.36	3.32	1.14	.025	.995

* : P<0.05, ** : P<0.01

Tablo 15'de, yerli futbolcuların, yaş durumu ile kültürel etki düzeyi arasındaki ilişki incelendiğinde; futbolcu görüşleri arasında, yaş durumu değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tablo16. Yerli Futbolcuların Yaş Durumu İle Sosyal Görüşleri Arasındaki İlişkinin Dağılımı (Varyans)

DEĞİŞKENLER	16-20 yaş (N=41)(a)		21-25 yaş (N=92)(b)		26-30 yaş (N=92)(c)		31 ve üstü (N=25) (d)		Varyans	
	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	F	p
21. Saha dışında yerli futbolcularla arkadaşlık kurabiliyorlar.	3.80	1.16	3.53	1.07	3.83	.99	3.92	.86	1.767	.154
22. Saha dışında yabancı futbolcularla arkadaşlık kurabiliyorlar.	3.90	1.13	3.95	.88	4.04	.75	4.08	.64	.391	.760
23. Yabancı futbolcular ile tarihi ve turistik yerlerini fırsat buldukça gezerim.	2.95	.99	2.98	1.05	2.82	1.27	2.32	1.06	2.408	.068
24. Takımdaki yabancı arkadaşlarımı sosyal faaliyetlere yönlendiririm.	3.04	1.37	2.98	1.17	2.84	1.24	2.52	1.04	1.222	.302
25. İyi performans gösteren yabancı futbolculara, takım arkadaşlarım saygı gösteririler.	3.00	1.18	3.38	1.19	3.15	1.42	3.68	.94	2.009	.113
26. Takımımızdaki yerli ve yabancı futbolcular birbirlerine karşı ilgisizdir.	2.36	.91	2.43	1.04	2.50	1.16	2.16	1.02	.707	.549
27. Takımımızdaki yerli ve yabancı sporcular, birbirlerine karşı dostça ve arkadaşça davranırlar.	3.85	.82	3.82	.95	3.81	1.07	4.00	.81	.254	.859
28. Yabancı futbolcular saha içindeki ve dışındaki tutum ve davranışlarının örnek olmasına özen gösterirler.	3.48	1.16	3.51	.84	3.57	1.05	3.36	1.18	.316	.814
29. Sanatsal faaliyetlere gitmeye özen gösterirler.	2.95	1.32	3.14	.96	2.92	1.21	2.40	1.04	2.854	.038*
30. Takım içerisinde gruplaşmalar meydana getiriyorlar.	2.78	1.33	2.71	1.17	2.66	1.40	2.28	1.33	.881	.451

* : P<0.05, ** : P<0.01

Tablo 16'da, yerli futbolcuların, yaş durumu ile sosyal etki düzeyi arasındaki ilişki incelendiğinde; Soru 29'da, "Sanatsal faaliyetlere gitmeye özen gösterirler" maddesi, 21-25 yaş grubunda yer alan futbolcular tarafından, orta düzey olan "Kararsızım" derecesiyle($\bar{x}=3.14$) benimsenmiştir. Bu maddeye yönelik futbolcu görüşleri arasında, yaş durumu değişkenine göre anlamlı bir fark vardır[p<0.05].

Tablo17. Yabancı Futbolcuların Eğitim Seviyeleri İle Ekonomik Görüşleri Arasındaki İlişkinin Dağılımı (t testi)

DEĞİŞKENLER	Lise (N=56)		Yüksekokul (N=15)		t	p
	\bar{X}	S	\bar{X}	S		
1. Transfer olduğum kulüp her zaman özel (ev, araba, vs.) isteklerime cevap verir.	3.67	1.04	3.60	.98	.261	.795
2. Türkiye’de futbol oynamayı isteme nedenim tamamen ekonomiktir.	3.83	.91	3.80	.56	.159	.874
3. Mensubu bulunduğum kulüp ile daima maddi problemler yaşadım.	3.30	1.06	3.33	1.17	-.094	.925
4. Kulübümüzde prim, maaş ve transfer taksitlerim zamanında ödenir.	3.51	.99	3.00	1.19	1.720	.090
5. Ekonomik problemlerim kulübüm tarafından sorunsuz bir şekilde halledilir.	3.50	1.02	3.33	.97	.564	.575
6. Takım genelindeki maddi problemler beni her zaman rahatsız etmiştir.	3.85	.79	3.73	.96	.512	.610
7. Kulüple yaşadığım maddi sorunları problem olarak yansıtırm.	3.21	.98	3.66	.97	-1.582	.118
8. Maddi problemler kulüpten ayrılmam için en önemli sebeptir.	3.48	1.06	4.13	.51	-2.295	.025*
9. Kulüpteki ekonomik problemler performansımı düşürür	3.25	1.17	3.46	.99	-.652	.517
10. Ekonomik problemler kulübe ve yöneticilere bakış açımı değiştirir.	3.25	1.04	3.73	.96	-1.612	.112

* : P<0.05, ** : P<0.01

Tablo17’de, yabancı futbolcuların eğitim düzeyi ile ekonomik etki düzeyi arasındaki ilişki incelendiğinde; Soru 8’de, “Maddi problemler, kulüpten ayrılmam için en önemli nedendir” maddesi, yüksek okul eğitimi alan futbolcular tarafından, üst düzey olan “Katılıyorum” derecesiyle($\bar{x}=4.13$) benimsenmiştir. Bu maddeye yönelik yabancı futbolcu görüşleri arasında, eğitim değişkenine göre anlamlı bir fark vardır[p<0.05].

Tablo18. Yabancı Futbolcuların Eğitim Seviyeleri İle Kültürel Görüşleri Arasındaki İlişkinin Dağılımı (t testi)

DEĞİŞKENLER	Lise (N=56)		Yüksekokul (N=15)		t	p
	\bar{X}	S	\bar{X}	S		
11. Ülkeme döndüğümde, Türkiye hakkında olumlu yönde tanıtımlar yaparım.	3.73	.72	2.80	1.20	3.790	.000**
12. Türk mutfak kültürünü beğeniyorum.	3.98	.58	3.86	.83	.616	.540
13. Ülkenizde, kendi ülkemiz kültürüne göre yaşamaya gayret gösteririm.	3.67	.95	3.73	.59	-.211	.834
14. Futbolu bıraktıktan sonra Türkiye’de yaşamayı isterim.	3.23	1.12	3.26	1.16	-.105	.917
15. Antrenmanlarda kendi ülkemize özgü çalışmalar konusunda fikirler veririm.	2.64	1.10	3.33	1.39	-2.033	.046*
16. Ülkeniz kültürüne alışmakta zorlanıyorum.	3.10	1.03	3.26	.88	-.544	.588
17. Türk müziklerini dinlemekten hoşlanırım.	3.46	.89	3.53	1.06	-.255	.799
18. Takım arkadaşlarıma kendi kültürümüzden örnekler veririm.	3.42	1.04	3.93	.70	-1.767	.082
19. Mensubu bulunduğum kulüpte kendi vatandaşından başka bir futbolcunun bulunmasını isterim.	4.66	.51	4.86	.35	-1.458	.149
20. Türk vatandaşlığına geçmek isterim.	3.16	1.17	2.93	.96	.691	.492

* : P<0.05, ** : P<0.01

Tablo 18’de, yabancı futbolcuların eğitim düzeyi ile kültürel etki düzeyi arasındaki ilişki incelendiğinde; Soru 11’de, “Ülkeme döndüğümde, Türkiye hakkında olumlu yönde tanıtımlar yaparım” maddesi, Lise eğitimi alan futbolcular tarafından, üst düzey olan “Katılıyorum” derecesiyle($\bar{x}=3.73$) benimsenmiştir. Bu maddeye yönelik futbolcu görüşleri arasında, eğitim değişkenine göre anlamlı bir fark vardır[p<0.01].

Soru 15’de, “Antrenmanlarda, kendi ülkemize yönelik çalışmalar hususunda fikirler veririm” maddesi, yüksek okul eğitimi alan futbolcular tarafından, orta düzey olan “Kararsızım” derecesiyle($\bar{x}=3.33$) benimsenmiştir. Bu maddeye yönelik yabancı futbolcu görüşleri arasında, eğitim değişkenine göre anlamlı bir fark vardır[p<0.05].

Tablo19. Yabancı Futbolcuların Eğitim Seviyeleri İle Sosyal Görüşleri Arasındaki İlişkinin Dağılımı (t Testi)

DEĞİŞKENLER	Lise (N=56)		Yüksekokul (N=15)		t	p
	\bar{X}	S	\bar{X}	S		
21. Türkiye de fırsat buldukça sosyal faaliyetlere katılırım.	2.96	1.11	3.06	.88	-.329	.743
22. Saha dışında yerli futbolcularla arkadaşlık kurabiliyorum.	3.92	.59	3.66	.81	1.388	.169
23. Saha dışında yabancı futbolcularla arkadaşlık kurabiliyorum.	4.08	.34	3.86	.51	1.983	.051
24. Takım arkadaşlarımla aile ziyaretleri gerçekleştiririz.	2.94	1.16	2.60	.91	1.065	.291
25. Takımımızdaki yerli ve yabancı futbolcular birbirlerine karşı ilgisizdir.	2.75	1.06	2.93	.88	-.611	.543
26. Takımımızdaki yerli ve yabancı sporcular, birbirlerine karşı dostça ve arkadaşça davranırlar.	3.87	.74	3.53	.63	1.630	.108
27. Saha içindeki ve dışındaki tutum ve davranışlarımın örnek olmasına özen gösteririm.	3.87	.66	3.73	.70	.726	.470
28. Sanat ve kültürel faaliyetlere gitmeye özen gösteririm	3.00	1.06	3.06	.88	-.223	.824
29. Kulübümüzdeki sosyal faaliyetlerin azlığı beni olumsuz etkiler.	2.92	1.18	2.86	.91	.187	.852

* : P<0.05, ** : P<0.01

Tablo 19'da, yabancı futbolcuların eğitim düzeyi ile sosyal etki düzeyi arasındaki ilişki incelendiğinde, anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Tablo20. Yabancı Futbolcuların Yaş Durumu İle Ekonomik Görüşleri Arasındaki İlişkinin Dağılımı (Varyans)

DEĞİŞKENLER	21-25 yaş (N=15)		26-30 yaş (N=40)		31 ve üstü (N=16)		Varyans	
	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	F	p
1.Transfer olduğum kulüp her zaman özel (ev, araba, gb.) isteklerime cevap verir.	3.33	1.17	3.82	.93	3.56	1.09	1.360	.264
2.Türkiye de futbol oynamayı tercih etme nedenim tamamen ekonomiktir.	3.93	.88	3.90	.74	3.56	1.03	1.053	.355
3. Mensubu bulunduğum kulüp ile daima maddi problemler yaşadım.	3.60	1.24	3.20	.96	3.31	1.19	.747	.478
4.Kulübümüzde prim, maaş ve transfer taksitleri zamanında ödenir.	3.80	1.08	3.25	.99	3.25	1.12	1.366	.262
5.Ekonomik problemlerim kulübüm tarafından sorunsuz bir şekilde halledilir.	3.80	1.14	3.40	.92	3.31	1.07	1.089	.342
6.Takımın genelindeki maddi problemler beni her zaman rahatsız etmiştir.	4.00	1.00	3.72	.75	3.93	.85	.768	.468
7.Kulüple yaşadığım maddi sorunları problem olarak yansıtırım	3.06	1.16	3.32	.88	3.50	1.09	.741	.481
8.Maddi problemler, kulüpten ayrılmam için en önemli nedendir.	3.66	1.04	3.50	1.08	3.87	.71	.812	.448
9.Kulüpteki ekonomik problemler performansımı düşürür.	3.26	1.27	3.30	1.09	3.31	1.19	.007	.993
10.Ekonomik problemler yöneticilere ve kulübe bakış açımı değiştirir.	3.40	1.05	3.37	1.05	3.25	1.06	.099	.905

* : P<0.05, ** : P<0.01

Tablo 20'de, yabancı futbolcuların, yaş durumu ile ekonomik etki düzeyi arasındaki ilişki incelendiğinde; futbolcu görüşleri arasında, yaş durumu değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tablo21. Yabancı Futbolcuların Yaş Durumu İle Kültürel Görüşleri Arasındaki İlişkinin Dağılımı (Varyans)

DEĞİŞKENLER	21-25 yaş (N=15)		26-30 yaş (N=40)		31 ve üstü (N=16)		Varyans	
	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	F	p
11. Ülkeme döndüğümde, Türkiye hakkında olumlu yönde tanıtımlar yaparım.	3.93	.59	3.55	.95	3.12	.95	3.163	.049*
12. Türk mutfak kültürünü beğeniyorum.	4.20	.41	3.90	.67	3.87	.71	1.376	.259
13. Ülkenizde, kendi ülkemiz kültürüne göre yaşamaya gayret gösteririm.	3.66	.97	3.70	.88	3.68	.87	.008	.992
14. Futbolu bıraktıktan sonra Türkiye'de yaşamayı isterim.	3.26	1.03	3.32	1.16	3.00	1.15	.473	.625
15. Antrenmanlarda kendi ülkemize özgü çalışmalar konusunda fikirler veririm.	2.40	1.05	2.87	1.20	2.93	1.28	1.024	.365
16. Ülkeniz kültürüne alışmakta zorlanıyorum.	3.20	1.08	3.02	.97	3.37	1.02	.721	.490
17. Türk müziklerini dinlemekten hoşlanırım.	3.80	.67	3.42	1.00	3.31	.87	1.243	.295
18. Takım arkadaşlarıma kendi kültürümüzden örnekler veririm.	3.53	1.06	3.55	.98	3.50	1.03	.014	.986
19. Mensubu bulunduğum kulüpte kendi vatandaşından başka bir futbolcunun bulunmasını isterim.	4.86	.35	4.62	.54	4.75	.44	1.436	.245
20. Türk vatandaşlığına geçmek isterim.	3.20	1.08	3.07	1.20	3.11	1.12	.066	.936

* : P<0.05, ** : P<0.01

Tablo 21’de, yabancı futbolcuların, yaş durumu ile kültürel etki düzeyi arasındaki ilişki incelendiğinde; Madde 11’de, “Ülkeme döndüğümde Türkiye hakkında olumlu yönde tanıtımlar yaparım” maddesi, 21-25 yaş grubunda yer alan futbolcular tarafından, üst düzey olan “Katılıyorum” derecesiyle($\bar{x}=3.93$) benimsenmiştir. Bu maddeye yönelik futbolcu görüşleri arasında, yaş değişkenine göre anlamlı bir fark vardır[p<0.05].

Tablo 22. Yabancı Futbolcuların Yaş Durumu İle Sosyal Görüşleri Arasındaki İlişkinin Dağılımı (Varyans)

DEĞİŞKENLER	21–25 yaş (N=15)		26–30 yaş (N=40)		31 ve üstü (N=16)		Varyans	
	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	F	p
21. Türkiye de fırsat buldukça sosyal faaliyetlere katılıyorum.	2.80	1.14	3.05	1.03	3.00	1.09	.298	.743
22. Saha dışında yerli futbolcularla arkadaşlık kurabiliyorum.	4.00	.37	3.77	.73	4.00	.63	1.037	.360
23. Saha dışında yabancı futbolcularla arkadaşlık kurabiliyorum.	4.06	.25	4.02	.42	4.06	.44	.086	.918
24. Takım arkadaşlarımla aile ziyaretleri gerçekleştiririz.	2.33	1.04	3.27	1.10	2.37	.80	6.888	.002**
25. Takımımızdaki yerli ve yabancı futbolcular birbirlerine karşı ilgisizdir.	2.86	1.12	2.90	1.08	2.43	.72	1.221	.301
26. Takımımızdaki yerli ve yabancı sporcular, birbirlerine karşı dostça ve arkadaşça davranırlar.	4.13	.51	3.67	.79	3.81	.65	2.232	.115
27. Saha içindeki ve dışındaki tutum ve davranışlarımın örnek olmasına özen gösteririm.	4.13	.35	3.75	.74	3.81	.65	1.862	.163
28. Sanat ve kültürel faaliyetlere gitmeye özen gösteririm.	2.80	1.14	3.02	1.02	3.18	.91	.556	.576
29. Kulübümüzdeki sosyal faaliyetlerin azlığı beni olumsuz etkiler.	3.00	1.30	2.75	1.12	3.25	.93	1.176	.315

* : P<0.05, ** : P<0.01

Tablo 22’de, yabancı futbolcuların, yaş durumu ile sosyal etki düzeyi arasındaki ilişki incelendiğinde; Madde 24’de, “Takım arkadaşlarımla, aile ziyaretleri gerçekleştiririz” maddesi, 26–30 yaş grubunda yer alan futbolcular tarafından, orta düzey olan “Kararsızım” derecesiyle($\bar{x}=3.27$) benimsenmiştir. Bu maddeye yönelik futbolcu görüşleri arasında, yaş durumu değişkenine göre anlamlı bir fark vardır[p<0.01].

Tablo23. Yerli ve Yabancı Futbolcuların Ortak Sorulara Verdikleri Cevapların Karşılaştırmalarına ilişkin Dağılımı (t testi)

DEĞİŞKENLER	Yerli (N=250)		Yabancı (N=71)		t	p
	\bar{X}	S	\bar{X}	S		
8. Yabancı futbolcular zamanında halledilmeyen maddi sorunları problem eder.	3,92	1,15	3,83	0,82	0,636	0,525
10.Yabancı futbolcuların Türkiye de futbol oynamayı tercih etme nedenleri ekonomiktir.	4,22	0,81	3,83	0,84	3,588	0,000**
17.Ülkemiz kültürüne alışmakta zorlanıyorlar.	3,08	1,25	3,14	1,00	-0,375	0,708
20.Yabancı futbolcular kulüpte kendi vatandaşından başka bir futbolcunun bulunması için baskı oluştururlar.	3,31	1,19	4,70	0,48	-9,607	0,000**
21.Saha dışında yerli futbolcularla arkadaşlık kurabiliyorlar.	3,72	1,04	3,87	0,65	-1,108	0,269
27.Takımımızdaki yerli ve yabancı sporcular, birbirlerine karşı dostça ve arkadaşça davranırlar.	3,84	0,96	3,80	0,72	0,333	0,740

* : P<0.05, ** : P<0.01

Tablo 23’de, futbolcuların, ankette yer alan ortak soru maddeleri hakkındaki genel görüşleri incelendiğinde; Soru 10’da, “Yabancı futbolcuların, Türkiye’de futbol oynamayı tercih etme nedenleri ekonomiktir” maddesi, yerli futbolcular tarafından, en üst düzey olan “Tamamen Katılıyorum” derecesiyle($\bar{x}=4.22$) benimsenmiştir. Bu maddeye yönelik futbolcu görüşleri arasında, yerli-yabancı futbolcu değişkenine göre anlamlı bir fark vardır[p<0.01].

Soru 20’de, “Yabancı futbolcular, kulüpte, kendi vatandaşından bir başka futbolcunun daha bulunması için baskı oluştururlar” maddesi, yabancı futbolcular tarafından, en üst düzey olan “Tamamen Katılıyorum” derecesiyle($\bar{x}=4.70$) benimsenmiştir. Bu maddeye yönelik futbolcu görüşleri arasında, yerli-yabancı futbolcu değişkenine göre anlamlı bir fark vardır[p<0.01].

5.TARTIŞMA

Sosyo-ekonomik, kültürel düzey ve yaş gibi demografik özellikler sporcuların spor ortamına katılımlarındaki düşüncelerini etkilediği ifade edilmektedir ⁷¹. Nitekim çeşitli grup gereksinimlerinin norm, davranış modelleri ve imkânlardan ortaya çıkmasının, farklı toplum üyeleri üzerinde farklı bir çekim gücü uyandırdığı söylenebilir.

Bu çalışmada; Yabancı futbolcuların demografik bilgilerine bakıldığında, %56,3'ünün 26–30 yaş grubunda oldukları, %78.9'unun lise eğitimi aldıkları, %53.6' sının 7–10 yıl arası futbol oynadıkları, % 47.9'unun kulüplerinde 1 yıldan az bir sürede futbol yaşamlarını sürdürdükleri görülmektedir (Tablo. 1).

Yerli futbolcuların demografik bilgilerine bakıldığında, %36,8'inin 21–25, yaş grubunda olduğu, %74,8'inin lise düzeyinde bir eğitim durumuna sahip oldukları, %36,8'inin ise 4–6 yıl arası profesyonel futbol oynadıkları görülmektedir. Futbolcuların toplamda, kulüplerinde oynama süreleri dağılımına bakıldığında; %58.4'ünün 1-3 yıl arası ankete katılan yerli futbolcuların %15.6 sının 2. lig A ve % 84.4 nün ise Süper lig de oynayan, yabancı futbolcuların ise tamamının süper lig de oynayan futbolcular olduğu görülmektedir (Tablo. 1).

Ankette yer alan “Transfer olduğum kulüp her zaman özel isteklerime cevap verir” (\bar{x} =3.66) ve “Türkiye’de futbol oynamak isteme nedenim tamamen ekonomiktir” (\bar{x} =3.83) maddesi, yabancı futbolcular tarafından destekledikleri görülmüştür. Ayrıca “Kulüpteki ekonomik problemler performansımı düşürür” (\bar{x} =3.29), “Ekonomik problemler kulübe ve yöneticilere bakış açımı değiştirir” (\bar{x} =3.35) maddesinde ise kararsız kaldıkları görülmektedir (Tablo 2).

Molnar Gyozo (2006), yabancı futbolcuların transferlerindeki ana etkili faktörlerin, yüksek ekonomik standartları, iyi çalışma şartları, ligin futbol

seviyesi olarak açıklamıştır. Bu bulgular araştırmamızın sonuçlarıyla paralellik arz etmektedir ⁷².

Yabancı futbolcuların, “Kulüp ile yaşadığı maddi problemlerin” dağılımına bakıldığı zaman, genelde kararsız kaldıkları (\bar{x} =3.30) görülmektedir. “Prim maaş ve transfer taksitlerim zamanında ödenir” (\bar{x} =3.40), ve “Ekonomik problemlerim kulübüm tarafından sorunsuz şekilde halledilir” (\bar{x} =3.46) maddeleri, yabancı futbolcuların daha çok benimsedikleri görülmüştür(Tablo 2).

Profesyonel spordan anlaşılması gereken, sporun kazanç sağlamak için düzenli olarak sürdürülmesi ve sporu yapmak ve/veya öğretmek için para alınmasıdır. Profesyonel sporcu, sporun bir dalını meslek edinmiş ve branşına ilişkin etkinlikleri para kazanmak için gerçekleştiren kişidir ⁷³.

Araştırma sonuçlarında, “Prim maaş ve transfer taksitlerim zamanında ödenir” maddesinin yüksek düzeyde kabullenilmesinin, sporcudan yüksek verimi elde etmek için kulübün kullandığı profesyonel anlayışa uygun yöntemler sergilemesinden kaynaklanabilir.

Çalışmada yer alan yabancı futbolcuların, “Takım genelindeki maddi problemler beni her zaman rahatsız etmiştir” (\bar{x} =3.83) ve “Maddi problemler kulüpten ayrılmam için en önemli sebeptir ” (\bar{x} =3.86) maddelerine katılım gösterirlerken, “Kulüple yaşadığım maddi sorunları problem olarak yansıtırım” (\bar{x} =3.30), maddesinde kararsız kaldıkları tespit edilmiştir (Tablo 2).

Futbolda sözleşmeye dayalı ilişkilerden veya hukuka aykırı davranışlardan doğan uyuşmazlıkların çözümünde CAS'ın (Uluslar arası Spor Tahkim Mahkemesi) birinci derece tahkim veya arabuluculuk usulü uygulanmaktadır ⁷⁴. Çalışmamızda Maddi problemler kulüpten ayrılmam için en önemli sebeptir sonucunun yüksek çıkması, araştırmamıza katılan

futbolcuların ve menajerlerinin hukuki haklarının bilincinde olmalarından kaynaklandığı söylenebilir. Uluslar arası tahkim kurulları Kulübün sözleşmeden doğan maddi yükümlülüklerini yerine getirmede gecikmesi halinde, futbolcunun kulübü ile sözleşmesinin devamı halinde dahi başka kulüpte oynama hakkı vermektedir.

Bunların yanı sıra Avrupa Birliğinin “Avrupa’da profesyonel futbolun geleceği hakkında” taslak raporda geniş olarak: “Oyuncular ve işverenler arasındaki gerilimi önleyebileceği ya da üstesinden gelebileceği için, UEFA ve Komisyon’u Avrupa düzeyinde sosyal diyalogun güçlendirilmesi çabalarını daha da yoğunlaştırmaya davet etmektedir”⁶³; şeklinde ifadelerle yer verilerek futbolcuların sosyo-ekonomik problemleri ile kulüpleri arasındaki uyuşmazlıklara çözüm aranmaktadır. Ayrıca ilgili raporda Pek çok istihdam kaynaklı ve sosyal sorun henüz çözüm beklese de, 1995’te çıkarılan Bosman kuralı Avrupa kulüplerinin oyuncularla yaptıkları sözleşmelerde önemli bir etkidir ⁷⁵. Bu çalışmada ortaya çıkan Futbolcuların kulüpleri ve yöneticileri ile ilgili ekonomik uygulamalardaki olumsuzluklar, ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından da yakından takibe alınarak değerlendirildiği ve elde edilen sonuçların bu gelişmeleri destekleyecek nitelik de olduğu söylenebilir.

Yabancı futbolcuların, “Ülkeme döndüğümde Türkiye hakkında olumlu tanıtlar yaparım” ($\bar{x}=3.53$) maddesini destekledikleri görülmektedir (Tablo 3).

Yabancı futbolcuların, Türk futbolunun yurtdışında tanıtımına katkıda bulunabilecekleri spor kamuoyu tarafından kabullenilen bir görüştür. Türkiye’de futbol oynayan, Hagi, Tafariel, Popescu ve Roberto Carlos gibi futbol literatürüne girmiş kişilerin ülke futbol kalitesinin yükselmesine ve ülke tanıtımına katkıları oldukça fazla olduğu söylenebilir.

Ankete katılan yabancı futbolcuların “Türk mutfak kültürünü beğeniyorum” ($\bar{x}=3.99$), “Ülkenizde kendi ülkemiz kültürüne göre yaşamaya gayret gösteririm” ($\bar{x}=3.69$) maddelerine katılmalarına karşılık, “Futbolu bıraktıktan sonra Türkiye’de yaşamayı isterim” ($\bar{x}=3.23$) maddesinde kararsız kaldıkları görülmektedir(Tablo 3).

Demir ve Acar’a göre (1997) “Türk kültürüne adapte olup ta, futbolu bıraktıktan sonra ülkemizde birçok futbolcunun yaşamayı, kendi kültürümüzün çeşitliliğinden kaynaklandığını” belirtmektedir ⁷⁶. Dolayısı ile bu çalışma da ortaya çıkan, yabancı uyruklu futbolcuların “Futbolu bıraktıktan sonra Türkiye’de yaşamayı isterim” maddesinde kararsız kalmaları bir yıldır ülkemizde olmalarından kaynaklanabilir.

Araştırma kapsamına alınan yabancı futbolcuların, “Antrenmanlarda kendi ülkemize özgü çalışmalar konusunda fikirler veririm”($\bar{x}=2.78$) ve “Ülkeniz kültürüne alışmakta zorlanıyorum” sorularına ilişkin olarak “Kararsızım” ($\bar{x}=3.14$) görüşünü ifade ettikleri görülmektedir (Tablo 3).

Bir örgütte güçlü kültürün oluşması, o örgütü oluşturan çalışanlar arasında uzun etkileşim sürecinin olmasını gerektirmektedir. Çalışanlar bu süreç esnasında işlerin yapılış biçimini, iç ve dış uyumu sağlayan mekanizmaları, örgütün amaç, vizyon ve değerler sistemine ilişkin algılarının gelişmesiyle örgüt kültürünün önemli bir parçası olmaktadır ⁷⁷.

Örneğin, Hofstede ve arkadaşlarının (1990) yaptığı çalışmada, örgüt çalışanlarının üyelikleri süresine göre örgüt kültürünü algılamada farklılığın olduğu, görüşünü savunmuştur ⁷⁸.

Futbolun çok yönlü özelliği ile değişimlere açık olduğu bu değişimden futbolcuların etkilendiği gerçeğinden hareketle futbolla elde edilen bilgi birikiminin futbolcular arasında aktararak sportif gelişimin

sağlanması dolayısı ile kulüpte güçlü bir örgüt kültürü oluşturulması sürecini antrenör ve yöneticilerin hazırlaması gereği ifade edilebilir.

Yabancı futbolcuların “Türk müziklerini dinlemekten hoşlanırım” (\bar{x} =3.47) ve “Takım arkadaşlarıma kendi kültürümüzden örnekler veririm” (\bar{x} =3.53) maddelerine katıldıkları tespit edilmiştir. Yine ankette, Yabancı futbolcuların, “Türk vatandaşlığına geçmek isterim” (\bar{x} =3.11) maddesine ise kararsız görüşünü belirttikleri görülmektedir (Tablo 3).

Giulianotti ve Robertson (2004); evrensel futbolun kültürel yapısı, farklı gruplar üzerinde gösterdiği, giyim, müzik ve davranış şekilleri açısından futbolu, lokal oyun boyutundan çıkarıp, küresel oyun boyutuna dönüştürdüğünü belirtmektedir ⁷⁹.

Popüler kültür olarak spor ve müzik arasında bir benzerlik olduğu, spor ve müzik kültür endüstri olarak gelişmelerindeki tüm bu benzerliklere rağmen kurumsal yapılarını muhafaza ettikleri, sporun çeşitli alanlarda değişmesine ve değişimin hızının artmasına rağmen spor ve müzik arasındaki ilişkinin uzun süre önce yerleştiği ifade edilmektedir ⁴.

Bu ilişki neticesinde futbol dünyasında oyun ve müzik evrensel özellikler taşımış olup futbolcular arasında ve futbol organizasyonlarında çeşitli müzik formları ortak dil olarak kullanılmaktadır.

Gerek yerli gerekse yabancı futbolcular kendi ülke müzik ve dansları ile sevinç gösterisinde buldukları, birbirlerinin müzik ve danslarından etkilenerek saha içerisinde mutluluklarını ve hüznelerini ortak bir takım kültürü içerisinde sergilemektedir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular müziğin evrensel özelliğinin, futbolcuların bulunduğu ülke kültürü ile davranışlarını etkilediğini destekler niteliktedir.

Yabancı futbolcular “Türkiye de fırsat buldukça sosyal faaliyetlere katılıyorum ” ($\bar{x}=2.98$) maddesinde kararsız kaldıkları tespit edilmiştir(Tablo 4).

Lok ve Crawford (1999), örgütsel deneyimin bağlılık üzerinde pozitif etkisi olduğunu savunmakta ve sosyalleşme süreciyle ilişkilendirmektedir. Örgütteki çalışma süresinin artmasının, örgütsel değerlerle iç içe olmanın seviyesini göstereceği noktasından hareketle, daha uzun süre aynı örgütte çalışanların daha fazla bağlılık sergileyecekleri ve örgütsel uygulamaları daha iyi bileceklerini savunmaktadır⁸⁰.

Sporcular yaptıkları iş gereği sosyal ve toplumsal hayatın içerisinde olup, yaşadıkları toplumda meydana gelen sosyal olayların takipçisi olabildikleri gibi nadiren belirleyicisi de olabilmektedirler. Araştırma da elde edilen verilere göre futbolcuların sosyal faaliyetler içerisinde önemli bir rol aldıkları gibi aynı zamanda birçok sosyal etkinliklerin yönlendiricisi olabilecekleri noktasında kararsız kalmalarına rağmen gerekli şartlar oluşturulduğunda toplumsal birçok olayda önemli ölçüde katkı sağlayacakları ifade edilebilir.

Ankete katılan yabancı futbolcuların, oynadıkları takımdaki yerli futbolcularla ($\bar{x}=3.87$) ve diğer yabancı futbolcularla ($\bar{x}=4.04$), saha dışında “arkadaşlık kurabilmelerine” ilişkin olarak, katılıyorum düzeyinde görüş beyan ettikleri tespit edilmiştir (Tablo 4).

Uluslararası alanda bazı örnekler haricinde etnik yada milliyetçi bir oyun anlayışının yerinin olmadığı futbolun, tam tersine, günümüzde evrenselliği ile parlamış ve farklı milliyetler ile kökenlerin kaynaşmasından hep zenginleşerek çıkmış bir spor dalı olduğu⁸¹, Saha içi ve dışında yabancı futbolcuların yerli futbolcularla arkadaşlık kurmaları, futbolun rekabet kadar arkadaşlık duygularını da geliştirdiği söylenebilir.

Yabancı futbolcuların “Takım arkadaşlarıma, aile ziyaretleri gerçekleştiririz” ($\bar{x}=2.87$) ve “Takımdaki yerli ve yabancı futbolcular birbirlerine karşı ilgisizdir” ($\bar{x}=2.78$) maddesine karasız kaldıkları görülürken, “Saha içindeki ve dışındaki, tutum ve davranışlarımın örnek olmasına özen gösteririm” ($\bar{x}=3.84$) maddesine katıldıkları görülmektedir (Tablo 4).

Bir örgütün kültürü, çalışanlarını kaynaştırıcı rolünü yerine getiremiyorsa zayıf, dolayısıyla çalışanların örgüte bağlılıkları az ⁸², buna karşılık, örgüt bu rolünü yerine getiriyorsa kültür güçlü ve çalışanlarda örgüte bağlıdır ⁸³. Spor kulüpleri örgütsel davranış normları belirleyici özelliği ile kültürel özelliklerin paylaşımı açısından sporculara fırsat veren ve onların kendilerini ifade etmelerini sağlayacak ortamlar oluşturması açısından önemli fonksiyonlara sahip sistemler olarak değerlendirilmektedir.

Profesyonel futbolcular iş yaşamları dışındaki arkadaşlık ve aile ilişkilerinde iletişimlerini faaliyet gösterdikleri kulüp ekseninde değerlendirmektedir. Birçok futbolcu oynayacağı spor kulübünün hangi şehirde olduğunu, taraftar gruplarının kültürel seviyelerini, spor kulübündeki arkadaşlık ve dostluk ortamlarını sorgulayarak tercihlerini belirlemektedirler. Bu bilgilerden hareketle yöneticilerin, sporcuların aileleri ile birlikte zaman geçireceği etkinlikler organize etmesinin takım içerisindeki uyumu hızlandıracağı söylenebilir.

Yabancı futbolcuların “Sanat ve kültürel faaliyetlere gitmeye özen gösteririm” ($\bar{x}=3.01$) ve “Kulübümüzdeki sosyal faaliyetlerin azlığı beni olumsuz etkiler” ($\bar{x}=2.91$) maddelerine karasızım düzeyinde görüş beyan ettikleri tespit edilmiştir (Tablo 4).

Alp’a göre (2007), Anadolu’da ki takımlarda oynayan yabancı futbolcuların, şehirlerin sosyal hayatları sebebiyle cazip olmaması ve sosyal faaliyetlerin azlığı, futbolcuların bulunduğu takımlardan

ayrılmalarının sebepleri arasındadır ⁸⁴. Yabancı futbolcularında bu konuda kararsız kalmaları, sporcu üzerinde olumsuz etkiler yaratabilir.

Yabancı futbolcuların “Türkiye de yabancı futbolcu sayısı yeterlidir” ($\bar{x}=3.09$) sorusunda, kararsız katıldıkları görülürken yerli futbolcuların, “Türkiye de yabancı futbolcu kontenjanı yeterlidir” ($\bar{x}=3.94$) maddesini, destekler nitelikte görüş belirttikleri görülmektedir. Ankete katılan yerli futbolcular, “Yabancı transferler, “Türk futbolunu olumsuz yönde etkiliyor” ($\bar{x}=3.43$) maddesini, benimsedikleri tespit edilmiştir (Tablo 4-5).

Küreselleşmenin de etkisi ile transfer olan yabancı futbolcu sayısının artması, Türkiye de yabancı oyuncu sınırlaması konusunda çeşitli tartışmalara neden olmuştur. Kimileri bu sınırlamanın ortadan kalkmamasını isterken kimileride Avrupa ve Dünya kupasındaki başarımızı, yerli futbolcularla yaşadığımızı ve sınırlamanın kalkması durumunda uluslar arası arenada başarısız olacağımızı savunmuştur ⁸⁵.

Yerli futbolcuların, “Kulüp yöneticilerinin yabancı futbolcu transferlerine etkisi, kulübümüzü ekonomik yönden olumsuz etkiler” ($\bar{x}=4.07$) ve “Menajerlerin yabancı futbolcu transferlerindeki etkisi kulüp ekonomisini olumsuz etkiler” ($\bar{x}=4:16$) görüşünü, destekledikleri görülmektedir (Tablo 5).

Örgütte alınan kararların gerek örgüt ve gerekse futbolcular açısından etkili olması amaçlanır. Örgütün koyduğu kurallar, belirlediği politikalar, yöneticilerin verdiği emirler, yapılan değişiklikler ve diğer somut olaylarda hep etkililik ölçütü kullanılır. Diğer bir deyimle, yöneticinin başarısı verdiği kararların sonuçlarına göre değerlendirilir, bunun için de yöneticiler başarısızlığa uğramamak için doğru ve etkin karar verme çabasındadırlar ⁸⁶. Bu sorumlulukların yönetim erkinde olması yöneticinin transferlerde etkin rol oynamasının sonuçlarından olabilir. Kulübün yapmış

olduğu transferlerde, yönetici ve menajerlerin daha etkin olması, antrenör ve futbolcuların iş performansının düşmesine neden olabilir.

Araştırmaya katılan yerli futbolcuların, “Yabancı futbolcuların sözleşmelerindeki özel istekleri, Türk futbolunu olumsuz yönde etkiliyor” ($\bar{x}=4.14$) görüşünü benimserlerken, “Yabancı futbolcuların aldıkları paraların karşılığını verdiklerine inanıyorum” ($\bar{x}=3.22$) maddesinde kararsız kaldıkları görülmektedir (Tablo 5).

Kulüplerin yapmış oldukları transfer sözleşmelerinde olası hatalar, büyük oranda tazminat ödemelerine neden olduğu görülmektedir. Bu tazminatların finanssal sıkıntı içindeki kulüplerimizin mali yapılarının kötüleşmesine neden olmaktadır⁸⁷. Örneğin, Beşiktaş teknik direktörü Del Bosque ve Galatasaraylı futbolcu Ribery'nin sözleşmelerindeki ek maddeler, bu kulüplerimizin ağır tazminatlar ödemelerine neden olduğu gibi finansal sıkıntılara girmelerine ve kulüplerin prestij kaybetmelerine de sebebiyet vermiştir.

Araştırma kapsamına alınan yerli futbolcuların, “Yabancı futbolcuların forma-t-shirt vb. gibi reklâm amaçlı malzemelerin satışı yerli futbolculara oranla daha çok tercih edilir” ($\bar{x}=3.54$) ve “Yabancı futbolcuların maddi problemleri kulüp tarafından daha sorunsuz ve öncelikli olarak halledilir” ($\bar{x}=4.24$) görüşüne tamamen katıldıkları yönünde görüş beyan ettikleri görülmektedir (Tablo 5).

Tüketim boyutlarını fark eden kulüpler, dünyanın her tarafından taraftar kazanmanın yollarından biri olarak kadrolarında çok sayıda ülkenin futbolcularına yer vermeye başladılar. Böylece bu kulübün maçları daha çok kişi tarafından izlenmekte, forma, t-shirt, kaşkol gibi promosyon ürünleri daha çok satılmaktadır⁸⁸. Roberto Carlos'un transferinden sonra formalarının satışa çıktığı gün 75 bin formasının bir günde satılması araştırmadaki verileri destekler niteliktedir.

Araştırmaya katılan yerli futbolcuların, “Yabancı futbolcuların Türkiye de futbol oynamayı tercih nedenleri ekonomiktir” ($\bar{x}=4.22$) maddesine, tamamen katıldıkları görülmektedir(Tablo 5).

İtalya'nın Inter takımına transfer olan Emre Belezolu, futbolu spor olsun diye oynamadığını belirterek, çoğu futbolcu gibi paranın pek çok şeyin önünde konumlanmasının doğal karşılanması gerektiğini savunmuştur ⁸⁸. Ülkemize gelen yabancı futbolcular kadar yerli futbolcularında profesyonellik gereği futbol oynamayı tercih etme nedenlerinin ekonomik olduğu söylenebilir.

Yerli futbolcuların, “ Yabancı futbolculara Türkiye'nin tarihi ve turistik yerlerinden bahsederim” ($\bar{x}=3.57$) ve “Yabancı futbolculara Türk mutfak kültürünün çeşitliliği hakkında bilgi veririm” ($\bar{x}=3.64$) görüşüne katılım gösterdikleri görülmektedir(Tablo 6).

Klaus Haineman'a göre (2007); futbol gibi sporların oluşumu, her ülkenin sahip olduğu, tarihsel, sosyal ve kültürel spor kökeninin bilinmesi ile daha kolay açıklanabileceğini belirtmiştir ⁸⁹. Yerli futbolcuların yabancı futbolculara, Türkiye'nin tarihi, turistik ve mutfak kültürü hakkında bilgi vermesi, yabancı futbolcuların ülkeye uyum sürecinde hızlandırıcı bir rol oynayabilir.

Yerli futbolcular “Yabancı futbolcuları kendi ülkemiz kültürü hakkında bilgilendiririm” ($\bar{x}=3.78$) ve “Yabancı futbolcular kendi kültürümüzü öğrenme konusunda çaba sarf ederler” ($\bar{x}=3.56$) görüşüne katılım gösterirken, “Ülkemiz kültürüne alışmakta zorlanıyorlar” ($\bar{x}=3.08$) maddesinde, karasız kaldıkları görülmektedir(Tablo 6).

Bakır (1999) çalışmasında; bir örgütte bir veya birden çok kültürün mevcut olması mümkündür. Bazı örgütlerde, örgüt üyelerinin tamamı tarafından tek bir kültür mevcut iken, diğer örgütlerde birden çok kültür bulunabilmektedir. Bir örgütün etkinliği ile kültür arasındaki ilişkinin

vurgulanmasıyla birlikte, iyi oluşturulduğu takdirde örgütü başarıya götürecektir. Yoğun bir kültürün, örgütü bir arada tutmaya yardım ettiği ve bu nedenle değişimin olmadığı veya az olduğu bir çevredeki spor örgütünün kuvvetli örgüt kültürü geliştirmesini sağlayacaktır. Bir örgütte iletişimin ortak kültürel özelliklere göre yapılması kişiler arası anlaşmayı kolaylaştıracağı gibi çalışanlar arasında kültür birliğinin oluşmasıyla birlikte, takım ruhunun oluşmasına da katkıda bulunacaktır ⁹⁰. Yerli futbolcuların kulübe çeşitli ülkelerden transfer olan yabancı futbolculara kulüp ve ülke kültüründen bahsetmesi, uyum ile beraber başarıda da etkin bir faktör olabilir.

Araştırmaya katılan yerli futbolcuların, “Kulübümüzün takım ruhuna adapte olmakta zorlanıyorlar” (\bar{x} =3.07) maddesinde, karasız kalırlarken “Yabancı futbolcuların teknik taktik ve oyun kültürü bakımından yerli futbolculardan farklı olduklarına inanıyorum” (\bar{x} =3.64) maddesini destekledikleri görülmektedir (Tablo 6).

Üçüncü ve Balcı (2003) çalışmasında; Takım ruhu oluşturma yöntemleri, spor kulüpleri açısından farklı bir öneme sahiptir. Özellikle profesyonel düşünen spor kulüpleri bakımından başarıyı sergilemek, müsabaka içindeki her anı eksiksiz tamamlamak en büyük hedeftir. Dolayısıyla spor kulüplerindeki sporcu, antrenör, yönetici vs. tüm çalışan personelin, başarılı bir ekip oluşturma yöntemlerinin gerektirdiği normları sağlayıp sağlayamayacaklarını ortaya koyacağı yönünde görüş beyan etmiştir ⁹¹. Yabancı futbolcular bulunduğu kulübün takım ruhuna adapte olması, kulüplerindeki sporcu, antrenör, yönetici ve personelin çalışma ortamlarındaki kaliteyi yükseltir ve paralelinde kulübün başarısında daha etkili olabilir.

Araştırmaya katılan yerli futbolcuların, yabancı futbolcular “Saha dışında yerli futbolcularla arkadaşlık kurabiliyorlar” (\bar{x} =3.72) ve

“Saha dışında yabancı futbolcularla arkadaşlık kurabiliyorlar” (\bar{x} =3.99) maddelerini üst düzeyde benimsedikleri görülmektedir(Tablo 7).

Futbolcuların topluma sosyalizasyonunun en başarılı biçimde gerçekleşmesi, futbolcuya verilen ideallerin ve kültürel değerlerin benimsetilmesine ve değerlere ulaşmayı sağlayacak olan sosyal yapı kurumlarının düzenli işleyebilmesine bağlıdır. Sadece idealler verilip de o ideallere ulaşmayı sağlayacak araçların yeterli olup olmaması, düzenli çalışıp çalışmaması üzerinde durulmazsa, sosyalizasyon süreci başarılı olamaz²⁶. Futbolcuların, arkadaşlarıyla olan ilişkilerinde, sosyo-ekonomik durumları ve coğrafi koşullar göz önünde bulundurulmalıdır⁹². Futbolcuların saha içi ve dışında arkadaşlarıyla olan ilişkilerinde problem oluşmaması, yabancı futbolcuların kulüp ile olan bağını güçlendireceği gibi, kendi dil, din ve ırkından olan bir başka kimsenin arayışı içerisine de girmeyebilir.

Yerli futbolcular “Takımdaki yabancı arkadaşlarımı sosyal faaliyetlere yönlendiririm” (\bar{x} =2.90) ve “ İyi performans gösteren yabancı futbolculara takım arkadaşlarım saygı gösterirler” (\bar{x} =3.26) maddelerinde “kararsız” kaldıkları görülürken, “Takımımızdaki yerli ve yabancı futbolcular birbirlerine karşı ilgisizdirler” (\bar{x} =2.42) maddesini benimsemedikleri tespit edilmiştir (Tablo 7).

Bar-on (1997) Latin Amerika da yapmış olduğu çalışmada; futbol, kültür ve sosyal değişiklikler arasındaki ilişkiyi incelemiş ve futbolun sistematik sosyal bir değişim aracı olduğunu vurgulamıştır⁹³.

Yerli futbolculara “Yabancı futbolcular saha içi ve dışındaki tutum ve davranışlarına özen gösterirler” maddesine, üst düzey olan “Katılıyorum” derecesiyle (\bar{x} =3.51) görüş beyan ettikleri görülmektedir. “Sanatsal faaliyetlere gitmeye özen gösterirler” maddesine, yerli futbolcular orta derece (\bar{x} =2.95) olan “Kararsızım” düzeyi ile görüş beyan

ederken, yine Yerli futbolcuların, yaş durumu ile sosyal etki düzeyi arasındaki ilişki incelendiğinde; “Sanatsal faaliyetlere gitmeye özen gösterirler” maddesi, 21-25 yaş grubunda yer alan futbolcular tarafından orta düzey olan “Kararsızım” derecesiyle($\bar{x}=3.14$) benimsenmiştir. Bu maddeye yönelik futbolcu görüşleri arasında, yaş durumu değişkenine göre anlamlı bir fark vardır [$p<0.05$]. (Tablo 10-16).

Futbol benimsediği her coğrafyanın sosyal, kültürel ve ekonomik özellikleriyle, o yörenin futboluna damga vurmuş toplumsal olaylar ile sürekli bir etkileşim içerisinde bulunmuştur⁹⁴. Sportif faaliyetler, toplumdaki kültürel kaynaşmayı teşvik etmesi, davranış ve ilişkileri istenen düzeye getirmesi, bilgi çağı ve hızlı kentleşme sonucunda toplu yaşama kültürü ve sosyal yapı farklı özellikler kazanmıştır⁹⁵.

Yerli futbolcuların eğitim düzeyi ile sosyal etki düzeyi arasındaki ilişki incelendiğinde; “İyi performans gösteren yabancı futbolculara, takım arkadaşlarım saygı gösterirler” ($\bar{x}=3.77$) maddesi, Lise eğitimi alan futbolcular tarafından, daha çok benimsenmiştir. Bu maddeye yönelik futbolcu görüşleri arasında, eğitim değişkenine göre anlamlı bir fark vardır[$p<0.05$] (Tablo 10).

Pepe H. ve ark.(2001), Toplumda kişiler sosyal yapıyı oluşturan sosyo-ekonomik unsurlar doğrultusunda sosyal statüsünü belirlemekte ve yaşamlarına yön verebilmektedir. Bu yüzden sosyo-ekonomik ve performansları iyi olan kişiler toplumun genelinden daha üst seviyede bir saygıya sahiptirler⁹⁶.

Yerli futbolcuların, takımlarının buldukları kategori ile sosyal etki düzeyi arasındaki ilişki incelendiğinde; “Yabancı futbolcular ile tarihi ve turistik yerleri fırsat buldukça gezerim” ($\bar{x}=3.20$) maddesi, TFF. 1. Lig’de oynayan futbolcuların kararsız kaldıkları tespit edilmiş ve “Yabancı futbolcular, saha içindeki ve dışındaki tutum ve davranışlarının örnek

olmasına özen gösterirler” ($\bar{x}=3.57$) maddesi, Türkcell Süper Lig’de oynayan futbolcuların, üst düzeyde katılım gösterdikleri görülmüştür. Bu maddelere yönelik futbolcu görüşleri arasında, Takım Kategori değişkenine göre anlamlı bir fark vardır[$p<0.05$] (Tablo 11).

Joseph Maguire (2000) yapmış olduğu çalışmada futbolcuların, gittikleri ülkelere, sadece ekonomik nedenlerden değil, bunun yanı sıra tarihsel, sosyal ve kültürel sebeplerinde tercih unsuru olduğunu belirtmişlerdir⁹⁷.

Yerli futbolcuların, takımlarının buldukları kategori ile ekonomik etki düzeyi arasındaki ilişki incelendiğinde; “Yabancı futbolcu transferi Türk futbolunu olumsuz yönde etkiliyor” ($\bar{x}=3.59$) maddesi, Türkcell Süper Ligde oynayan futbolcular tarafından, üst düzeyde benimsedikleri görülmüştür. Bu maddeye yönelik futbolcu görüşleri arasında, Takım Kategori değişkenine göre anlamlı bir fark vardır[$p<0.01$] (Tablo 11).

Yabancı bir ülkede yaşamının psikolojik sağlığa etkisini açıklayan diğer bir kuram, kültürel değişme kuramıdır. Göçmenlerin kültürel değişme nedeni ile stresli bir yaşam geçirdiklerini kabul eden bu kuram, bu durumun diğer aile üyelerinin kişiliklerini de olumsuz yönde etkilediğini kabul etmektedir. Bu durumda yabancı topluma uyum sağlaması için zorlanan bireyin kendi kültürü ile aşırı bir özdeşleşmeye ve kendi kültürünü daha üstün tutmaya yöneldiğini belirtmektedir. Bireylerin kültürel, politik, ekonomik, sosyal ve eğitimsel geçmişleri ve deneyimleri göç ettikleri ülkelerde uyum sağlamalarını güçleştirmekte ya da kolaylaştırmaktadır⁹⁸. Dolayısıyla, bu uyum sorununu atlatamayan yabancı futbolcuların ülkeye ve kulübe adaptasyonu zor olacağından bulunduğu ülke futboluna da katkı sağlamayabilir.

Çalışmaya katılan yerli futbolculara, “Yabancı futbolcuların, forma, t-shirt vb. gibi reklâm amaçlı malzemelerin satışı, yerli futbolculara göre daha çok tercih edilir” ($\bar{x}=3.94$) maddesini, TFF.1. Lig’de oynayan futbolcular tarafından, daha çok benimsendiği tespit edilmiştir. Bu maddeye yönelik futbolcu görüşleri arasında, Takım Kategorisi değişkenine göre anlamlı bir fark vardır [$p<0.05$].

Yıldız ve arkadaşları’na göre (2007), Örgütlerin temel amaçlarının; mal ve hizmet üreterek bunları pazarlamak ve daha çok kar sağlamaktır. Bu amaç ile rekabet koşulları da yaratılmaktadır. Bu durum, çağdaş pazarlama işlevi içinde yer alan reklâmın günümüz ekonomik yapısının vazgeçilmez bir ögesi olarak sürekli biçimde ön planda kalması sonucunu doğurmaktadır ⁹⁹. Bu paralellikte, kulüplerimizin yapmış oldukları yıldız transferlerde de bu amaç güdülerek, forma, t-shirt vb. reklâm amaçlı sportif malzemelerin satışı daha kolay yapılmakta ve kulüp kar amacı gütmektedir.

Yerli futbolcuların takımların bulunduğu kategori ile kültürel etki arasındaki ilişki incelendiğinde, “Yabancı futbolcuları, kendi ülkemiz kültürü hakkında bilgilendiririm” ($\bar{x}=3.87$) maddesini, Türkcell Süper Ligde oynayan futbolcuların üst düzeyde destekledikleri görülmüştür. Bu maddeye yönelik futbolcu görüşleri arasında, Takım Kategorisi değişkenine göre anlamlı bir fark vardır [$p<0.01$] (Tablo 12).

Berber (2003), Sosyal ve kültürel olarak (ister ülke içi, ister ülke dışı) başka bir mekâna giden kişi bulunduğu bölgede yabancıdır. Bu yabancılığı duyma derecesi, içinde bulunduğu toplumun sosyal ve kültürel yapısından yoğunluğuna kadar uzanan etkenlere göre değişir. Ne var ki; beklenti ve eğilimlerini tatmin etmek için geldiği yörede yabancılık duygusunu en az hissedeceği yerde geçirmeyi ister ¹⁰⁰. Nitekim yerli futbolcuların gelen yabancıları ülkemiz kültürü hakkında bilgilendirmesi, bu

futbolcuların daha az yabancılık hissetmelerini ve paralelinde ülkeye adaptasyonu daha kolay olabilir.

Futbolcuların, ankette yer alan ortak soru maddeleri hakkındaki genel görüşleri incelendiğinde; “Yabancı futbolcuların, Türkiye’de futbol oynamayı tercih etme nedenleri ekonomiktir” ($\bar{x}=4.22$) maddeleri, yerli futbolcuların, en üst düzeyde benimsedikler tespit edilmiştir. Bu maddeye yönelik futbolcu görüşleri arasında, yerli-yabancı futbolcu değişkenine göre anlamlı bir fark vardır [$p<0.01$].

Çalışma grubunda “Yabancı futbolcular, kulüpte, kendi vatandaşından bir başka futbolcunun daha bulunması için baskı oluştururlar” ($\bar{x}=4.70$) maddesi, yabancı futbolcuların, üst düzeyde katıldıkları yönünde görüş beyan ettikleri görülmüştür. Bu maddeye yönelik futbolcu görüşleri arasında, yerli-yabancı futbolcu değişkenine göre anlamlı bir fark vardır [$p<0.01$] (Tablo 23).

Trabzonspor’un Mısırlı futbolcusu Abdülaziz Ayman’a yöneltilen Türkiye’de futbol oynamayı tercih etme nedeni sorusuna; Türkiye Ligi, İngiltere, İspanya ve İtalya’dan sonra Avrupa’daki en kaliteli lig olduğunu ve burada oynamanın kendisine hem çok şey kattığını, ayrıca çok para kazandığını vurgulaması ¹⁰¹.

6.SONUÇ

Profesyonel ligde oynayan yabancı futbolcuların, ülkemizde futbol oynamalarına ilişkin olarak, ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan görüşlerinin belirlenmesi ve yerli futbolcuların yabancılara bakış açısını belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada çıkan sonuçları, kısaca şu şekilde özetlenebilir.

Araştırmaya konu olan Yabancı futbolcuların demografik bilgilerine bakıldığında, %56.3'ünün 26-30, yaş grubunda oldukları, %78.9'unun lise eğitimi aldıkları, % 53.6 sı 7-10 yıl arası futbol oynadıkları, % 47.9 u 1 yıldan az, buldukları kulüpte futbol yaşamlarını sürdürdükleri görülürken, ankete katılan yabancı futbolcuların % 100 ile tamamının süper lig de oynayan yabancı futbolcular olduğu görülmektedir.

Çalışmaya katılan yerli futbolcuların demografik bilgileri yaş durumları incelendiğinde; % 36.8 i de 21-25, yaş grubunda oldukları görülmüş, % 74.8 inin lise düzeyinde bir eğitim durumuna sahip oldukları tespit edilip, % 36.8ininde 4-6 yıl arası profesyonel futbol oynadıkları görülmektedir. Futbolcuların mensubu oldukları kulüpte sporculuk süreleri dağılımı; % 58.4'ünün 1-3 yıl arası sporculuk yaptığı tespit edilmiştir ve ankete katılan yerli futbolcuların % 15.6 sının 2. lig A ve % 84.4 ünü ise süper lig de oynayan futbolcular oluşturduğu görülmüştür.

Yabancı ve yerli futbolcular, yabancıların Türkiye'de futbol oynamayı isteme nedenlerinin tamamen ekonomik olduğunu ve özel isteklerinin (ev, araba vs.) kulüp tarafından sorunsuz bir şekilde karşılandığı tespit edilmiştir. Ayrıca ekonomik problemleri kulübü tarafından sorunsuz bir şekilde ve öncelikli olarak halledilmesine rağmen, ekonomik problemler yaşaması durumunda, kulübünde ayrılmak istedikleri görülmüştür.

Yabancı futbolcular; ülkelerine gittikleri zaman Türkiye hakkında olumlu yönde tanıtlar yaptıkları görülürken, futbolu bıraktıktan

sonra ülkemizde yaşamak ve Türk vatandaşlığına geçmek istemelerinde kararsız kaldıkları tespit edilmiştir.

Çalışmaya katılan yabancı futbolcular, saha dışında yerli ve yabancı futbolcular ile iyi arkadaşlık kurabildikleri görülürken, sanatsal ve kültürel faaliyetlere gitme ve kulüpteki sosyal faaliyetlerin az olmasında etkilenme konusunda kararsız kaldıkları görülmüştür.

Takımda kendi uyuğundan başka bir futbolcunun bulunmasını isterim, maddesine yabancı futbolcuların tamamen katıldıkları görülmüştür.

Yerli futbolcuların, yabancı futbolcu transferlerinde yönetici ve menajerlerin etkili oldukları ve yabancı futbolcuların sözleşmelerinde özel istekleri olduğunu belirtmişlerdir.

Yabancı futbolcuların, kulübün takım ruhuna adapte olmasında kararsız kalan yerli futbolcular, teknik taktik ve oyun kültürü bakımından yerli futbolculardan farklı olduklarına inanıyorum görüşünü, benimsedikleri tespit edilmiştir.

Sonuç olarak; yabancı futbolcuların Türkiye’de futbol oynamayı isteme nedenlerinin ekonomik olduğu, ülkelerine gittiklerinde Türkiye hakkında olumlu tanıtımlar yaptıkları, saha içi ve dışında yerli futbolcuların arkadaşlık kurabildikleri, yabancı futbolcuların Türk yemek kültürünü ve müziklerini dinlemekten hoşlandıkları, sözleşmelerinde özel istekleri olduğu ve yerli futbolcuların Türkiye’deki yabancı futbolcu sayılarının yeterli olduğu görüşünü benimsedikleri görülmüştür.

Öneriler:

Araştırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler sunulmuştur.

* Yabancı futbolcu transferlerinde daha detaylı bir araştırma yapılarak transferler bu araştırma doğrultusunda yapılabilir.

* Yerli ve yabancı futbolcuların, takım içerisinde adaptasyonunu sağlamak için kulüp tarafından sosyal faaliyetlerin daha çok düzenlenmesi başarıda etkin bir rol üstlenebilir.

* Kulüp yöneticilerinin, takımdaki yerli ve yabancı futbolculara eşit düzeyde yaklaşması, kulüp açısından daha faydalı olabilir.

* Yabancı futbolcu sözleşmelerinin, daha objektif hazırlanması kulüp menfaatleri doğrultusunda olabilir.

* Yönetici ve menajerlerin futbolcu transferlerindeki etkinliğinin azaltılması kulüp menfaatleri doğrultusunda olabilir.

7.ÖZET

Bu çalışmanın amacı; Profesyonel ligde oynayan yabancı futbolcuların, ülkemizde futbol oynamalarına ilişkin olarak, ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan görüşlerinin belirlenmesi ve yerli futbolcuların yabancı futbolculara bakış açısını belirlemektir.

Araştırmanın evrenini, 2006-2007 futbol sezonunda Türkcell Süper Lig ve TFF. 1. Lig kategorisinde ki yerli ve yabancı futbolcular oluşturmaktadır.

Araştırmanın örnekleme; 2006-2007 futbol sezonunda, Türkcell Süper Lig ve 1. lig Kategorisinde yer alan, 14 (Ç.Rize, Sivas Spor, Konya Spor, Kayseri Spor, Kayseri Erciyes Spor, G. Antep Spor, Antalya Spor, Denizli Spor, Sakarya Spor, Ankaragücü, Gençlerbirliği, Ankaraspor, Diyarbakırspor, Elazığspor) takım, 250 yerli ve 71 yabancı futbolcu olmak üzere, toplam 321 futbolcudan oluşmaktadır.

Veriler araştırmacı tarafından örnekleme dahil edilen sporcular üzerinde anket uygulanarak elde edilmiştir.

Araştırmaya katılanların kişisel bilgileri ile ilgili tanımlayıcı istatistiksel analizler için frekans, yüzde ve aritmetik ortalama tekniği kullanılmıştır.

Örneklem grubunun Yaş, Eğitim ve Takım Kategori değişkenlerinin karşılaştırılmasında, Bağımsız Gruplar t-testi ve tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. İstatistiki karşılaştırmada anlamlılık düzeyi olarak $p < 0,01$ ve $p < 0,05$ seçilmiştir.

Sonuç olarak; yabancı futbolcuların Türkiye'de futbol oynamayı tercih etme nedenlerinin ekonomik olduğu, saha içi ve dışında yerli futbolcuların arkadaşlık kurabildikleri, yabancı futbolcuların Türk yemek kültürünü ve müziklerini dinlemekten hoşlandıkları, ülkelerine gittiklerinde Türkiye hakkında olumlu tanıtlar yaptıkları, sözleşmelerinde

özel istekleri olduğu ve yerli futbolcuların Türkiye'deki yabancı futbolcu sayılarının yeterli olduğu görüşünü benimsedikleri görölmüştür.

Anahtar Kelimeler: Yerli futbolcu, yabancı futbolcu, ekonomik, sosyal, kültürel

DETERMINED THE FOREIGN FOOTBALL PLAYERS' ECONOMIC, SOCIAL AND CULTURAL VIEWS ABOUT PLAYING FOOTBALL IN THE TURKISH PROFESSIONAL LEAGUES AND ALSO DETERMINED THE NATIVE FOOTBALLERS' OPINIONS ABOUT THE FOREIGN FOOTBALL PLAYERS

8.SUMMARY

The aim of this study is determined the foreign football players' economic, social and cultural views about playing football in the Turkish professional leagues and also determined the native footballers' opinions about the foreign football players.

The population of the study is created from the native and foreign footballers in 2006-2007 football season in Turkcell Super League and in TFF. 1st League category.

The sample of the study is created from 250 native and 71 foreign totally 321 football players from 14 teams (Ç.Rize, Sivas Spor, Konya Spor, Kayseri Spor, Kayseri Erciyes Spor, G. Antep Spor, Antalya Spor, Denizli Spor, Sakarya Spor, Ankaragücü, Gençlerbirliği, Ankaraspor, Diyarbakırspor, Elazığspor) in 2006-2007 football season in Turkcell Super League and 1st League category.

Data had get from the questionnaire which has been done to the sample players by the researcher.

Frequency, percent and arithmetic average is used for the descriptive statistical analysis of the subjects' personal info.

Independent group t test and one way variance analysis has been done to compare the age, education and team category variables of sample group. In the statistics, for meaningfulness level $p < 0,01$ and $p < 0,05$ had chosen.

As a result, it has been determined that the foreign football players' reason of selecting playing football in Turkey caused of economical reasons, they can create a friendship in and out of football field with native football players, enjoying Turkish cuisine and Turkish music, telling positive opinions about Turkey when they return to their country, they want some special requests in their agreements and native football players appropriate the opinion of sufficient number of foreign football players in Turkey.

Key Words: Native football players, foreign football players, economic, social, culturel

9.KAYNAKLAR

1. D.P.T., **Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı**, Beden Eğitimi, Spor ve İstanbul Olimpiyatları.
2. Cerrahoğlu, N., “**Futbolun Ekonomisi Avrupa’da da Amerikanlaşıyor**”, Nisan 2005, s:30-31,Tam Saha Dergisi.
3. Genç, D. A., **Futbol Kulüplerinin Stratejik Yönetimi**, Beşiktaş Örneği, Ankara, 1999s.83-84, Bağırğan Yayınevi.
4. Devecioğlu S., **Türk Spor Yönetiminde Özerkliğin Ekonomik Boyutu**, Ankara 2002, Doktora Tezi, Gazi Üniv., Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor A.B.D..
5. Akşar, T., **Endüstriyel Futbol**, İstanbul, 2005, Literatür Yayınları.
6. Doğan İ., **Türk Futbolunda Potansiyel İstanbul Ruhu ve Şiddet, Düşünen Siyaset**, Mart 1999, Yıl1,Sayı 2, s73-85, Aylık Düşünce Dergisi.
7. Koç, Ş., **Spor Psikolojisine Giriş**, İzmir, 1994, Saray Kitabevi.
8. Katzembah, J., Smith, D., **The Wisdom Of Teams: Creating The High Performance Team Boston**: 1993, p. 175, Harvard Business Scholl Pres.
9. Yıldırım İ., ‘ **Tepük Futbol Mudur?: XI. Yüzyıl Türk Spor Faaliyetlerinden “ Tepük” Oyunun Mahiyeti Üzerine Bir Araştırma**” 1997, Cilt 2 Sayı 1 s. 54-62Bed. Eğt. Spor Bilimleri Dergisi.
10. Türkiye Futbol Federasyonu Yayınları, **Türk Futbol Tarihi (1904-1991)**, Haziran 1992, Cilt1, s.7-18.
11. Özmen H., **Futbol, Holiganizm ve Medya**, 2000, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler. Enstitüsü Halkla İlişkiler ve Tanıtım Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,
12. Üçışık H. F., **Sporda Sorunlar ve Çözüm Önerileri**, İstanbul, 1999, s.40.,Yayın No: 451, Ötüken Neşriyat.

13. Tercüman Gazetesi, “**Spor Ansiklopedisi**”: İstanbul,1981, s.65-67, Futbol.
14. Durmuş A.G., **Futbol Kulüplerinin Stratejik Yönetimi**, Ankara, 1999, s.83-84, Beşiktaş Örneği, Bağırğan Yayınevi.
15. Orta L., **F.İ.F.A. Dünya Kupası Finallerinin Analitik Olarak İncelenmesi**, 20001, s. 227-239, Cilt 2, Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Kongresi.
16. Ekenci, G., Serarslan, M.Z., “**Gelişim Aşamaları Bakımından Türk Spor Teşkilatı ve Değerlendirilmesi**”, Ankara, 1997, Cilt: 2, Sayı:3, s: 72–81,Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi.
17. Fişek, K., **100 Soruda Türkiye Spor Tarihi**, İstanbul, 1985Gerçek Yayınevi.
18. Fişek, K., **Devlet Politikası ve Toplumsal Yapıyla İlişkileri Açısından Spor Yönetimi, Dünya’da ve Türkiye’de**, Ankara, 1998, Bağırğan Yayınevi,.
19. Kahraman, A., **Osmanlı Devleti’nde Spor**, Ankara, 1995, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları/1967,.
20. Tayga Y., **Türk Spor Tarihine Genel Bakış**, Ankara, 1990, Yayın No:87,s.124.162, G.S.G.M.
21. Yıldız Y., Çetinöz F., Kaplan Y., Türkmen M., **Tv Reklamlarında Spor İmajının Kullanılması ve Tüketici Davranışları Üzerine Etkisi**, 2007, Issn: 1306-4371 Cilt:2 Sayı:1, Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi Elektronik Dergi.
22. Ertuğ, A. R., **Türkiye Futbol Tarihi (1890-1923)**, Ankara, 1977.
23. Somali V., **Teknik ve Taktik Yönleriyle Futbol Tarihi**, İstanbul, 1989, s.48, İnkılap Kitapevi.
24. Özmaden H., **Cumhuriyet Dönemi İlk Spor Teşkilatı Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı (1922-1936)’nın Yapılanma Sürecinde Beden**

Eğitimi ve Sporun Fonksiyonları, Fonksiyonlardaki Değişmeler ve Toplumsal Hayata Etkileri, İstanbul, 1999, Yayınlanmamış Doktora Tezi, M.Ü.Sağ.Bil.Enst., Beden Eğitimi Ve Spor A.B.D..

25. Sümer R., Sporda Demokrasi, Türkiye’de Spor Federasyonlarının Tarihsel Gelişimi, Ankara, 1990, s.20-105, Şafak Matbaacılık.

26. Terekli M. S., Türkiye Birinci Profesyonel Futbol Liginde Yer Alan Kulüplerin Yönetim Politikalarının Sporcu Güdölemesi Üzerine Etkisi, Eskişehir,1999, s.30,T.C.Anadolu Üniversitesi Yayınları : No:1114.

27. Spor Ansiklopedisi, İstanbul,1997, Cilt : 3 s.7.,Morpa Kültür Yayınları.

28. San H., Belgeleri İle Türk Spor Tarihinde Atatürk, Ankara, 1981, No:4, s.93,Tsv Yayınları.

29. Atabeyoğlu, C.,Türk Spor Tarihi Ansiklopedisi, İstanbul, 1991, s.29, An Grafik Basım.

30. Akdenk, M., “Türkiye’de Spor Elamanlarının Yetiştirilmesi Politikası”, s.17, Türk Spor Şurası Tebliği, Ankara, 28, 30 Mart ,1980.

31. Gençlik Spor, Geçmişten Günümüze Spor Toto, Mart, 2001, Yıl.1, Sayı.2, s.25,.

32. Bayansalduz, M., “Türk Spor Yönetiminde Finansal Kaynak Sağlama Çabalarının Değerlendirilmesi” Güz 2003, Sayı 160, Milli Eğitim Dergisi.

33. 3530 Sayılı “Beden Terbiyesi Kanunu” 16.07.1938 Tarih 3961sayılı Resmi Gazete.

34. Anonim Spor Ansiklopedisi, Futbol Maddesi, İstanbul, 1981, s.65–67,Tercüman Matbaacılık.

35. Aydın, N., Futbol 1, Ankara, 1989, s.54-57, Tsv Yayını, Başkent Yayınevi,.

36. 3289 Sayılı “**Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü’nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun**” 28.5.1986 Tarih 19120 Sayılı Resmi Gazete.
37. 3461 Sayılı “**Türkiye Futbol Federasyonu Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun**” 7.6.1988 Tarih, 19835 Sayılı Resmi Gazete.
38. 3524 Sayılı “**Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkındaki Kanunun Bazı Hükümlerinin Değiştirilmesine Dair Kanun**” 18.3.1989 Tarih, 20112 Sayılı Resmi Gazete.
39. Günay, M., Yüce, A.İ., Çolakoğlu, T., **Futbol Antrenmanının Bilimsel Temelleri**, Ankara 1996, Seren Ofset.
40. A. Ş., Tan,T., **İdare Hukuku, Genel Esaslar**, Ankara,1998, Cilt1, s.137-156,Turhan Kitapevi.
41. Çakmak, N.M., **Türkiye Futbol Federasyonunun Hukuki Statüsü, Y.Lisans Tezi**, Ankara, 1999, Ankara Üniversitesi ,Sos.Bil. Enst. Kamu Hukuku A.B.D..
42. 4563 Sayılı “**Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun**” 20.4.2000 Tarih 24026 Sayılı Resmi Gazete.
43. 5175 Sayılı “**Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun**” 10.06.2004 Tarih ve 25488 Sayılı Resmi Gazete.
44. 28.4.2005 Günlü, 5340 Sayılı “**Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun**”un;3. Maddesi.
45. Huizinga, J., Homo Ludens, **Oyunun Toplumsal İşlevi Üzerine Bir Deneme(1938)**, 1995, (Çev.: Mehmet Ali Kılıçbay), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
46. Nirun A, Nihat Ö., “**Türk Sosyo-Kültür Yapısı İçinde Adetler, Örfler, Görenekler, Gelenekler**”, **Milli Kültür Unsurlarımız Üzerine Genel Görüşler**: Ankara, 1990, Atatürk Kültür Merkezi Yayınları.

47. Malinowski B., **Bilimsel Bir Kültür Çevirisi**, 1992, (Çev.: Saadet Özkal), İstanbul: Kabalıcı Yayınevi,.
48. Çaha, Ö. ,**Spora Yaslanarak Bir Nefes Almak, Düşünen Siyaset**, 1999, Sayı1, s.115-125.
49. Fanatik Gazetesi, **Avrupa’da Sporun Finansmanı**, 23.Haziran.2001.
50. **Spor Yüksek Kurumu Kanun Tasarısının 31. Maddesi.**
51. Dorukkaya Ş., Kıratlı,A., **Türkiye’de Futbol Kulüplerinin Şirketleşmesi, Halka Açılması, Finansmanı ve Vergileme**, İstanbul, 1998, s.35-60, Dünya Yayıncılık.
52. F.İ.F.A. **Zurich Görüş Birliği Konferansı**, 1998, s.2, D’hooghe, Ç. Sündüs Paker-Caner Açıkada-Hüsrev Turnagöl,.
53. İnal, A. N., **Futbol’da Eğitim ve Öğretim**, Ankara 1998, Nobel Yayınları Dağıtım, Alemdar Ofset, Savaş Ciltevi.
54. Öztürk F., Şahin, M., Zülkadiroğlu, Z., İnce, G., **“Üniversite Gençliğinin Futbolda Takım Tutma Durumlarının Araştırılması”**, Ankara, 1997, 1.Uluslar Arası Spor Psikolojisi Sempozyumu 1997 Mersin, Bağırhan Yayınevi.
55. Akşar T., Merih K., **Futbol Ekonomisi**, İstanbul, 2006, s.159, Mart Matbaacılık.
56. Üçışık, F.;; **Yabancı Futbolcu Transferi**, Köşe Yazısı <http://www.turkiyegazetesi.com.tr/makaledetay.aspx?ID=291065>, Erişim; 21.02. 2008
57. TALAS, C., **Ekonomik Sistemler**, Ankara, 1999, 5. Baskı s.31, İmge Kitapevi
58. YETİM, A, A., **Sporun Sosyal Görünümü**, 2000, Cilt5, Sayı1, s.63-72, G.Ü, Bed. Eğt. Spor Bil..

59. Şentürk Ü., **Popüler Bir Kültür Örneği Olarak Futbol**, Mayıs 2007, C. 31 No. 1, s.38, Ç.Ü. Sosyal bilimler Dergisi.
60. Cumali Selim, **Futbol'a Bakış**, <http://crazyfutbol.blogcu.com/3280016/> 13.06.2007.
61. <http://www.stargazete.com/index.asp?haberID=146717>Erişim: 11.03.2008
62. Erkal, M. E.; **Sosyoloji**, İstanbul, 1997, 8.baskı, s. 186, Der yayın evi.
63. AKTAY A., **Futbol Fanatizmi, Popüler Kültür ve Farklı Kültürlerin Futbolu** <http://www.trabzonsports.com/forum/index.php?topic=67.0;wap>
64. <http://www.senkararver.com/uzmanGorusu.aspx?anket=142> Erişim: 3.06.2007.
65. Şenel T., **Yabancı Futbolcu Sayısı**, <http://www.verkac.org/?p=2087> Erişim; 27.03.2008.
66. **Deloitte Touche “ AB Sürecinde Türk Futbolu” 2007.**
67. <http://www.menacam.com/vestel-sampiyon-olamaz-t17804>. Erişim; 27.03.2008
68. <http://www.tumgazeteler.com/?a=2126090> Erişim: 25.03.2008
69. <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=6795882> erişim; 16.03.2008
70. <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=6982040>
71. Voigt D., Çev: A, Atalay.; **Spor Sosyolojisi**, İstanbul 1998, s.143.
72. Molnar Gyozo., **Mapping Migrations: Hungary Related Migrations Of Professional Footballers After The Collapse Of Communism**, 2006, p. 463 – 485, Soccer & Society, 7:4,.
73. Başaran, M., Atay, T., **Spor ve Sporcunun Vergilendirilmesi ve Vergi Avantajları**, Ankara, 2003, Yaklaşım Yayınları.

74. Erkiner K., **Uluslar Arası Spor Tahkim Mahkemesi (Cas) Açıklamalı Mevzuatı**, Ankara, 2006, s. 14, Nobel Yayınları.
75. Ivo B., **“Avrupa’da profesyonel futbolun geleceği ”TASLAK RAPOR** (2006/2130 (INI)) Çev: Kutlu Merih <http://www.fesam.org> Erişim 10-11-2007.
76. Demir Ö., Acar, M., **Sosyal Bilimler Sözlüğü**, Ankara 1997, s.147, Vadi Yayınları.
77. Uzunçarşılı Ü., Toprak M., Ersun O., **“Türkiye’de Kurumsal Kültürün Yansımaları”**, Nevşehir, Mayıs 2000, s.17-24, 25-27, Erciyes Üniversitesi 8. Ulusal Yönetim Ve Organizasyon Kongresi Bildirileri.
78. Hofstede G., Neuijen B., Ohayu,D.D., Sanders,G.: **“Measuring Organizational Culture; A Qualitative And Quantitative Study Across Twenty Cases”**, 1990, s. 286-316, 35, Administrative Science Quarterly.
79. Richard G., Roland R., **The Globalization Of Football: 2004**, Volume 55 Issue 4, A Study In The Glocalization Of The ‘Serious Life’ The British Journal Of Sociology.
80. Lok P., Crawford J., **“The Relationship Between Commitment And Organizational Culture, Subculture, Leadership Style And Job Satisfaction In Organizational Change Development”**, 1999, Vol.20, No.7, s.365-74,Leadership And Organizational Development Journal.
81. Auither C., **Futbol A.Ş.**, İstanbul, 2002. , s. 141, Çeviren Berktaç A., Kitapevi.
82. Eren E., **Stratejik Yönetim Ve İşletme Politikası**, İstanbul, 2000, 5. Baskı, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş..
83. O’reiley C., **“Corporations, Culture And Commitment: Motivation And Social Control In Organizations”**, 1989, Review, Vol.31, No.4, s.9-25, California Management Summer,.
84. Süavi Alp **Milliyet Gazetesi** www.milliyet.com.tr, Erişim; 30.09.2007.

85. Donuk B., Şenduran F. S., **Futbolun Anatomisi**, İstanbul 2006, s.147, Kültür Serisi.
86. Tosun M., **Örgütsel Etkililik**, Todai Yayınları No:196 Ankara 1981.
87. Akşar, T., **Süper Lig Bu Yükü Taşıyabilir Mi?**, Futbol Ekonomisi Stratejik Araştırma Merkezi, www.fesam.org, 24.02.2007.
88. Kılıç E., **Kirli Kramponlar**, İstanbul Nisan 2003, s.21,Toplumsal Dönüşüm Yayınları.
89. Klaus Haineman, **The Cultural Secrets Of Sport - Globalization Or National Identity**, 18 Eki 2007, [Http://Www. Playthegame.Org](http://Www.Playthegame.Org).
90. Bakır M., **Örgüt Kültürü ve Spor Yüksek Öğretim Kurumları**, İstanbul Aralık 1999, Cilt: 3, Sayı: 3, Spor Araştırmaları Dergisi.
91. Emin Üçüncü, V. Balcı, **Türkiye Süper Liginde Mücadele Eden Bir Futbol Takımının (Gençlerbirliği) Ekip Etkenliğinin Değerlendirilmesi**, Ankara,Eylül 2003, Cilt: 1, Sayı: 1, Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi.
92. Fichter J., **Sosyoloji Nedir**, Ankara, 1994, Çev: Çelebi Nilgün, Atilla Kitapevi.
93. Bar-On, T. (1997) **'The Ambiguities Of Football, Politics, Culture, And Social Transformation İn Latin America'** *Sociological Research Online*, Vol. 2, No. 4, [Http://Www.Socresonline.Org.Uk/Socresonline/2/4/2.Html](http://Www.Socresonline.Org.Uk/Socresonline/2/4/2.Html) 05.11.2007.
94. D. Yurdesin, **Futbol, Kamusal Alan ve Demokrasi, Toplum ve Bilim**, Ankara, 2005, s. 109, Birikim Yayınları.
95. Karasüleymanoğlu A., **Yeni Boyutlarıyla Spor**, Ankara 1995.
96. Pepe H., Kuru E., **“Spor Yapan ve Yapmayan Bayanların Sosyo-Ekonomik Seviyelerinin Araştırılması”**, 2001, Cilt 21, Sayı 3, s 209-221, G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi.

- 97.** Joseph Maguire and Robert Pearton, **Global Sport and the Migration Patterns of France 98 World Cup Finals Players Some Preliminary Observations**, March 2000, s.175- 189,Soccer & Society, 1:1.
- 98.** Cengiz Ş., **Yurt Dışı Göçün Bireyin Psikolojik Sağlığı Üzerindeki Etkisine İlişkin Kuramsal Bir İnceleme**, 2001, Cilt 21, Sayı 2, s 57-67, G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi.
- 99.** Yıldız Y., Çetinöz F., Kaplan Y., Türkmen M., **Tv Reklamlarında Spor İmajının Kullanılması Ve Tüketici Davranışları Üzerine Etkisi**, 2007, Cilt:2 Sayı:1, Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi Issn: 1306-4371 Elektronik Dergi.
- 100.** Berber Ş., **" Sosyal Değişme Katalizörü Olarak Turizm ve Etkileri "**, 2003, s.205-221,Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.
- 101.** Tamsaha, **Tff Aylık Futbol Dergisi**, Sayı:25, Kasım 2006.

10.EKLER

Türkiye Profesyonel Liglerinde Oynayan Yabancı Futbolcuların Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Açından Görüşlerinin Belirlenmesi

Değerli Sporcu, Bu bölümde, görüşlerinizi en iyi yansıttığına inandığınız seçeneğe (x) işareti koyunuz. Bu çalışmanın amacına ulaşabilmesi için yanıtlarınızın tam ve samimi olması gerekmektedir. Bu nedenle, lütfen bütün maddeleri yanıtlayınız.

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

1- Yaşınız (Yıl): () 16- 20 () 21- 25 () 26 – 30 () 31 ve Üstü

2- Eğitim seviyeniz: () İlköğretim () Lise () Lisans () Yüksek Lisans () Doktora

3- Kaç yıldır profesyonel olarak futbol oynuyorsunuz?:

() 1 yıldan az () 1–3 yıl () 4–6 yıl () 7–10 yıl () 11 Yıl ve üstü

4- Bu kulüpte sporculuk yaptığınız süre?: () 1 yıldan az () 1–3 yıl () 4–6 yıl () 7–10 yıl () 11 Yıl ve üstü

5- Takımınızın kategorisi: () 2. Lig A () Süper lig

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
Ekonomik Etki Düzeyi Futbolcunun transfer ücreti, maaş ve prim gibi ederlerinin performans üzerindeki etkisini içermektedir.					
1 Transfer olduğum kulüp her zaman özel (ev, araba, gb.) isteklerime cevap verir.					
2. Türkiye de futbol oynamayı tercih etme nedenim tamamen ekonomiktir.					
3. Mensubu bulunduğum kulüp ile daima maddi problemler yaşadım.					
4. Kulübümüzde prim, maaş ve transfer taksitleri zamanında ödenir.					
5. Ekonomik problemlerim kulübüm tarafından sorunsuz bir şekilde halledilir.					
6. Takımın genelindeki maddi problemler beni her zaman rahatsız etmiştir.					
7. Kulüple yaşadığım maddi sorunları problem olarak yansıtırım					
8. Maddi problemler, kulüpten ayrılmam için en önemli nedendir.					
9. Kulüpteki ekonomik problemler performansımı düşürür.					
10. Ekonomik problemler yöneticilere ve kulübe bakış açımı değiştirir.					
Kültürel Etki (2) Kültürel etki, toplumun yaşama tarzı olarak nitelendirilen bilgi, inanç, gelenek, örf, adet, sanat gibi maddi ve manevi unsurları içerir.					
11. Ülkeme döndüğümde, Türkiye hakkında olumlu yönde tanıtımlar yaparım.					
12. Türk mutfak kültürünü beğeniyorum.					
13. Ülkenizde, kendi ülkemiz kültürüne göre yaşamaya gayret gösteririm.					
14. Futbolu bıraktıktan sonra Türkiye'de yaşamayı isterim.					
15. Antrenmanlarda kendi ülkemize özgü çalışmalar konusunda fikirler veririm.					
16. Ülkeniz kültürüne alışmakta zorlanıyorum.					
17. Türk müziklerini dinlemekten hoşlanırım.					
18. Takım arkadaşlarıma kendi kültürümüzden örnekler veririm.					
19. Mensubu bulunduğum kulüpte kendi vatandaşından başka bir futbolcunun bulunmasını isterim.					
20. Türk vatandaşlığına geçmek isterim.					
Sosyal Etki (3) Bireyin içinde yaşadığı toplumun kültürünü ve toplumdaki rolünü öğrenerek toplumla bütünleşmesidir.					
21. Türkiye de fırsat buldukça sosyal faaliyetlere katılırım.					
22. Saha dışında yerli futbolcularla arkadaşlık kurabiliyorum.					
23. Saha dışında yabancı futbolcularla arkadaşlık kurabiliyorum.					
24. Takım arkadaşlarımla aile ziyaretleri gerçekleştiririz.					
25. Takımımızdaki yerli ve yabancı futbolcular birbirlerine karşı ilgisizdir.					
26. Takımımızdaki yerli ve yabancı sporcular, birbirlerine karşı dostça ve arkadaşça davranırlar.					
27. Saha içindeki ve dışındaki tutum ve davranışlarımın örnek olmasına özen gösteririm.					
28. Sanat ve kültürel faaliyetlere gitmeye özen gösteririm					
29. Kulübümüzdeki sosyal faaliyetlerin azlığı beni olumsuz etkiler.					

Teşekkür ederim. Eyyup YILDIRIM Gazi BESYO

Yerli Futbolcuların Yabancı Futbolculara İlişkin Görüşleri
Değerli Sporcu,

Bu bölümde, görüşlerinizi en iyi yansıttığına inandığınız seçeneğe (x) işareti koyunuz. Bu çalışmanın amacına ulaşabilmesi için yanıtlarınızın tam ve samimi olması gerekmektedir. Bu nedenle, lütfen bütün maddeleri yanıtlayınız.

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

- 1- Yaşınız (Yıl): () 16- 20 () 21- 25 () 26 – 30 () 31 ve Üstü
2- Eğitim seviyeniz : () İlköğretim () Lise () Lisans () Yüksek Lisans () Doktora
3- Kaç yıldır profesyonel olarak futbol oynuyorsunuz?: () 1–3 yıl () 4–6 yıl () 7–10 yıl () 11 Yıl ve üstü
4- Bu kulüpte sporculuk yaptığınız süre?: () 1 yıldan az () 1–3 yıl () 4–6 yıl () 7–10 yıl () 11 Yıl ve üstü
5- Takımınızın kategorisi: () 2. Lig A () Süper lig

Ekonomik Etki Düzeyi (1) Futbolcunun transfer, maaş, prim vb maddi unsurların, performans üzerindeki etkisini içermektedir.		Tamamen Katılmıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1.	Ülkemizde ki yabancı futbolcu sayısının artması, kulüp ekonomisinin olumsuz etkiler.					
2.	Yabancı futbolcu transferi Türk futbolunu olumsuz yönde etkiliyor.					
3.	Kulüp yöneticilerinin yabancı futbolcu transferlerine etkisi kulübümüzü ekonomik yönden olumsuz etkiler.					
4.	Menajerlerin yabancı futbolcu transferlerindeki etkisi kulüp ekonomisini olumsuz etkiler.					
5.	Yabancı futbolcuların sözleşmelerindeki özel istekleri, Türk futbolunu olumsuz yönde etkiliyor.					
6.	Yabancı futbolcuların aldıkları paraların karşılığını verdiklerine inanıyorum.					
7.	Yabancı futbolcuların forma – t shirt vb. gibi reklam amaçlı malzemelerin satışı yerli futbolculara göre daha çok tercih edilir.					
8.	Yabancı futbolcular zamanında halledilmeyen maddi sorunları problem eder.					
9.	Yabancı futbolcuların maddi problemleri kulüp tarafından daha sorunsuz ve öncelikli şekilde giderilir.					
10.	Yabancı futbolcuların Türkiye de futbol oynamayı tercih etme nedenleri ekonomiktir.					
Kültürel Etki (2) Kültürel etki, toplumun yaşama tarzı olarak nitelendirilen bilgi, inanç, gelenek, örf, adet, sanat gibi maddi ve manevi unsurları içerir.						
11.	Yabancı futbolculara Türkiye'nin tarihi ve turistik yerlerinden bahsederim.					
12.	Yabancı futbolculara Türk mutfak kültürünün çeşitliliği hakkında bilgi veririm.					
13.	Yabancı futbolculara antrenman yöntemlerimize ilişkin yeni yaklaşımlar öneririm.					
14.	Yabancı futbolcuların Türkiye'nin tanıtımına katkıları oldukça fazladır.					
15.	Yabancı futbolculara kendi ülkemiz kültürü hakkında bilgilendiririm.					
16.	Yabancı futbolcular kendi kültürümüzü öğrenme konusunda çaba sarf ederler.					
17.	Ülkemiz kültürüne alışmakta zorlanıyorlar.					
18.	Kulübümüzün takım ruhuna adapte olmakta zorlanırlar.					
19.	Yabancı futbolcuların teknik taktik ve oyun kültürü bakımından yerli futbolculardan farklı olduğuna inanmıyorum.					
20.	Yabancı futbolcular kulüpte kendi vatandaşından başka bir futbolcunun bulunması için baskı oluşturlar.					
Sosyal Etki (3) Bireyin içinde yaşadığı toplumun kültürünü ve toplumdaki rolünü öğrenerek toplumla bütünleşmesidir.						
21.	Saha dışında yerli futbolcularla arkadaşlık kurabiliyorlar.					
22.	Saha dışında yabancı futbolcularla arkadaşlık kurabiliyorlar.					
23.	Yabancı futbolcular ile tarihi ve turistik yerlerini fırsat buldukça gezerim.					
24.	Takımdaki yabancı arkadaşlarımı sosyal faaliyetlere yönlendiririm.					
25.	İyi performans gösteren yabancı futbolculara, takım arkadaşlarım saygı gösterirler					
26.	Takımımızdaki yerli ve yabancı futbolcular birbirlerine karşı ilgisizdir.					
27.	Takımımızdaki yerli ve yabancı sporcular, birbirlerine karşı dostça ve arkadaşça davranırlar.					
28.	Yabancı futbolcular saha içindeki ve dışındaki tutum ve davranışlarının örnek olmasına özen gösterirler.					
29.	Sanatsal faaliyetlere gitmeye özen gösterirler.					
30.	Takım içerisinde gruplaşmalar meydana getiriyorlar.					

Teşekkür Ederim. Eyyup YILDIRIM Gazi BESYO

Determining of Economic, Social and Cultural opinion of Foreigner Professional Soccer Players in Turkish professional soccer league

Dear Athlete, To reach the aim of study, Please, answer the all questions complete and mark as a (x) to your best opinion.

INDIVIDUAL INFORMATION FORM

1- Your Age (Year): () 16 - 20 () 21- 25 () 26 - 30 () 31 - up

2- Your Education:

() Primary Education () High School () Bachelor's Degree () Postgraduate () Doctoral

3- Duration of Your Professional Soccer Player

() Approximately 1 year () 1-3 years () 4-6 years () 7-10 years () 11 years and up

4- Duration of Your Professional Athlete in this club

() Approximately 1 year () 1-3 years () 4-6 years () 7-10 years () 11 years and up

5- Category of Your Team () Secondary League () First League

Economic Effect Level It is consisted of the effect of soccer player's transfer fee, salary and premium on the performance.	Definitely disagree	disagree	Undecided	agree	Completely agree
1. My soccer club must respond my special wishes(residence, car, etc.)					
2. It is completely an economic reason that I prefer to playing soccer in Turkiye.					
3. I had monetary problems with my soccer club.					
4. Premium, salary and transfer fee are paid on time in my club.					
5. Economic problems are always solved by my club.					
6. The general monetary problems in club are always effected me					
7. Monetary problems related with me in my soccer club are always effected me.					
8. Monetary problems are the most important reason to leave from soccer club.					
9. Economic problems in soccer club effect my performance negatively.					
10. Economic problems change my point of view to club and managers.					
Cultural Effect (2) Cultural effect is consisted of the life style of society which describes to material and spiritual things like a knowledge, belief, tradition, art, custom and usage.					
11. I advertise positively about Turkiye at return of my country.					
12. I admire to Turkish kitchen culture.					
13. I live with my country culture, in your country.					
14. I want to live in Turkiye after jubilee.					
15. I give some belonging ideas to my country in training.					
16. He is difficult for me to make a habit of your country culture					
17. I like to listen Turkish music.					
18. I give examples to Turkish soccer players about my country culture.					
19. I want to be found another soccer players from my country in my club.					
20. I want to be a Turkish citizen.					
Social Effect (3) It is consisted of culture of society and role of individual in community.					
21. I sometimes participate to social activities in Turkiye.					
22. I can be a friend of Turkish soccer player out of field.					
23. I can be a friend of foreigner soccer player out of field.					
24. Generally we visit each others family in our team					
25. Turkish and foreigner soccer players are irrelevant to each other.					
26. Turkish and foreigner soccer players are friendly to each other.					
27. I want to become a model with my behaviors of my friends both in and out of field.					
28. I want to go art and cultural activities.					
29. Insufficient of social activities in our soccer club effect me negatively.					
30. The number of foreigner soccer player in Turkiye is enough.					

Thanks Eyyup YILDIRIM Gazi University

Profesyonel Futbol ve Transfer Talimatı

BÖLÜM I

GENEL HÜKÜMLER

Amaç:

Madde 1 - Bu Talimat, Kulüplerin profesyonel takım kurabilmelerini, futbolun geliştirilmesini sağlamak ve profesyonelliğin esaslarını belirlemek amacı ile düzenlenmiştir.

Kapsam:

Madde 2 - Bu Talimat, Türkiye Futbol Federasyonu tarafından, profesyonel takım kurmasına izin verilen ve profesyonel futbolcu bulunduran kulüpler, bu kulüplerin yöneticileri, futbolcuları ve futbolcu temsilcileri hakkında uygulanır.

Dayanak:

Madde 3 - Bu Talimat, 3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ve Ana Statü hükümlerinin verdiği yetkiye dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar:

Madde 4 - Bu Talimattaki;

- a) Federasyon: Türkiye Futbol Federasyonu'nu,
- b) Bölge Müdürlüğü: Türkiye Futbol Federasyonu Bölge Müdürlüklerini,
- c) Amatör Futbolcu: Futbol faaliyetine katılması ile ilgili zorunlu giderler (konaklama, malzeme, sigorta ve antrenman giderleri) dışında herhangi bir ücret almayan futbolcuları,
- d) Profesyonel Futbolcu: Futbol faaliyetine katılması ile ilgili zorunlu giderler dışında, ayrıca kulübünden ücret alan ve kulübü ile bu hususta yazılı bir sözleşmesi bulunan futbolcuları,
- e) Profesyonel Futbol Takımı: Profesyonel liglere tescil edilen kulüplerin, bu liglere katılan takımlarını,

- f) Transfer: Futbolcunun ilk kez profesyonel sözleşme imzalaması, mevcut kulübünden başka bir kulüp ile sözleşme imzalaması veya geçici olarak kulüp değiştirmesini,
- g) Transfer Ve Tescil Dönemi: Transferlerin ve futbolcuların kulüplere tescil işlemlerinin yapılabileceği dönemi,
- h) Ücret: Profesyonel futbolcunun sözleşmedeki edimleri karşılığı hak kazandığı para ve para ile ölçülebilir değerleri,
- ı) Kulüp: Futbol dalında faaliyeti bulunan mevzuata uygun olarak kurulmuş ve Federasyonca tescil edilmiş dernek veya şirketleri,
- j) Sezon: Birinci transfer ve tescil döneminin başlangıcı ile ligin son müsabakasının oynandığı tarih arasındaki süreyi,
- k) Vize: Sözleşmesi devam eden futbolcuların tescilli oldukları kulüp adına, her sezonda oynama uygunluğu ve lisansının verilmesini, ifade eder.

BÖLÜM II

Profesyonellik

Profesyonel takım kriterleri

Madde 15 - Türkiye profesyonel liglerine tescil edilecek kulüplerde aranacak kriterler Federasyonca belirlenir ve ilan edilir. Federasyonca belirlenen kriterleri yerine getirmeyen, ekli taahhütname dahil, istenen belgeleri süresinde vermeyen veya Federasyonca belirlenecek tescil ücretini ödemeyen kulüplerin tescil işlemi yapılmaz. Tescil edilen profesyonel takım, Federasyonca belirlenen kriterlerden herhangi birini sonradan kaybeder ise, Federasyon, o kulübün profesyonel futbol takımının tescilini iptal edebilir.

Futbolcu statüleri

Madde 16 - Federasyonca tescil edilecek olan futbolcular amatör veya profesyonel olarak ikiye ayrılır. Amatör futbolcular profesyonel resmi lig ve kupa müsabakalarında oynayamaz.

- a) Amatör Futbolcular: Federasyona bağlı herhangi bir faaliyete katılması ile ilgili zorunlu giderler dışında herhangi bir ücret almayan futbolcular amatör futbolcu olarak kabul edilir. Bir maç ile ilgili gerçekleşen konaklama, malzeme, sigorta ve antrenman giderlerinin karşılanması futbolcunun amatör statüsünü bozmaz.
- b) Profesyonel Futbolcular: Bir kulüple sözleşme yapmış olan ve futbol faaliyetine katılması ile ilgili zorunlu giderlerden daha fazla miktarda ödeme yapılan futbolcudur ve bu Talimat'ın 21 nci maddesi hükümleri çerçevesinde amatör statüsüne geri dönmedikçe profesyonel futbolcu olarak adlandırılırlar. Futbolcuların statülerini tespit yetkisi Federasyona aittir. Uluslar arası transferi söz konusu bir futbolcunun statüsü hakkındaki bir anlaşmazlık FIFA Futbolcuların Statüleri Komitesi tarafından karara bağlanır.

Profesyonel futbolcular

Madde 17– Her profesyonel futbolcunun kulübü ile Federasyonca öngörülecek yazılı tip sözleşme imzalaması zorunludur.

Sözleşmelerin süresi en fazla beş yıl olarak belirlenebilir. Ancak 18 yaşın altındaki futbolcular ile imzalanacak olan sözleşmelerin süresi üç yıldan fazla olamaz. Her halükarda sözleşmelerin bitiş tarihinin 31 Mayıs olarak tespit edilmesi zorunludur. Herhangi bir nedenle sözleşme bitiş tarihinden sonra resmi müsabakaların devam etmesi halinde, sözleşmeler müsabakaların bitimine kadar uzamış sayılır. İş bu Talimat'ın yürürlüğe girmesinden önce imzalanan sözleşmelerin bitiş tarihinin bir transfer dönemine denk gelmesi halinde sözleşme bu transfer döneminin başlangıç tarihi itibari ile sona ermiş olarak kabul edilir.

Bu sözleşmelerin uygulanmasında 3813 Sayılı Yasa, Ana Statü ve ilgili talimat hükümleri geçerlidir. Anlaşmazlıkların hallinde bu Talimat'ın 12/1 maddesi hükmüne uygun davranılması zorunludur.

Futbolcunun uygunluğu

Madde 18 - Federasyon tarafından dzenlenen ya da Federasyon iznine tabi mäsabakalara ancak, Federasyona bağlı kulüplerden biri adına tescili yapılmış futbolcular katılabilir.

Futbolcu;

A) Ulusal Transferlerde

- a) Daha önce herhangi bir ulusal Federasyon tarafından tescil edilmemişse veya,
- b) Federasyona bağlı bir kulüpten başka bir kulübe transfer olmuş ise ve haklarında bir kısıtlama yok ise,

B) Uluslararası transferlerde

FIFA yetkili organlarınca geçici uygunluk belgesi verilmesi hali saklı olmak kaydı ile ancak tescil sertifikasının bulunması, yetkili organlarca hakkında verilmiş bir kısıtlama bulunmaması şartı ile Federasyonca madde 26 hükümlerine uygun olmak kaydı ile tescil edilir.

Uluslararası transfere dayalı olarak tescili yapılan futbolcunun bir önceki kulübünde oynadığı döneme ilişkin, önceki kulübünün bağlı bulunduğu Federasyon tarafından yazılı olarak bildirilmiş bir disiplin cezası var ise tescili yapılmış futbolcunun bu cezaları yeni kulübünde oynayacağı dönemde öncelikli olarak şektirilir. Ulusal transferlerde Futbol Disiplin Talimatı hükümleri uygulanır.

BÖLÜM III

Transfer:

Futbolcuların transfer ve tescili

Madde 23 – Futbolcular aynı sezon içerisinde en fazla iki kulübe tescil edilebilirler. (Sözleşme yenileme ve vize işlemleri dahil) İki kulübe tescil edilen futbolcunun kulüplerden birinin resmi müsabakalarında oynamamış olması halinde transfer ve

tescil dönemleri içerisinde üçüncü bir kulübe transfer ve tesciline izin verilir.

Sezon içerisinde iki adet transfer ve tescil dönemi olacaktır. Transferlerin ve Federasyona tescil işlemlerinin yapılacağı tarihler birinci transfer döneminden önce her yıl Federasyonca tespit ve ilan edilir.

Sözleşmesi devam eden futbolcuların vize işlemlerinin yapılması belirli bir süre ile sınırlı değildir.

Geçici transfer:

Madde 24 – Kural olarak geçici transfer de aşağıdaki hususlar saklı kalmak kaydı ile idari anlamda bir transferdir. Futbolcuların geçici transferleri Madde 23'te belirtilen esaslar çerçevesinde yapılır.

Geçici transfer sözleşmesi süresince futbolcunun asıl kulübü ile olan sözleşmesinin de devam ediyor olması gerekir.

Geçici transfer sözleşmesinin asgari süresi iki tescil dönemi arasındaki süredir.

Futbolcunun geçici transfer sözleşmesinin sona ermesi veya karşılıklı olarak fesih edilerek, asıl kulübüne geri dönmesi halinde, geçici olarak yapılan tescil ile asıl kulübüne dönüşünde yapılacak olan tescil tek tescil olarak kabul edilir.

Sözleşme:

Madde 25 – Profesyonel futbolcu sözleşmesi Federasyonca belirlenen tip sözleşme formunun noter huzurunda dört nüsha halinde eksiksiz düzenlenmesi ve onaylanması suretiyle hazırlanır. Forma uygun olmayan ya da aykırı hüküm taşıyan sözleşmeler Federasyonca tescil edilmez.

Tarafların birbirlerine yapacakları her türlü tebligat, sözleşmede gösterilen adreslerine iadeli – taahhütlü mektupla yapılır. Taraflar adreslerinde olabilecek

değişiklikleri, taahhütlü bir mektupla birbirlerine ve Federasyona bildirmek zorundadırlar. Aksi takdirde sözleşmede yer alan adreslere yapılan tebligat geçerli sayılır. Sözleşmelerin imzalandıkları transfer ve tescil dönemi içerisinde ilgili kulüp tarafından Federasyona sunulması zorunludur. Futbolcu da aynı sürede sözleşmeyi Federasyona sunma hakkına sahiptir.

Futbolcu ile mevcut kulübü transfer ve tescil dönemi ile bağlı kalmaksızın sözleşme imzalayabilir. Bu sözleşmelerin imzayı takip eden üç iş günü içerisinde Federasyona sunulması zorunludur. Bu sözleşmeler mevcut sözleşmenin bitimini takip eden tescil döneminin başında Federasyonca tescil edilir. Bu tür sözleşmelerin süresinde Federasyona sunulmasından sonra futbolcunun başka bir kulüp ile imzalayacağı sözleşmeler geçersiz olup, çift sözleşme hali doğurmaz. Bu sözleşmelerin tescili esnasında, imzalandıklarında yürürlükte olan sözleşmeleri ile yeni yapılan sözleşmenin süresi birlikte dikkate alınarak beş yılı aşar ise yeni sözleşme, toplamda beş yılı aşmayan kısım için tescil edilir. Ancak, yürürlükte olan sözleşme sezon sonunda sona erecek ise, yeni sözleşmenin beş yıl süreli olarak yapılmasına izin verilir.

Aynı transfer ve tescil dönemi içerisinde birden fazla kulüp ile sözleşme yapan futbolcular açısından, sözleşmelerden biri tescil dönemi içerisinde tarafların rızası ile feshedilmedikçe, her iki sözleşme de geçersiz sayılır ve hiçbirisi tescil edilmez. Bu durumda futbolcu tescil dönemini takip eden sezon sonuna kadar hiçbir kulüpte oynayamaz. Bunların yasaklı olduğu sezonu takip eden tescil döneminde sözleşme yapabilmeleri için evvelce sözleşme imzaladıkları kulüplerin bu sözleşme için futbolcuya ödemiş oldukları para ve vermiş

oldukları para ile ölçülebilen değerlerin tamamının anılan kulüplere iade edilmiş olması ve buna dair belgelerin Federasyona sunulması zorunludur.

Futbolcuya yapılacak olan ödemelerin tip sözleşmede gösterilmesi zorunludur.

Futbolcuya yapılacak olan ödemeler ikiye ayrılır:

1-Aylık Ücret: Futbolcuya sözleşme süresince mesleki faaliyetlerine karşılık olmak üzere ödenecek aylık ücretin sözleşmede belirlenmesi zorunludur. Aylık ücret ilgili ay için belirlenmiş asgari ücret tutarından az olamaz ve her ayın son günü ödenir.

2-Transfer Ödemeleri: Taraflar, tip sözleşmede belirlenmesi zorunlu aylık ücret dışında, varsa para veya değeri para ile ölçülebilen (aylık ödemeler, maç başı ödemeler, ev, araba v.s.) transfer ödemelerini tip sözleşmede belirtmek zorundadır. Açıkça vadesi belirlenmeyen tutarlardan (tip sözleşme ve/veya herhangi bir yazılı metinde) niteliği gereği dönemsel olanlar ait oldukları ay sonunda; diğerleri sözleşme süresine bölünmek suretiyle ait olduğu ayın son günü ödenir.

Bu Talimat'ın yürürlüğe girmesinden sonra, Federasyonca tescil edilen tip sözleşme dışında, taraflar başkaca yazılı bir anlaşma imzaladıklarında; bu sözleşmelerin Federasyon ve/veya vergi mevzuatlarına aykırı davranmak veya ilgili makamlardan bilgi gizlemek amacıyla düzenlendiğinin tespit edilmesi halinde; Bu tür sözleşmelere dayalı talepler reddedilir. Bu sözleşmeye taraf olan kulüp ve futbolcu Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu'na sevk edilir. Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu, kulübe 100.000 YTL ile 500.000 YTL arasında para cezası, futbolcuya ise 4 ila 6 ay arasında müsabakalardan men cezası verir. Futbolcu ve kulüp arasındaki her türlü ihtilafı Federasyon inceler.

11. ÖZGEÇMİŞ

ADI SOYADI : Eyyup YILDIRIM

DOGUM YERİ ve TARİHİ : Elazığ 05.11.1973

EĞİTİM : 1980-1985 Elazığ Şair Hayri İlkokulu

1985-1990 Elazığ Gazi Endüstri Meslek Lisesi

1992-1996 Fırat Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu

2000-2003 Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı Yüksek

Lisans Programı

2005-2007 Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden

Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı Doktora Programı

YABANCI DİL : İngilizce